

[Per Stig Møller]

regering arbejdede med en regelforenkling; den havde ramt bredere. Nu ender det så med, at man kun rammer de selvstændige. Og så er det, vi siger: Det er ikke særlig rimeligt med den forskelsbehandling, som fru Lilli Gyldenkilde også taler om i Jyllands-Posten den 5. maj i år: Man risikerer, at folk bliver forskelsbehandlet. Det var præcis, hvad man kom til, og man ramte kun én gruppe, og så reagerede vi.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 258:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. (Forbedring af vilkårene for personer fra det tidligere Jugoslavien).
Af indenrigsministeren (Birte Weiss).
(Fremsat 10/5 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Da urolighederne i det tidligere Jugoslavien tog fat i sommeren og efteråret 1992, førte det til en voldsom stigning i det antal personer, som søgte beskyttelse i Danmark. På baggrund af de store problemer, der derved opstod i asylsagsbehandlingen, fremsatte den daværende regering et lovforslag, som i hvert fald i den endeligt vedtagne form imødekom UNHCR's opfordring til at give denne gruppe en midlertidig opholdstilladelse og til, at behandlingen af asylsagen så kunne udskydes i op til 2 år.

Da indenrigsministeren for nylig meddelte, at asylansøgningerne fra de personer, der havde fået midlertidigt ophold, ville blive behandlet, efterhånden som 2-års-fristen udløb, vakte det stort postyr, ikke mindst hos Venstre og De Konservative.

I Socialdemokratiet har vi faktisk meget svært ved at forstå al den ophidselse. Det, indenrigsministeren i al stilfærdighed har sagt, er, at hun er loyal over for den lov om midlertidigt ophold, som bærer den daværende konservative justitsminister Hans Engells navn, og som er vedtaget af et meget stort flertal, inklusive Venstre og De Konservative.

Partierne bag loven var dengang enige om, at det ikke var forsvarligt at udskyde sagsbehandlingen i mere end 2 år, og det synspunkt er så sent som i marts i år blevet bekræftet af UNHCR. En venlig fortolkning af den megen vrede er derfor, at den beror på en misforståelse, nemlig at fru Birthe Rønn Hornbech og hr. Helge Adam Møller i travlheden har glemt, hvad det var, deres egen regering fremsatte og de selv stemte for. Og denne venlige fortolkning vælger vi frem for den, der betyder, at de to ordførere vil løbe fra deres egne holdninger og tilsagn.

I den forbindelse vil jeg gerne stille et spørgsmål til den konservative gruppeformand – han er ikke til stede nu i salen, kan jeg se, men han får jo lejlighed til at svare ved en anden behandling. Jeg vil gerne bede ham om at forklare, hvorfor han mener, at indenrigsministeren begår forligsbrud, når hun følger den lov, han selv har sat sit navn under. Det var de udtalelser, han kom med ved indenrigsministerens meddelelse, og jeg synes, han skylder os en forklaring.

Intentionen bag loven var, og den er stadig, at personer, der er omfattet af loven, skal vende tilbage, når forholdene tillader det. Denne intention var sammen med den kendsgerning, at der akut skulle skaffes mange mennesker tag over hovedet, årsagen til, at der blev givet snævre rammer, både rent fysisk, men også med hensyn til, hvad de pågældende mennesker måtte foretage sig og deltage i.

Erfaringerne fra de halvandet år, loven har virket, viser, at rammerne nok har været for snævre. Det har været vanskeligt at give teenagebørnene en undervisning, som vil være relevant, når de vender tilbage, ligesom de voks-

[Dorte Bennedsen]

ne har haft svært ved at få et fornuftigt indhold i dagligdagen inden for de givne rammer.

Forslaget forsøger at imødekomme nogle af disse problemer og indeholder derfor en række nye muligheder inden for undervisningsområdet: teenageundervisning, fritidsundervisning, følordninger. Men der foreslås også – om end begrænsede – ændringer af reglerne for indkvartering og for beskæftigelse, og der åbnes for en mindre økonomisk støtte til mennesker, som allerede nu ønsker at vende hjem.

Endelig foreslås der en hjemmel til at lave en clearing i første omgang imellem de nordiske lande, således at familier, der er blevet splittet over flere af landene, har en mulighed for at blive samlet i ét af dem. Lykkes det at lave en tilfredsstillende ordning for denne gruppe, håber vi i Socialdemokratiet, at den også kan udvides til at omfatte andre flygtningegrupper.

Socialdemokratiet kan varmt støtte lovforslaget, fordi det dels giver disse mennesker en mulighed for at være bedre udrustede, når de igen kan vende hjem, dels giver dem mulighed for en mere indholdsrig og dermed lidt lettere tilværelse, mens de opholder sig her i landet.

Vi kan aldrig løse det egentlige problem for disse mennesker, nemlig at de skal leve som flygtninge. Men vi kan forsøge at gøre den periode i deres liv så tålelig som overhovedet muligt, og det medvirker dette forslag i høj grad til.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Når jeg tager ordet for en kort bemærkning, er det for at svare direkte på et par af de spørgsmål eller angreb, kan jeg vel snarere kalde dem, som fru Dorte Bennedsen rettede mod De Konservative og for den sags skyld også mod Venstre; men lad nu bare mig svare på De Konservatives vegne.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at der i det lovforslag, som den daværende justitsminister, Hans Engell, fremsatte i Folketinget, netop ikke var nogen 2-års-grænse. Det stod helt klart, at denne midlertidige opholdstilladelse, som det meget stærkt blev fremhævet også i ministerens fremsættelsestale var en midlertidig opholdstilladelse, kunne forlænges med 6 måneder ad gangen. Under de senere forhandlinger mellem første og anden behandling,

hvor man netop inddrog alle de partier, som udtrykte vilje til at finde frem til et kompromis, kom 2-års-grænsen ind, men der står jo ingen som helst steder i loven, at den 2-års-grænse ikke kan forlænges til 3 år, til 4 år, til 5 år eller hvilket som helst åremålsantal. Det vil jeg godt gøre helt klart.

Jeg vil da også godt sige, at indtil for nogle få måneder siden var det jo helt tydeligt, at i hvert fald Socialdemokratiet, CD og Kristeligt Folkeparti, tre af partierne i regeringen, også gik ind for, at man skulle forlænge 2-års-grænsen, fordi man holdt fast i, at det her var en midlertidig opholdstilladelse.

Lad mig så sige, at når vi blev voldsomt forargede, som fru Dorte Bennedsen siger, for et par uger siden, da indenrigsministeren pludselig nævnte, at nu ønskede hun ikke at forlænge 2-års-grænsen, så hang det dels sammen med, at vi mente, at det klart lå i det oprindelige udspil, at det kunne ske, dels sammen med, at der ikke var nogen form for forhandling overhovedet med de partier, der stod bag loven; det tilkendegives jo også i dette lovforslag. Ikke en drøftelse. Man har fået præsenteret 2 eller 3 dage før, at det bliver offentliggjort, hvad der står, men et komma har vi ikke kunnet rette. Sådan arbejdede vi ikke for halvandet år siden.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det kan altså ikke nytte noget, at De Konservative nu prøver at lade, som om det ikke var med deres egen tilslutning, ændringsforslaget om de 2 år kom ind i loven i december 1992. Hvis man ser på betænkningens bidragene i forbindelse med det daværende lovforslag, er det ganske tydeligt, at ændringsforslaget om de 2 år blev fremsat af den daværende justitsminister Hans Engell, og hele udvalget undtagen Fremskridtspartiet sluttede op om dette ændringsforslag. Ingen tog ordet ved andenbehandlingen af lovforslaget, og det vil sige, at der ikke har været nogen tilkendegivne konservative betænkeligheder ved denne frist.

Derfor kan det ikke nytte noget, at man kommer nu og prøver at lægge afstand til de 2 år. Man var selv med til at indføre dem, man stemte for dem, og man angav ikke nogen protester eller nogen betænkeligheder på noget tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil gerne starte med at tage afstand fra det udtryk, som hr. Helge Adam Møller brugte, nemlig at jeg havde angrebet. Nej, det har jeg ikke; jeg er bare måbende forundret over den opsig, det har vakt i Venstres og De Konservatives folketingsgrupper.

Men jeg vil indrømme, at det, jeg nu hørte fra talerstolen fra hr. Helge Adam Møllers side, godt kan få mig til at tabe ørerne. Det er fuldstændig korrekt, at den daværende justitsminister fremsatte et lovforslag, som var anderledes. Jeg sagde også udtrykkelig i min tale, at det i sin vedtagne form indebar disse ting. Hvis man skal høre efter, hvad det er, hr. Helge Adam Møller nu siger, så er det: Jamen at den konservative justitsminister fremsatte et forslag, som blev ændret undervejs, som Venstre og De Konservative stemte for, og hvor justitsministeren selv stillede de ændringsforslag, der ændrede forslaget, rører ikke ved det. Venstre og De Konservative har lov til at gå tilbage og sige: Jamen vores oprindelige udspil var sådan og sådan.

Jeg ved ikke, om det er den måde, hr. Helge Adam Møller er vant til at lave forlig på. Det er ikke den måde, jeg er vant til at lave forlig på, og jeg har indgået mange forlig, også på udlændingeområdet, og jeg står ved de forlig, også de dele af forligene, jeg ikke bryder mig om. Det kan ikke nytte noget, at man kommer løbende bagefter og siger: Jamen det var slet ikke vores intention. Hr. Helge Adam Møller har stemt for sin partifælle justitsministerens ændringsforslag om det her, og så må han også stå ved, at det blev en 2-års-frist.

Der er ikke forhandlet, siger hr. Helge Adam Møller så. Jamen herre du milde! Indenrigsministeren gør det nu, at hun følger den lov, Folketinget har vedtaget. Skal man gå ud og forhandle med partierne om at gøre det, der står i loven? Det er dog særpræget.

Jeg medgiver, at der har været overvejelser i en vis fase, om man kunne trække den i ørerne, men det var i de uger, hvor der pludselig gik hul, jeg havde nær sagt på fredsbylden i det tidligere Jugoslavien. Der kunne nogle af os godt se det perspektiv, at hvis det fortsatte, kunne der måske meget hurtigt ske nogle positive ting. Men det var jo desværre kun i – var det 3 eller 4 uger? – og så brasede alting sammen igen.

Det, ministeren så har gjort, er, at hun har holdt sig til den lov, som jeg har stemt for, som hr. Helge Adam Møller, fru Birthe Rønn Hornbech og en meget stor del af Folketinget har stemt for, og jeg har svært ved at forstå, at det skulle kræve forhandlinger at gøre det.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Hr. Helge Adam Møller sagde, at der ikke var spor til hinder for, at man udvidede 2-årsfristen til 3 år, 4 år, 5 år. Jeg vil gerne spørge indenrigsministeren: Hvis man skulle udvide fristen fra 2 til 3, 4 eller 5 år, eller hvor længe hr. Helge Adam Møller vil udvide den, skulle der så ikke en lovændring til?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det sidste spørgsmål, som fru Ebba Strange stiller, kan jeg godt besvare. Selvfølgelig skal der en lovændring til, og den lovændring kommer også – i hvert fald forslaget til den. De Konservative og Venstre og måske også andre partier, kunne jeg forestille mig, stiller da forslag om ændring af dette lovforslag, så den midlertidige opholdstilladelse forlænges fra de nuværende 2 år. Jo, det kommer, og det kommer meget snart.

Så til fru Elisabeth Arnold, der sagde, at vi selv har stemt for loven for halvandet år siden. Ja, det er helt klart; det gjorde alle partier i Folketinget på nær Fremskridtspartiet. Men der er jo forskel på at stemme for noget, som man synes er det ideelle, og noget, der ikke er. Men jeg anerkender, at selvfølgelig har vi da stemt for det. Jeg pointerede bare, at vores ønskemål var, at den skulle kunne forlænges. Det, der stod i den daværende ministers bemærkninger, var klart og tydeligt, at der ikke skulle være nogen åremålsgrænse. Det, hr. John Vinther som den konservative ordfører fremhævede dér, var, at midlertidigheden var det helt afgørende.

Og så vil jeg gerne tillade mig ganske kort at læse to sætninger op, som fru Elisabeth Arnold udtalte den 21. oktober 1992 ved førstebehandlingen. Det er sp. 534:

»Det er vigtigt, at disse personer ikke skal have store, dyre programmer og integreres osv., de skal simpelt hen have en midlertidig

[Helge Adam Møller]

beskyttelse, fordi deres verden er brudt sammen. Når der er kommet tålelige forhold i deres hjemegn, skal vi gennem FN nok hjælpe med at fortælle, at nu kan de godt blive sendt tilbage igen.«

Det synes jeg er helt rigtigt. Vi giver dem beskyttelse, vi giver dem et helle, og den dag, der er normale forhold, skal de hjem igen. Det er faktisk bare det, vi har advokeret for.

Fru Dorte Bennedsen siger: Jamen en minister har da ikke pligt til at forhandle, når ministeren bare holder loven. Nej, ministeren har ikke nogen juridisk pligt til det; ministeren søger jo selv i dag at ændre en bunke ting i den lov, og da en af forudsætningerne i loven og dét, der var stor debat om dengang, var midlertidigheden, havde det vel været rimeligt og fair nok, at man havde taget nogle forhandlinger, inden man lagde sig helt fast på at ændre loven eller i hvert fald ændre forudsætningerne for loven. Det var bare dét, vi bad om, og det vil jeg vende tilbage til senere.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil godt bekræfte, selv om det allerede er fremgået af hr. Helge Adam Møllers indlæg, at der skal lovændringer til for at forlænge den frist, som det danske samfund har givet sig selv til at behandle asylansøgninger, eller måske kan man nærmere kalde det den periode, hvor man kan fastfryse en asylansøgning.

Men jeg vil godt forsøge yderligere at genopfriske hr. Helge Adam Møllers hukommelse med hensyn til, hvad det var, der skete, da man lavede jugoslaverloven. Jeg vil godt minde om, at det forslag, der lå fra Det Konservative Folkeparti, gik på, at det alene skulle omfatte dem, der var egentlige krigsofre, dvs. folk, der var behandlingskrævende, folk, der kom fra lejre, dvs. dét, som kom til at være lovens § 1.

Hvis ikke det var sådan, at andre partier i Folketinget var kommet med ændringsforslag undervejs, ville alle de andre jo have været i asylsagsbehandling allerede i dag, og en lang række af asylsagerne ville ganske enkelt have været afgjort. Jeg synes, når nu historiegraveriet er startet, at hr. Helge Adam Møller glemmer det allerallervigtigste, når han skal redegøre for, hvordan det var, Det Konservative Folkepartis tankegang var dengang.

Nu har jeg aldrig syntes, at det var nogen særlig smagfuld politisk proces at begynde på

den måde at lave kulegravning af, hvad der har været af mellemfaser undervejs, når man ender med at nå frem til et forlig. Det er ikke os, der har ønsket at starte denne kulegravning; det er hr. Helge Adam Møller, der har gjort det, og så synes jeg, det er rimeligt, at man får dét, der var udgangspunktet, med ind i billedet.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil nødig beskyldes for pindehuggeri, men jeg bliver nødt til at sige til hr. Helge Adam Møller, at der ikke var tale om en 2-års midlertidig opholdstilladelse.

Der var tale om midlertidige opholdstilladelser, som kunne forlænges for ½ år ad gangen. Ændringsforslaget med de to år gik ud på, at to år var den maksimale tid, hvori man kunne fastfryse asylsagsbehandlingen for de pågældende personer. Det er en væsentlig forskel, og derfor er det citat, hr. Helge Adam Møller havde fra min ordførertale ved førstebehandlingen, udmærket, for det viser jo, at den midlertidige opholdstilladelse er én ting, mens asylsagsbehandlingen er en anden ting. Vi kan ikke ifølge vores konventionsforpligtelser forhindre folk i at søge asyl.

Spørgsmålet for os dengang var: Hvor længe kan vi som samfund tillade os at undlade at behandle disse asylansøgninger? Det er dér, 2-års-grænsen kommer ind.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Et enkelt svar til indenrigsministeren om det historiske. Det er jo rigtigt, at hvis det oprindelige forslag fra den daværende justitsminister var blevet fulgt, havde forslaget kun omfattet de særlige, skal vi sige udsatte grupper, som blev taget hjem fra Eksjugoslavien, krigsfanger, sårede, torturofre og andre, og ikke de knap 6.000, der på det tidspunkt var kommet ind i Danmark, og som skulle ind i en normal asylsagsbehandling.

Men fru Birte Weiss glemmer jo, at en af den daværende regerings pointer i det hele var . . .

Første næstformand (Ivar Hansen):

Indenrigsministeren, hedder det.

Helge Adam Møller (KF):

Undskyld, indenrigsministeren glemmer, at

[Helge Adam Møller]

en af den daværende regerings pointer jo netop var, at man ønskede, at dette lovforslag skulle kombineres med en visumtvang, således at de 12.000 bosniere, som efterfølgende er kommet, ikke skulle have været til Danmark. De skulle fortrinsvis have været hjulpet i nærområdet, og vi skulle koncentrere os om at tage dem, der ikke kunne hjælpes i nærområdet: de syge, de sårede og krigsfangerne.

Der stod jo også i ministerens fremsættelsestale til det daværende lovforslag, lovforslag nr. L 41, at det danske sygehusvæsen er parat til modtage og behandle de personer, der er sårede, på en sådan måde, at de skal visiteres direkte til sygehusbehandling.

Det ville for øvrigt være rart, hvis den nuværende regering også ville sørge for, at de sårede, man hentede fra Bosnien, kom direkte i sygehusbehandling og ikke bare blev sat ind på en venteliste, men det er en anden debat.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Så har hr. Helge Adam Møller ordet i talerækken.

Helge Adam Møller (KF):

Det afgørende spørgsmål for Det Konservative Folkeparti er: Hvordan kan Danmark bedst bidrage til at genopbygge Bosnien, når krigshandlingerne slutter? Det kan vi gøre på to måder: For det første bør vi forlænge den midlertidige opholdstilladelse for alle 18.000 flygtninge fra det tidligere Jugoslavien. Det skal være krystalklart for alle – flygtninge såvel som danskere – at eksjugoslaverne skal vende tilbage til deres eget område og deltage i genopbygningen af dette den dag, freden kommer.

For det andet: Månederne eller måske desværre årene, indtil de 18.000 skal tilbage, skal målrettet anvendes til at kvalificere dem til det job og den tilværelse, de skal tilbage til i Bosnien og andre områder. Tiden skal altså anvendes målrettet i såvel teori som praksis for såvel voksne som børn.

Nøgleordene i hele denne debat og i lovgivningen om eksjugoslaverne skal efter vores opfattelse være midlertidige ophold. Det skal være genopbygning af eget land og ikke asyl og integration. Eksjugoslaverne skal altså ikke betragtes som specielle flygtninge, men måske snarere som mennesker, der er på træning eller kursus her i Danmark, træning eller kursus,

der skal gøre dem godt rustet til at genopbygge deres eget land, når freden er genskabt.

Dette trænings- eller kursusophold – kald det, hvad man vil – bør være Danmarks vigtigste bidrag til genopbygningen af det tidligere Bosnien. Man kan kalde det en slags praktisk ulandsarbejde, hvor vi starter genopbygningen, allerede inden krigen er slut.

Desværre er disse synspunkter ikke den linje, som ministeren og de fire regeringspartier har valgt. Man har valgt ikke at ville forlænge den midlertidige opholdstilladelse, men at lade eksjugoslaverne søge asyl, når de har været i Danmark mere end to år. Derved sender man et klart signal om, at tusinder og atter tusinder ikke skal hjem, når der er fred. Man risikerer kaos i det danske asylsystem, når tusinder begynder at søge asyl, og det vil jo stort set alle gøre – om ikke for andet så for en sikkerheds skyld.

Der vil være mange tusinde, som vil få asyl og derfor, når freden kommer, kan vælge at blive i Danmark. De kan vælge at benytte familiesammenføringsreglerne, og de kan så med stor sandsynlighed stille sig selv og familien bagest i den danske arbejdsløshedskø i stedet for at bruge kræfterne, hvor der er et skrigende behov, nemlig først og fremmest i Bosnien, når freden en dag kommer.

Jeg må altså konstatere, at regeringen for det første lægger op til en ordening, hvor man er på vild flugt væk fra hovedsigtet i den oprindelige jugoslaverlov, nemlig at opholdet var midlertidigt.

For det andet vælger man ikke at forlænge den midlertidige ordening og giver derved alle ret til at søge asyl, når de har været i Danmark i to år.

For det tredje modvirker denne politik en effektiv genopbygning i de krigsramte områder, når freden er genskabt.

For det fjerde vil denne politik helt unødvendigt belaste det danske asylsystem og skabe nye store sagspukler.

For det femte lægger regeringens politik op til, at et stort antal eksjugoslaver skal sættes bagest i den danske arbejdsløshedskø i stedet for at være forrest i den kø, der skal genopbygge Bosnien.

Alt dette gør man – som traditionen er blevet for regeringen – uden nogen som helst forhandling med de partier, som har været med til

[Helge Adam Møller]

at skabe den oprindelige lov. Det er blokpolitik af værste skuffe, så selv om der er mange positive og konstruktive forslag i lovforslaget, forslag, som vi godt ville have været med til at drøfte og gennemføre, kan vi ikke stemme for lovforslaget.

Det kan vi ikke, fordi princippet om midlertidighed forlades, fordi asylsagsbehandlingen starter, og fordi lovforslaget og beslutningerne i forbindelse med det er en forberedelse til asyl og integration i stedet for en forberedelse til hjemsendelse. Lovforslaget svækker genopbygningen af Eksjugoslavien, når der bliver fred, lovforslaget er ikke forhandlet med De Konservative eller med Venstre, og vi har derfor ikke haft mulighed for at ændre så meget som et komma.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Hvordan man bedst forbereder flygtninge til hjemvenden, er jo en stor og kolossalt vigtig diskussion. Min opfattelse er, at man bedst forbereder dem til hjemvenden, hvis man sikrer sig, at de har et værdigt liv, mens de opholder sig i asyllandet, og at de har mulighed for at bruge de evner og de kræfter, de har i sig. Jeg skal ikke kommentere ministerens lovforslag nu, men dette er mit syn på, hvordan man forbereder folk bedst.

På den baggrund vil jeg godt stille hr. Helge Adam Møller et meget personligt spørgsmål: Hvor lang tid af ens liv kan man, når man er 4 år, 12 år, 20 år, 40 år eller 60 år, forestille sig at leve i midlertidighed? Jeg tror, at vi alle sammen har været i situationer i vores liv, hvor vi vidste, at det, vi var ude i nu, var midlertidigt. Det har vi nok stort set været glade for, men forestille mig, at den midlertidighed skulle vare i 3 år, 4 år eller 5 år, kan jeg ikke. Jeg vil godt høre, hvordan hr. Helge Adam Møller forestiller sig det, for jeg tror ikke, at hr. Helge Adam Møller ved ret meget mere end jeg om, hvornår den forbistrede krig i Jugoslavien slutter, og det er jo det, der er dilemmaet for os alle sammen i dag.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg synes, man kan komme i tvivl om, hvorvidt hr. Helge Adam Møller ser fjernsyn.

Jeg vil godt sige, at vi er fundamentalt uenige med Det Konservative Folkeparti i synspunktet om, at en række af de flygtninge, vi har i Danmark fra det krigshærgede Bosnien, skulle ønske at blive i Danmark og skulle være flyttet væk fra Bosnien, fordi man kunne få det bedre i Danmark.

Jeg mener faktisk, at de mennesker, vi taler om, er mennesker, der er flygtet fra en frygtelig krig, og derfor må jeg indrømme, at jeg heller ikke deler hr. Helge Adam Møllers synspunkt om, at når den krig er slut, bliver man i Danmark. Jeg synes, at det er et lidt nedladende udgangspunkt, hr. Helge Adam Møller lægger i den diskussion. Det er ikke et synspunkt, som er Danmark værdigt, for jeg synes faktisk ikke, det er rimeligt at påstå, at mennesker, der er i den situation – vi kan diskutere flygtninge andre steder fra, men i denne situation er det åbenlyst for alle – er mennesker, der i økonomisk eller social spekulation har forladt Bosnien. De har forladt Bosnien, fordi der er en dødelig krig i gang dernede, og det udgangspunkt, hr. Helge Adam Møller, havde været et reelt udgangspunkt. Det andet synes jeg i bedste fald er populistisk, i værste fald en smule afstumpet.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

For historieskrivningens og referatets skyld bliver jeg nødt til at sige det igen. Hr. Helge Adam Møller er på vildspor, når han siger: Man har valgt ikke at forlænge den midlertidige opholdstilladelse og give dem lov til at søge asyl nu.

Det ligger i loven, som den blev udarbejdet og vedtaget i 1992, at man fastfryser behandlingen af de eventuelle asylansøgninger i maksimalt to år. De midlertidige opholdstilladelser gives for et halvt år ad gangen.

Jeg synes, hr. Helge Adam Møller skulle have læst på lovstoffet, inden han gav sig i kast med sin ordførertale, for det er forkert at sige, at man har valgt ikke at forlænge den midlertidige opholdstilladelse. Det er ikke det, der er tale om.

Så kom hr. Helge Adam Møller i sin ordførertale med en meget flot eller temmelig overfladisk betragtning om, at disse mennesker, der er her på en midlertidig opholdstilladelse, er på en slags kursusophold, på en slags lejr-

[**Elisabeth Arnold**]

skole eller efteruddannelse, hvad man nu kan kalde det. Det synes jeg er utrolig misvisende udtryk; disse mennesker er flygtet fra en borgerkrig. Hvis det er et kursusophold, de er på, synes jeg sandelig ikke, vi har givet dem særlig gode vilkår. De må stort set ikke foretage sig noget som helst, så det er da et dårligt tilbud, vi har givet dem.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Helge Adam Møller sagde før, at det, at asylsagsbehandlingen i overensstemmelse med den lov, Folketinget vedtog i 1992, nu bliver genoptaget, bevirker, at Det Konservative Folkeparti ikke kan stemme for denne lov. Det er dog en pudsigt begrundelse. Det ligner lidt det, at døden skal have en årsag. Man har taget et standpunkt, og så må man finde en begrundelse.

Jeg vil gerne spørge hr. Helge Adam Møller, om han ikke er enig i, at der er brug for nogle ændrede vilkår for de folk, der nu engang er her, uanset om asylsagsbehandlingen bliver genoptaget eller ej. Hr. Helge Adam Møller sagde selv, at årene skal bruges til målrettet at kvalificere til tilbagevenden, og så siger han om loven konkret, at den svækker mulighederne.

Må jeg spørge: Er det følordninger, der svækker mulighederne? Er det dét, at vi prøver at give en gymnasial eller en anden ungdomsuddannelse efter bosnisk tilsnit, der svækker mulighederne? Er det dét, at vi prøver at give et rimeligt indhold i de voksne menneskers tilværelse med forskellige uddannelsesmuligheder? Er det dét, der svækker mulighederne for deres tilbagevenden?

Jeg synes, hr. Helge Adam Møller skylder os en væsentlig bedre forklaring på, hvorfor han ikke kan stemme for denne lovgivning, end den, han gav omkring asylsagsbehandlingen, for den er sandt at sige loven ganske uvedkommende.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er en dårlig situation, Folketinget står i i dag. Jeg skal nok vare mig for at henvise til, hvad Fremskridtspartiet sagde på det tidspunkt, da loven om midlertidig opholdstillad-

delse blev vedtaget, for ordene »hvad sagde vi« er nu engang udtryk for noget så inderligt bagklogt, at jeg nok skal holde mig fra det.

Men jeg synes, at regeringen med følge af SF faktisk modsiger sig selv, for man vil jo allere-de nu give en hjælpende hånd til flygtninge, der ønsker at vende hjem, mens der stadig væk er krig. Det vil man jo også fra indenrigsministerens side.

Så vil jeg godt sige til fru Ebba Strange: Fru Ebba Strange må jo have en helt klar mening om, hvor lang tid »midlertidig« er. Det er to år i fru Ebba Stranges verden. Det må være rart at være så frelst. Jeg har altså ikke nogen fornemmelse af, hvor langt »midlertidig« skal være, men fru Ebba Strange må jo mene, at to år er lige præcis det, der hedder »midlertidig«.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg håber, formanden vil give mig en smule mere end de to minutter efter den særlige paragraf, da der var fem spørgsmål til mig, men ellers skynder jeg mig så meget som muligt.

Fru Ebba Strange spørger, hvor lang tid – det var et personligt spørgsmål, helt personligt – man kan forestille sig at et menneske kan leve midlertidigt, eksempelvis som flygtning i et andet land? Jeg mener betydelig længere end to år.

Lad mig give et bud umiddelbart: F.eks. fem år, og jeg tager her Anden Verdenskrig som eksempel. Der var masser af danskere – mere end 5.000 søfolk – der den 9. april 1940 sagde, at de ville være på allieret side. De anede ikke, om Anden Verdenskrig ville tage to år, fem år eller otte år, men de valgte alligevel en tilværelse uden for Danmark; og det varede altså mere end fem år. Der var ikke mange af dem, der var i tvivl om, at de selvfølgelig skulle vende tilbage til Danmark.

Det, der for mig er det afgørende, er: Hvis jeg prøver at sætte mig i den situation, at jeg skulle flygte til et andet land, hvad der heldigvis er utopi – tak for det, Danmark – og hvis jeg boede fire eller fem år i Argentina eller Jugoslavien eller et andet sted, ville jeg stadig væk, hvis jeg fik muligheden for at vende tilbage til Danmark, synes, at det var det naturlige. Dér har jeg min rod, dér har jeg mit sprog, dér har jeg min kultur, og dér har jeg det meste af

[Helge Adam Møller]

min familie osv. Så jeg synes altså, at man godt kan strække begrebet midlertidigt betydeligt ud over to år, uden at jeg kan sætte en krystalklar grænse.

Hr. Peter Duetoft siger, at bosnierne ikke ønsker at blive i Danmark. Nej, det tror jeg faktisk heller ikke det store flertal ønsker. Men så kommer jo også pointen: Hvorfor giver vi dem så tilladelse til, at de alle sammen kan begynde at søge asyl? Det er da at fortælle dem, at her kan I da godt søge asyl, men på den anden side vender I jo alle sammen hjem igen. Det giver dem muligheden for, den dag freden kommer, at sige, at de vil tilbage, eller at de nu har fået asyl i Danmark. Derfor er dette hele pointen i lovforslaget: Hvis man satser på, at de først og fremmest skal tilbage og være med til at genopbygge deres land, er der ingen grund til at starte en asylsagsbehandling, før den dag freden kommer.

Det er rigtigt, at den enkelte har en ret til at kræve det, men så ved han eller hun også, at de med 99 procents sikkerhed selvfølgelig ikke kan få asyl i Danmark, og derfor vil de ikke sætte det store apparat i gang.

Nu er der 18.000, der begynder at søge, når 2-års-fristen udløber, og det er da spild af ressourcer. Det er også at stikke blå i øjnene på dem, der eventuelt ville benytte sig af det.

Jeg tror, fru Elisabeth Arnold har misforstået mig i hvert fald på ét område. Hele min tale gik ud på, at det, vi skulle koncentrere os mest om, og som der også er intentioner om i ministerens forslag, er, at i dag skal de bosniske flygtninge, de voksne, trænes og uddannes og forberede sig til den tilværelse, de skal ned og starte og bygge op i Bosnien, så det er vi da helt enige i, ingen problemer i det.

Fru Dorte Bennedsen siger, at jeg skal have nogle stærke argumenter. Nu havde jeg fem forskellige argumenter, men det væsentlige og hovedargumentet er, at dette svækker det med det midlertidige. Her sender man et klart signal: Der er et stort antal af jer, der får lov til blive i Danmark. Det står i indenrigsministerens pressemeddelelse fra i går. Der står: Her giver vi krigsflygtninge et tilbud, som både kan bruges ved hjemvenden og i Danmark.

Man siger længere nede – det er ministerens egen udtalelse: »Håbet er, at en del af de bosniske flygtninge kan vende hjem«. Det er jo et klart signal om, at der er en stor del, der altså

aldrig nogen sinde skal vende hjem, og det mener vi er et krystalklart signal i denne lovgivning.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Nej, fru Pia Kjærsgaard, jeg har ikke noget klart svar på, hvor lang tid midlertidighed er.

Jeg takker for hr. Helge Adam Møller indlæg. Jeg synes, det var nuanceret og godt, og jeg sad og lyttede meget til det, fordi jeg egentlig synes, det modsiger hans indstilling om at stemme imod dette lovforslag. For de eksempler, hr. Helge Adam Møller gav, omfattede jo mennesker, som var travlt beskæftigede – for nu at tage de søfolk, der flygtede og gik i allieret krigstjeneste – og vidste, at en dag måtte denne krig jo ende, og så kunne de vende hjem.

I forlængelse af hr. Helge Adam Møllers indlæg synes jeg, det ville være naturligt at støtte indenrigsministerens forslag, fordi det ligesom lå i hr. Helge Adam Møllers indlæg, at det jo kommer lidt an på, hvilke muligheder man har for at bruge sit liv i den midlertidighedsfase, man er i, og derfor har jeg ikke noget klart svar til fru Pia Kjærsgaard.

Jeg kan huske mine egne overvejelser, da vi drøftede loven i 1992. Jeg tænkte, det er længe at skulle vente i to år på at få en asylsag behandlet; nogle af dem vil nok få det dårligt undervejs. Og når jeg møder dem i dag, kan jeg se, at to år er længe, og det har selvfølgelig meget at gøre med de vilkår, de lever under.

Men jeg har ikke noget klart svar på det. Det synes jeg heller ikke jeg behøver at have.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Alligevel ligger der jo et svar til fru Pia Kjærsgaard. Vi satte jo i realiteten asylkonventionen ud af kraft med UNHCR's accept og anbefaling, men dengang var der rent faktisk meldinger om, at man mente, at den tid, man kunne sætte den ud af kraft, ville være to år, og vi har jo for nylig igen fra UNHCR fået en melding om, at nu synes man nok, at tiden er inde til, at man begynder at følge asylkonventionen.

Så der er altså andre end regeringen og de partier, der støtter dette lovforslag, der mener,

[Peter Duetoff]

at de to år, der var i det oprindelige forslag, faktisk er rigtige. Der er altså en indikation. Jeg ved godt, vi tidligere har haft den diskussion, men for os betyder det altså meget, hvad UNHCR siger i denne sammenhæng.

Jeg vil gerne sige tak til hr. Helge Adam Møller. Tak, fordi dette i de år, jeg har været i Folketinget, dog er det mest fantastiske, strålende og klare eksempel på, at et medlem af Folketinget kan gå på talerstolen og give udtryk for to direkte modsatrettede synspunkter på én gang.

På den ene side siger hr. Helge Adam Møller, at han ville bestemt, hvis han sad i Argentina i fem år, vende tilbage til sit eget land, når der blev fred, og hr. Helge Adam Møller mener bestemt også, at det vil langt de fleste af de bosniske flygtninge. Men i øvrigt skal vi ikke give de bosniske flygtninge muligheden for asyl, for de vil jo blive i Danmark.

Hvordan hr. Helge Adam Møller kan få de to synspunkter i samme tale til at hænge sammen, forstår jeg ikke, for enten må det vel være sådan, at hr. Helge Adam Møller har ret i, at bosnierne er lige så gode som hr. Helge Adam Møller, og derfor kan det være ligegyldigt, om man har en asylbehandling, for de vil ikke blive her alligevel, når der er fred i Bosnien. Eller også har hr. Helge Adam Møller den mulighed at sige, at bosnierne er mindre gode end hr. Helge Adam Møller, og så er det farligt, at de får asyl, for så bliver de her alle sammen. Men at sige begge ting i samme tale er vist en af de taler, der vil gå over i historien som en god sprogløst i dette Ting.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg kan forstå, at hr. Helge Adam Møller nu synes, at den 2-års-fastfrysning af asylbehandlingen, som vi alle sammen vedtog i 1992, er for kort tid. Derfor går jeg ud fra, at hr. Helge Adam Møller laver et ændringsforslag til denne lov, som går på en længere periode, og jeg er da meget interesseret i at høre, hvor meget længere hr. Helge Adam Møller så vil have fastfrosset asylsagsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil godt først sige til hr. Peter Duetoff, at

han ikke var alene om ikke at kunne forstå ræsonnementet og sammenhængen i hr. Helge Adam Møllers tale.

Jeg vil i øvrigt til hr. Helge Adam Møller sige, at der tales udenom. Lad os nu sætte, at De Konservative havde fået deres vilje og asylsagsbehandlingerne var blevet udsat. Så ville der alligevel være kommet et lovforslag, som vi ser det her, for der er behov for ændringer.

Derfor vil jeg godt spørge: Indholdet i dette lovforslag, det helt konkrete indhold bortset fra det, hr. Helge Adam Møller gerne vil tale om, nemlig asylsagsbehandlingen, er det dét, De Konservative er imod? Er man imod bosnisk undervisning af børn på folkeskoleplan? Er man imod bosnisk undervisning af unge gymnasiale eller i praktiske uddannelser? Er man imod uddannelsesmuligheder for voksne osv. osv.? Er det dét, Det Konservative Folkeparti er imod?

Kunne vi ikke godt få et klart svar? Det kan gøres med et ja eller et nej.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Helge Adam Møller for en kort bemærkning, og herefter forventer jeg at kunne vende tilbage til talerrækken.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Så kort kan jeg ikke gøre det, men svaret kan godt blive klart.

Det Konservative Folkeparti vil da meget gerne overveje at støtte dette lovforslag, hvis der bliver lavet to ændringer. Den ene er, at den midlertidige opholdstilladelse indføres som paragraf 1 eller 2, altså at man siger, at den midlertidige opholdstilladelse, jf. den gamle lov, nu forlænges med eksempelvis 1 år. Den anden er, at man fjerner den ret, der er til, hvis man vælger frivilligt at vende tilbage til Bosnien, at få den økonomiske støtte, som der lægges op til i lovforslaget. At man kan få sendt sin bagage med derned og lidt penge til at starte på, er i orden, men der skal ikke laves nogen fortrydelsesret, således at man inden for de første tre måneder kan vende tilbage til Danmark og så igen et par måneder efter vende hjemad, altså rejse frem og tilbage.

Men altså: Hvis vi fjerner den, hvis vi sætter midlertidigheden ind, kan vi diskutere et par kommaer og et par formuleringer af resten.

[Helge Adam Møller]

Det er faktisk det, jeg har tigget og bedt om hele tiden: at man havde gjort det i det, der hed den tidligere jugoslavergruppe, at man havde taget en drøftelse mellem de seks partier, der var for det, og så havde sagt: Hvordan kan vi nu løse det fælles problem med disse mennesker, hvor vi i hvert fald er nogle, der synes, at de alle sammen som hovedregel skal vende hjem? Hvordan kan vi bedst muligt sikre, at deres tilværelse i Danmark, efter at de har boet her, for nogles vedkommende i snart to år, bliver mere normal, når det er så længe, og hvordan kan vi give dem en træning og en uddannelse, således at de i størst mulig udstrækning er egnede til at genopbygge deres eget land?

Hvis det var det, man havde lagt op til, havde det været i orden, men det var det ikke. Der var ikke nogen, man ville snakke med, og man er jo tilsyneladende umulig at overtale til at stoppe asylsagsbehandlingen. Derfor kan vi ikke være med.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

En svag sjæl kunne af hr. Helge Adam Møllers sidste indlæg få den opfattelse, at man ville være i stand til med offentlig støtte at rejse frem og tilbage til Bosnien, køre Danmark-Bosnien retur. Jeg skal gøre hr. Helge Adam Møller opmærksom på, at der i lovforslaget er en klausul, der siger, at denne økonomiske støtte kun kan ydes én gang.

Så den dér frem- og tilbagerejse på det offentlige regning eksisterer rent faktisk ikke.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg må medgive, at det var – når man lyttede efter – et rimelig klart svar, vi fik fra hr. Helge Adam Møller. Det, han sagde, var, at ca. 99 pct. af indholdet i det foreliggende lovforslag er De Konservative enige i, men at De Konservative helt ved siden af lovforslaget er blevet fornærmede over, at indenrigsministeren uden at tale med Det Konservative Folkeparti har fulgt det forlig, som den daværende konservative justitsminister, hr. Engell, var primus motor i. Det synes jeg var et rimelig klart svar.

Birthe Rønn Hornbech (V):

I Venstre har vi i årevis, og længe inden ju-

goslaverloven blev vedtaget, gang på gang fremhævet, at vi mener, at en flygtningepolitik skal være en dynamisk politik, der hjælper så mange som muligt, men kun så længe de er på flugt fra noget; desværre har der ikke kunnet opnås flertal i Folketinget for en sådan flygtningepolitik.

Jeg føler egentlig, at et flertal i Folketinget ikke er så optaget af at føre flygtningepolitik, men snarere indvandrerpolitik, idet man jo med den administration af loven, som man har i dag, gør flygtninge til indvandrere og dermed giver nogle få livsvarigt ophold i Danmark.

Det mener vi fortsat i Venstre er en forkert måde at føre flygtningepolitik på. Meningen må være, at flygtningene hjælpes, så længe de er på flugt fra noget, og at de derefter hjælpes hjem, sådan at de kan give plads for andre flygtninge, der har behov for beskyttelse.

Det var derfor helt i pagt med Venstres grundholdning og overordnede politik, da den tidligere justitsminister, Hans Engell, i øvrigt efter råd fra UNHCR, besluttede at fremsætte et lovforslag, der gav midlertidig beskyttelse til tusinder af eksjugoslavere, herunder en del mennesker, der slet ikke ville kunne få asyl efter flygtningekonventionen, allerede fordi de som påvist af indenrigsministeren havde rejst gennem flere sikre lande og altså havde opnået beskyttelse i andre lande, hvorfor Danmark slet ikke var første asylland.

Først om mere end et halvt år udløber nogle af disse midlertidige opholdstilladelser, og langt de fleste udløber først langt senere. I Venstre forstår vi ikke ministerens pludselige udmeldinger, som jo ikke var nødvendige. Det havde ikke været nødvendigt at melde ud nu, at de skulle have lov at søge asyl, tværtimod mener jeg, vi har været meget enige om, at vi netop ikke skulle udsende det signal.

Vi mener, det er mere rigtigt, at eksjugoslaverne får forlænget deres midlertidige opholdstilladelser, og vi vil stille et ændringsforslag om, at de får forlænget opholdstilladelsen med 1 år.

Jeg har set, at ministeren – jeg tror, det var i redegørelsen – oplyser, at UNHCR anbefaler, at der gives mulighed for flere aktiviteter for eksjugoslaverne, også fordi de efterhånden har været her nogen tid, men så vidt jeg kan se, står der ikke noget om, at UNHCR kan bestemme, at vi skal beslutte os for at gøre flygtninge til indvandrere.

[Birthe Rønn Hornbech]

Vi mener, det er rigtigt, at aktiviteterne udvikles, og derfor har vi også tidligere stemt for den aktiveringslov, der blev fremsat forslag om, hvorfor det egentlig også er med beklagelse, at vi i dag ikke kan give tilsagn om at tilslutte os det forslag, vi behandler.

Vi er egentlig også enige i, at der skulle gives flere muligheder for friere forhold for jugoslaverne, men det har for Venstre hele tiden været afgørende, at alle sysler og aktiviteter havde det ene formål at bringe eksjugoslaverne tilbage til deres land, og det vidste de, fordi de kun havde fået midlertidig opholdstilladelse.

Når et flertal i Folketinget nu har bestemt, at der skal gives opholdstilladelse efter udlændingeloven, går jeg ud fra, at man mener, at det er en opholdstilladelse med henblik på varigt ophold, og derved er altså alle forudsætningerne for, at Venstre har været med i aktiveringslovgivningen, bristet.

Så har man nu haft en vældig diskussion om juraen i det, og jeg har skrevet hjemmefra – og jeg vil så sige det alligevel – at det er rigtigt, når ministeren har sagt, at regeringen bare lader VK-regeringens lov løbe ud. Det er juridisk så sandt, som det er sagt, og derfor påberåber Venstre sig heller ikke forligsbrud. Jeg vil sige til ministeren og til fru Dorte Bennedsen, at vi heller ikke er vrede eller fornærmede – slet ikke – vi er såmænd kun overraskede og skuffede, for fru Dorte Bennedsen og ministeren ved jo, at Venstre i årevis – længe inden denne jugoslaverlov blev vedtaget – har haft den overordnede politik, at flygtningepolitik er lig med midlertidig opholdstilladelse.

Det er altså med beklagelse, at vi nok må ende med at stemme imod dette lovforslag, medmindre ministeren giver tilsagn om, at der gives midlertidig opholdstilladelse. Det kan gøres ved et ændringsforslag til jugoslaverloven, men jeg vil godt gøre opmærksom på – og bede ministeren bekræfte det – at det af ordlyden i udlændingeloven også fremgår, at en opholdstilladelse gives med henblik på midlertidigt ophold eller varigt ophold, og at tilladelsen kan gives tidsbegrænset.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg har gennem flere år samarbejdet med fru Birthe Rønn Hornbech og har oparbejdet en solid respekt for hendes juridiske kunnen og

hendes forberedelsesniveau i almindelighed, men jeg undrer mig lidt over, at fru Birthe Rønn Hornbech sagde noget, som jeg hørte, som om regeringen nu har besluttet at give eksjugoslaverne permanent opholdstilladelse. Det har ingen besluttet, for de pågældende personer har ikke fået deres asylsager behandlet, og de eneste, der kan give dem permanent opholdstilladelse, er flygtningemyndighederne, altså asylmyndighederne, hvis funktion Folketinget jo ikke ændrer på.

Så det er ikke herindefra, der besluttes at give nogen permanent opholdstilladelse. I det omfang, der er søgt asyl, vil asylsagerne blive behandlet præcis, som der står i den lov, som både fru Birthe Rønn Hornbech og jeg stemte for for knap 2 år siden.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Nu har jeg naturligvis lige så lidt som fru Birthe Rønn Hornbech nogen idé om, hvor mange af dem der vil få tildelt asyl, når man begynder at behandle de asylansøgninger, der allerede ligger, så jeg skal ikke gøre mig klog på, hvor mange der fortsat vil være omfattet af det lovforslag, vi behandler i dag, og hvor mange der vil overgå til at blive almindelige, anerkendte flygtninge i Danmark.

Jeg har så tit hørt fru Birthe Rønn Hornbech sige, at Venstre er imod at gøre flygtninge til indvandrere, og derfor har jeg lyst til at stille det samme spørgsmål til fru Birthe Rønn Hornbech, som jeg stillede til hr. Helge Adam Møller: Hvor lang tid er midlertidighed for fru Birthe Rønn Hornbech? Jeg spørger, fordi jeg de to sidste dage har brugt ret meget tid på at feste i anledning af valget i Sydafrika, og ved de lejligheder har jeg mødt nogle flygtninge fra apartheidregimet. Jeg har kendt nogle af dem i mange år, nogle af dem har været her i 20 år, jeg kender nogle, der er vendt tilbage, men jeg ved også, at de, der har været her i 20 år, har børn og børnebørn og overvejer meget, om de skal vende hjem eller ej, for det er i hvert fald svært at få sine store unger til at vende med hjem. Skal man så efterlade børnene og børnebørnene her og selv vende tilbage? De gør sig mange overvejelser. Jeg synes, det er alt for irriterende at sige, at vi gør dem til indvandrere. Hvad er det for noget? De, der flygtede midt i 1970'erne, har ikke kunnet begynde at vende

[Ebba Strange]

tilbage før efter 1992; nogle af dem har gjort det, mens andre er i et dilemma. Jeg synes altså nogle gange, vi glemmer, at det er mennesker og menneskeskæbner, det handler om, og ikke sådan nogle ting, som vi kan putte i den ene eller den anden bås.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg takker fru Elisabeth Arnold for de pæne ord, sådan opfattede jeg dem. Fru Elisabeth Arnold kan også læse, at jeg i dag i en artikel i Berlingske Tidende netop har skrevet om de personlige relationer i Folketinget, som nok spiller en større rolle, end det er gået op for pressen.

Fru Elisabeth Arnold spurgte så, om jeg herfra havde sagt, det var en kendsgerning, at man giver permanent opholdstilladelse. Nej! Jeg prøvede at udtrykke det lidt spørgende; jeg mener, at vi kan give midlertidig opholdstilladelse, som jeg også nævnte det, ved at forlænge den fastfrysning – som jo er det rigtige ord – af asylsagsbehandlingen efter midlertidighedsloven.

Men jeg rejste også det problem, som jeg håber indenrigsministeren kan svare på, nemlig hvordan man vil forvalte det i fremtiden. Er det ikke rigtigt, at der efter formuleringen i udlændingeloven er mulighed for at give midlertidig opholdstilladelse? Det ville måske på grund af mange års administration kræve en lovændring eller i hvert fald, at Folketinget er enig om at ændre udlændingebekendtgørelsen, men jeg mener, jeg har ret i det, jeg siger, nemlig at det juridisk hænger sådan sammen, at der fra starten har været mulighed for at give midlertidig opholdstilladelse efter udlændingeloven.

Så spurgte fru Ebba Strange, som der tidligere er blevet spurgt i folketingsalen, hvad midlertidighed er. Jeg vil gerne sige med det samme, at jeg naturligvis godt ved, at der hænger et menneske ved hver eneste sag, at det at flygte bestemt ikke er nogen fornøjelse, og at uanset hvad vi giver af opholdstilladelse, vil uvisheden altid være der, og at den selvfølgelig er forfærdelig. Men jeg kan svare, som jeg tidligere har gjort, at Venstre har den opfattelse, at en midlertidig opholdstilladelse er op til 7 år, og når vi har sagt det, er det, fordi man, når man har været her så længe, kan vælge at søge

statsborgerskab, og så synes vi, at det hænger nogenlunde sammen.

Når vi bliver ved med at sige, at man gør flygtninge til indvandrere, er det, fordi man, som det er i dag, lige så snart der er givet opholdstilladelse, giver den pågældende besked om, at vedkommende nu har opholdstilladelse med henblik på varigt ophold og indgår i et større integrationsprogram. Vi ville godt have en diskussion om, hvorvidt det dog ikke kunne nuanceres, så vi ikke fuldstændig hovedløst begynder at integrere alle og også dem, som måske i virkeligheden ønsker at komme tilbage.

Ebba Strange (SF):

Jeg var forberedt på, at inden det blev min tur til at komme på talerstolen som ordfører for SF, ville vi have været igennem en lang debat om det, forslaget ikke omfatter, for jeg læser jo også aviser i ny og næ og har i øvrigt fulgt udlændingede-batten nøje igennem mange år.

Derfor vil jeg skynde mig at sige til ministeren, at SF støtter lovforslaget – så er der i hvert fald ét parti ud over regeringspartierne, der støtter det – og det gør vi, bl.a. fordi det ikke indeholder den ændring af den såkaldte jugoslaverlov, som jeg nu kan forstå vi vil blive præsenteret for som et ændringsforslag fra Venstre og De Konservative. Ministeren har været klog og lyttet til det, der faktisk foregår blandt de mennesker, der er omfattet af denne lov, og som lever deres hverdag i de centre, der er indrettet til dem. Mange af dem har jo bedt os, om de ikke snart kunne få behandlet deres asylansøgninger, og det er vi så glade for at de kan til december.

Jeg har et spørgsmål til ministeren: Kunne man forestille sig, at man begyndte endnu tidligere at behandle dem, der indgav deres asylansøgning allerede i 1991, altså dem, vi fik ind under jugoslaverloven i det dér historiske forløb, som har været trevlet lidt op i dag? Kunne man forestille sig, at man sagde, at de 2 år regnes fra, at de indgav deres asylansøgning, eller holder ministeren fast ved, at vi regner fra den december måned, hvor de faktisk fik den midlertidige opholdstilladelse tildelt? De spørgsmål vil jeg godt have besvaret.

Så indeholder lovforslaget forskellige ændringer af de regler, der gælder, og efter SF's

[Ebba Strange]

opfattelse er alle ændringerne til det bedre, for de indebærer bedre muligheder både for børn, unge og voksne for at tilbringe et indholdsrigt og værdifuldt liv. Som jeg antydede i en kort bemærkning til hr. Helge Adam Møller før, tror jeg, det er den allerbedste måde at styrke disse menneskers personlighed på, så de får lettere ved at vende hjem og være med til at genopbygge deres land.

Jeg har også bemærket, at ministeren vil nedsætte arbejdsgrupper, der skal forberede de særligt tilrettelagte trænings- og arbejdsprogrammer, de stillinger, der kan søges, nemlig dem, som har været udbudt i mere end 3 måneder, og de undervisningsområder, som er omfattet af lovforslaget både for børn, unge og voksne. Det er jeg tilfreds med, for hvis dette lovforslag skal have den effekt i forhold til de bosniske krigsflygtninge, er det vigtigt, at danskerne i bred forstand arbejder med på det.

Jeg tror, der ligger et stort arbejde foran os, når lovforslaget er vedtaget. Én ting er, at ministeren kan blive enig med LO, DA og AC, og hvad disse hovedorganisationer hedder, men dér, hvor loven i virkeligheden skal stå sin prøve, er ude i lokalområderne, på de enkelte virksomheder, de enkelte arbejdspladser, hvor det kun kommer til at gå godt, hvis virksomhedslederne, de faglige organisationer og arbejderne tager vel imod de fremmede.

Det samme kan sådan set siges om hele undervisningsområdet. Altså én ting er, at universitetsrektorerne, rektorerne for gymnasierne og erhvervsskolerne osv. tager positivt imod det, men man skal helt ud til eleverne, til lærerne, til alle dem, der er derude, for at det skal blive en positiv oplevelse, og det håber jeg at vi alle sammen kan hjælpe med til. Men jeg vil godt spørge ministeren, om hun har gjort sig nogle tanker om, hvordan det kan lade sig gøre.

Jeg skal lige sige, at vi også støtter forslaget om, at de bosniere, der ønsker at vende hjem, måske for at blive eller for at se, om det er værd at blive der, får støtte til deres hjemrejse. Jeg vil godt sige sådan mere principielt på SF's vegne, at vi naturligvis synes, at de, der ønsker at vende hjem, også skal have den rådgivning af Dansk Flygtningehjælp, som ministeren lægger op til, men jeg synes, at man fra de danske myndigheders side skal være meget varsom med at sige til de bosniske flygtninge: Vi ved bedre, vi ved, at det er for farligt for jer at

vende hjem, vi ved, at I ville have bedre af at blive her. Jeg tror, der er så mange følelser med i sådan et foretagende, så selv om det måske ikke er helt uden risiko at vende tilbage, kan det godt være, at det er så stærkt i én, at man gerne vil, og så kan det ikke være de danske myndigheders opgave at forhindre det.

Alt i alt indeholder forslaget en fastholden af den gældende retstilstand, og det er vi tilfredse med, og en forbedring af de daglige muligheder, så jeg indstiller, at SF støtter lovforslaget.

Pia Kjærsgaard (FP):

For ca. 3 uger siden kom der det, jeg vil kalde et overgreb fra indenrigsministeren, hvor hun meddelte, at nu skulle det, som vi alle nok vidste lå bag, da den midlertidige opholdstilladelse blev vedtaget, effektueres. De flygtninge fra det tidligere Jugoslavien, som var her på midlertidig opholdstilladelse, fik altså lov til at bruge den ret, de rent faktisk har haft, til at søge asyl.

Det drejer sig om små 20.000 personer, og jeg vil ikke bruge så forfærdelig meget taletid i dag; der skal være en forespørgselsdebat på torsdag, som Fremskridtspartiet har stillet, og der vil jeg bruge mere tid på at gå ind på de forskellige emner.

Der er ingen tvivl om, at vi i sin tid havde gjort det rigtige, hvis vi i stedet havde givet humanitær og økonomisk hjælp til disse mennesker så tæt ved deres hjemland som overhovedet muligt. Når Fremskridtspartiet stemte imod loven om midlertidig opholdstilladelse, var det jo netop, fordi vi forudså den situation, som vi nu står i; vi kaldte rent faktisk på daværende tidspunkt loven for et blållys.

Nu starter ministeren så hele integrationsprocessen med familiesammenføringer, flygtninge, der skal bo i tomme huse, undervisning af børn, fritidsundervisning af voksne, følordninger osv. og ydermere en økonomisk hjælpende hånd til flygtninge, der ønsker at vende hjem, mens krigen raser. Det er blevet fremhævet, at man kun kan rejse hjem og komme her tilbage en gang, men faktisk synes jeg stadig væk, at der er noget meget modsætningsfyldt mellem det, ministeren siger er baggrunden for forslaget, nemlig at man ikke kan vende hjem til det tidligere Jugoslavien, når man så vil give økonomisk hjælp til, at det kan man rent faktisk godt, hvis man lige vil prøve det af.

[Pia Kjærsgaard]

Det er efter Fremskridtspartiets mening aldeles uansvarligt af ministeren at fremsætte forslag om denne lovgivning. Jeg forstår godt, at Venstre og De Konservative føler sig forulempet. Jeg mener, at ministeren har udnyttet en særdeles tragisk situation i det tidligere Jugoslavien til at fremsætte dette forslag. Imens det gik allermest hedt til i Gorazde, fremsatte ministeren forslaget, og jeg har en stærk fornemmelse af, at det var, fordi det så måske var nemmere at forklare sig over for det socialdemokratiske bagland.

Der skal ikke herske tvivl om, at Fremskridtspartiet går imod dette forslag. Jeg har hørt, at Venstre og De Konservative har annonceret et ændringsforslag eller rettere sagt en lovændring, der skal videreføre den midlertidige opholdstilladelse. Jeg vil godt give betinget støtte. Jeg har ikke set det endnu, men betinget støtte til det forslag. Vi ønskede ikke loven om midlertidig opholdstilladelse, men da der nu er så mange inden for Danmarks grænser, er det klart, at det er langt mere formålstjenligt at forlænge den midlertidige opholdstilladelse end at støtte ministerens forslag.

Så det bliver altså et afslag fra Fremskridtspartiets side til ministeren.

Peter Duetoft (CD):

Der er jo desværre ikke meget, der tyder på, at krigen i Bosnien står for en afslutning lige om hjørnet, måske nærmere tværtimod. I virkeligheden er situationen vel blevet værre og værre i det sidste halve til hele år, og den diskussion, vi har i dag, bygger naturligvis delvis på, at man for 2 år siden troede og håbede på en fredsproces, som desværre har fået et skuffende forløb. Jeg tror da i virkeligheden, at vi alle sammen for 2 år siden både håbede og troede, at inden for det par år ville situationen i Bosnien have ændret sig så meget, at det var realistisk, at nogle af disse bosniere kunne vende hjem. Men fredsprocessen har skuffet, og derfor står vi i denne situation.

Hvordan kommer vi videre? Jeg har tidligere i en kort bemærkning understreget, at for CD var UNHCR's melding dengang vigtig, men den er bestemt lige så vigtig nu, hvor UNHCR advarer imod, at man fortsat sætter konventionen ud af kraft, og derfor er vi tilfredse med regeringens forslag på dette område.

Der går vel ca. 1 år, inden asylbehandlingen for disse mennesker vil være afsluttet. De første ansøgninger kommer vel i december-januar, så er der et eller andet antal måneders sagsbehandling, så vi kan vel gætte på, at de første begynder at få deres afgørelser næste år. Selvfølgelig kan der også på det år ske ting, og jeg er enig med fru Ebba Strange i, at man skal være lidt varsom med her i dag at gøre sig til dommer over, hvor mange af disse 17.000 mennesker, som rent faktisk vil få asyl, eller hvem der vil blive under den midlertidige lov.

Jeg tror ikke, at de skræmmebilleder, som nogle forsøger at mane frem, bliver realistiske, men naturligvis er der grupper, som vi allerede nu kan være bange for bliver nødt til at skulle have asyl. Det kan være dem, vi har snakket så meget om: de blandede ægteskaber, men det kan selvfølgelig også være andre grupper, om hvem man må sige, at situationen altså er sådan, at det vil være næsten en umulighed at vende tilbage til Bosnien efter en fred.

Fru Pia Kjærsgaard mistænkte indenrigsministeren for at have spekuleret i Gorazde, og at lovforslaget netop skulle komme på dette tidspunkt, fordi der var den situation i Bosnien. Må jeg sige, at det jo så bygger på den påstand, at der skulle være nogen som helst i dette Folketing, der spekulerer i, at det er en fordel for det danske samfund at have så mange flygtninge i Danmark som overhovedet muligt. Jeg tror, alle partier er enige om, at vi helst vil have så få flygtninge som muligt, for det ville netop betyde, at der var fred i verden. Der er da ikke nogen som helst, som forsøger at købe sig til flygtninge; men de skal behandles ordentligt, og vi skal påtage os vor del af det internationale ansvar. Når man ved, at Sverige har 70.000, har jeg altså stadig væk problemer med, at vi står her og gør 17.000 i Danmark til et meget stort problem.

Jeg synes, det var en meget flot bemærkning, at man skulle have spekuleret i, at jo flere åbne døre, der bliver, jo bedre. Nej, vi gør det af nød og tvang, fordi vi føler, vi er nødt til at leve op til vort ansvar.

Vi er tilfredse med de praktiske dele af lovforslaget, som man jo ikke har diskuteret så meget. Vi er tilfredse med, at disse mennesker får mulighed for at tage arbejde, men vi er også tilfredse med, at der er denne 3-månedersklausul, der gør, at ingen med rette kan påstå,

[Peter Duetoft]

at man tager arbejde fra arbejdsløse danskere. Det ville jo være en af de der sædvanlige diskussioner, der ville være ubehagelig. Jeg håber selvfølgelig også, at arbejdsmarkedets parter og virksomhederne vil være hjælpsomme.

Vi er tilhængere af udvekslingen og af, at man kan indkvartere disse mennesker andre steder end nødvendigvis i lejre, og vi er også enige i den opbygning, der er af muligheden for at få hjælp til at komme tilbage, og den begrænsede mulighed, der så er for at rejse frem og tilbage.

Jeg vil om uddannelse blot sige, at jeg tror, det er utrolig vigtigt, som også flere ordførere før har sagt, at at vi under opholdet i Danmark forbereder folk til at komme tilbage og genopbygge deres eget land; det i sig selv vil være med til, at de ønsker at drage hjem og gøre det arbejde.

Nu er der mange af dem, der er så veluddannede, så det måske nok er noget af et skift at leve under disse forhold i Danmark. Vi skal ikke tro, at de har det bedst i Danmark; vi skal bestemt tro, at nogle af dem har forladt ganske gode stillinger og ganske gode forhold for at blive flygtninge, og de mennesker vil jo blive endnu gladere for at vende tilbage.

Men jeg tror, det er vigtigt, at vi opbygger et system, og det hjælper vi med til, og jeg vil godt opfordre ministeren til ikke bare at få det gjort nationalt i Danmark, men også gå ind i det internationale arbejde. Jeg ved, at Europarådet bl.a. har opfordret til, at man skulle forsøge i fællesskab i Vesteuropa at bygge et uddannelsessystem op, hvor man sætter mennesker i stand til at udnytte, styrke eller færdiggøre deres uddannelse og blive forberedt til opbygningen af deres eget land.

Så min opfordring til, at ministeren også tænker på den side fremover, skal lyde herfra, men som det vel fremgik, kan vi selvfølgelig støtte regeringens forslag, og vi mener faktisk, at det både er rimeligt og fornuftigt.

Elisabeth Arnold (RV):

Da Folketinget i sin tid vedtog den særlige lov om midlertidig opholdstilladelse til flygtninge fra Jugoslavien, var det efter anbefaling fra FN's Flygtningehøjkommissariat, UNHCR. Det var en ny situation for dansk asyllovgivning, at vi vedtog dette princip om midlertidighed, og vi har i de forløbne 2 år ind-

høstet mange erfaringer med denne ordning; der har været gode erfaringer, og der har været dystre erfaringer.

Til de gode erfaringer hører, at der har været en udtalt vilje, et samarbejdsønske og stor villighed fra kommunernes side om at få indkvarteret de pågældende asylsøgere eller flygtninge fra det tidligere Jugoslavien, og det har været muligt at modtage et ganske stort antal sammenlignet med mange andre lande i Europa. Den danske befolknings vilje til at modtage disse flygtninge har faktisk været imponerende og fin.

Til de dystre erfaringer hører også, at adskillige af centrene fungerer på en måde, så passiviteten bliver udbredt. Den enkelte flygtningefamilie lukker sig om sine egne problemer, og der er ikke den aktivitet eller de udfoldelsesmuligheder, som vi gerne skulle kunne give folk, der er anbragt under disse forhold.

Derfor er vi glade for, at der nu kommer et lovforslag, som forbedrer forholdene for dem, der er her på midlertidig opholdstilladelse. Vi deler nemlig den bekymring, som også tidligere ordførere har været inde på, og som UNHCR har udtalt, at jo længere tid man frarøver asylsøgere retten til at få deres asylsag behandlet, og jo længere tid man frarøver dem almindelige rettigheder, som kan sammenlignes med andre flygtninge i landet, jo værre bliver det, og det er klart, at midlertidigheden på et vist tidspunkt må give sig udslag i, at man siger: Nu må vi i gang med en almindelig asylsagsbehandling, og i øvrigt skal folk have mulighed for at få et vist indhold i den tilværelse, de har, mens de venter på, at forholdene i deres hjemland skal blive sådan, at de kan vende hjem.

Derfor er vi glade for, at der nu bliver taget skridt til at forbedre mulighederne for uddannelse, for anden form for indkvartering, for repatriering, hvis det skulle være ønskeligt, for at få arbejde eller for at få efteruddannelse, bedre tilpasning til arbejdsmarkedet osv. Det støtter vi alt sammen.

Men vi er selvfølgelig klar over, at vi ikke kan opfylde alle de flygtedes håb og alle deres forventninger. Der er nogle, der er kommet til Danmark med den forventning, at man her uden videre kunne få adgang til at begynde på en frisk og så bygge en ny tilværelse op, som svarer fuldstændig til den, man forlod, men så-

[Ellisabeth Arnold]

dan er det desværre ikke. Danmark har et almindeligt asylsystem, som tilbyder folk ophold og en vis grad af hjælp til at komme i gang, men ikke ubetinget ret til uden videre at starte en ny tilværelse.

Forholdene bliver forbedret for dem, der er i centrene, men det er helt givet, at vi fortsat vil støde på problemer. Der vil stadig være personer, som synes, at tilværelsen i centrene ikke er noget at råbe hurra for, og mange vil derfor givetvis også ønske på et tidspunkt at komme tilbage til deres fædreland.

Vi støtter lovforslaget, som det foreligger her, og vi er også glade for, at princippet fra 1992 om kun at fastfryse asylsagsbehandlingen i maksimalt 2 år fastholdes. Vi vil stemme imod de ændringsforslag, der måtte komme fra anden side, som forlænger denne frist.

Men tilslutning fra Det Radikale Venstre til en hurtig behandling af dette lovforslag.

Lysholm Christensen (KRF):

Det er fortsat målet og intentionen, at de flygtninge, vi har her i landet fra det tidligere Jugoslavien, skal kunne vende tilbage til deres hjemland, hvis der åbnes mulighed herfor, og vi håber fortsat på, at der bliver fred i området inden længe, så de kan vende hjem.

Derfor skal flygtningene også på forskellig måde forberedes til at vende hjem. Vi skal give dem uddannelse, beskæftigelse og på anden måde holde deres kundskaber ved lige, således at de er udrustet til at rejse hjem, den dag der bliver mulighed for det.

Men spørgsmålet er så, hvilke vilkår vi vil byde disse flygtninge, mens de venter, hvilke boligforhold vi vil give dem, hvilke uddannelsesstilbud vi vil give dem og hvilken beskæftigelse. Frem for alt er det et spørgsmål om, hvilken sikkerhed for og hvilken afklaring af deres fremtidige skæbne vi skal give disse mennesker. Hvor længe skal vi lade dem leve i uvisshed om, hvordan deres fremtidige liv vil forme sig? Hvor længe kan de regne med at blive her i landet og på hvilke vilkår?

Man kan vist rolig sige, at den nugældende lov om midlertidigt ophold blev til i en kaotisk periode. De to års midlertidigt ophold er på kanten af, hvad flygtningekonventionen foreskriver, men loven blev til på anbefaling af UNHCR, og det var nok en rimelig løsning på det givne tidspunkt.

Men vore forhåbninger om fred i det tidligere Jugoslavien og mulighed for tilbagevenden er ikke blevet indfriet så hurtigt, som vi regnede med dengang. Det er ulykkeligt ikke mindst for de mange, der lider under krigens gru på Balkan, men altså også for dem, der er flygtet f.eks. til Danmark. Derfor bliver spørgsmålet om midlertidighed igen nærgående nu, da vi kan se enden på de første personers 2-års-periode her i landet.

I Kristeligt Folkeparti finder vi det meget påkrævet, at vi snarest muligt får forbedret vilkårene for disse mange flygtninge. Af menneskelige og humanitære grunde må vi fjerne blot en smule af disse menneskers frygt for deres fremtidige skæbne, og derfor støtter vi forslaget om at give mulighed for at søge asyl, når de har været her i to år.

Vi vil gerne være med til at sætte grænsen for midlertidigheden netop ved disse to år. Den kan man diskutere, og ingen har det rigtige svar på det, men vi mener, det er rigtigt på det givne tidspunkt nu at sætte denne grænse ved de to år. Men det betyder jo ikke automatisk, at alle 17.000-18.000 får asyl, de vil formentlig heller ikke søge alle sammen, og samtidig skal de også have deres midlertidige opholdstilladelse forlænget, mens sagsbehandlingen foregår.

Det andet område, hvor vilkårene for ophold skal forbedres, er uddannelse, beskæftigelse og aktiviteter af forskellig art. Jeg skal ikke gentage de tiltag, der er opremset i lovforslaget, jeg skal bare sige, at vi synes, det er nogle gode tiltag, der er foreslået, og vi kan støtte dem lige fra deltagelse i uddannelse, fritidsundervisning og følordninger til lønnet og ulønnet arbejde, og hvad der ellers er, alt sammen tiltag, som kan forbedre forholdene.

Det er foreslået, at indkvarteringsmulighederne skal forbedres, og det kan vi også støtte. Muligheden for indkvartering hos private familier og i mindre grupper i almindelige huse er en udmærket måde at tage noget af trykket på området bort, for de bor alt for tæt i vores centre og lejre i øjeblikket.

Endelig er der også muligheden for hjemrejse og fortrydelsesretten den ene gang, så man, hvis forholdene ikke er som forventet dernede, kan komme tilbage én gang. Det synes vi også er ganske udmærket.

[Lysholm Christensen]

Alt i alt er det et udmærket lovforslag, som vi fuldt ud kan støtte. Det er nødvendigt af menneskelige og humanitære grunde at gøre det på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Første del af debatten i dag handlede meget om den historiske baggrund for det her forslag. Den handlede meget om, hvad det egentlig var, der skete i efteråret 1992, og det er jo rigtigt, at det var et turbulent efterår.

Når jeg har ønsket at tage ordet her, inden debatten slutter, så er det, fordi to af regeringspartierne ordførere nu har sagt, at det midlertidige stop for asylsagsbehandlinger blev indført i Danmark på opfordring af UNHCR, og det er jo sandt. Jeg benægter ikke sandheden i de to bemærkninger, men jeg synes for historiskrivningens skyld, at det er vigtigt at tilføje, at UNHCR anbefalede det, fordi den helt store diskussion herhjemme gik ud på, at den konservative regering ville indføre visumtvang over for Bosnien-Hercegovina i efteråret 1992. Så var det, UNHCR sagde: Kunne I så ikke i stedet for at lukke grænserne i det mindste give dem et midlertidigt ophold?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil godt takke det flertal her i salen, der har givet ikke blot varm, men også nuanceret tilslutning til lovforslaget her.

Når jeg vil understrege det med nuancerne, er det, fordi jeg tror, at det er meget vigtigt, at man gør sig klart, at på et område som dette her, hvor der opholder sig 18.000 bosniske krigsflygtninge i Danmark, er det ikke muligt at tilbyde at gennemføre meget strømlinede løsninger. Der vil være masser af vanskeligheder forbundet med det, som vi foreslår her, og det vil også kræve en meget høj grad af evne og lyst til at løse konkrete problemer ude i lokalområderne, når det skal til at fungere i praksis.

Det er i virkeligheden også lidt et svar på det, som fru Ebba Strange var inde på, med appellen til, at man på et meget tidligt tidspunkt får alle de lokale led rigtigt mobiliseret til løsning af undervisningsproblemerne og løsning af det problem, det er pludselig at skulle have folk ud på arbejdspladser som føler i en eller anden om end beskednen udstrækning – også bosniske krigsflygtninge – ud i job, som

ikke i forvejen har kunnet besættes med dansk arbejdskraft.

Også til undervisning af børnene vil der være knyttet en masse problemer, og derfor tror jeg, det er vigtigt, at man forstår, at denne opgave er meget stor og meget krævende, men at den også står på skuldrene af den glimrende indsats, som Dansk Flygtningehjælp allerede har udført.

Når jeg gerne vil tage det udgangspunkt i min besvarelse til ordførerne, er det, fordi man indimellem af den offentlige debat har kunnet få det indtryk, at børnene ikke bliver undervist i dag. Jeg vil godt henvise til den del af redegørelsen, der dokumenterer – med baggrund i oplysninger fra Dansk Flygtningehjælp – at 95 pct. af folkeskolebørnene i dag får undervisning. Det er bosnisk undervisning med et beskeden dansk element.

85 pct. af de store børn får det, og det er altså et andet billede end det, vi meget ofte har kunnet se præsenteret i pressen, hvor man i hvert fald har meget stort talent til at finde de 5 pct., som det endnu ikke er lykkedes at få etableret undervisning for.

Men som sagt tak for en god og nuanceret modtagelse.

Fru Dorte Bennedsen sagde i sit indlæg, at den venlige fortolkning af oppositionens modtagelse af dette her måtte være, at der var nogle ting, man havde misforstået. Det var en meget klar og, synes jeg, også lidt profetisk udtalelse, for af de næste indlæg, nemlig dem, der kom fra hr. Helge Adam Møller, fru Birthe Rønn Hornbech og fru Pia Kjærsgaard, fremgik det i gentagne passager, at man reelt ikke rigtig har forstået, hvad det er, den nuværende lovgivning indeholder. Derfor vil jeg godt for god ordens skyld gentage fra tidligere debatter, hvad det er, der ligger i den lov, som den konservative hr. Engell fik vedtaget her i Folketinget.

Den indeholder to ting. Det første er, at der ydes midlertidig opholdstilladelse i Danmark til krigsflygtninge fra Bosnien-Hercegovina. Midlertidighed er her ikke tidsmæssigt defineret til to år. Nej, det er defineret på den måde, at så længe der er krig i Bosnien-Hercegovina, giver man den midlertidige opholdstilladelse. Det, der er tidssat til to år, er alene den frist, som det danske samfund har givet sig selv til at fastfryse asylansøgningerne, og derfor ligger der i loven allerede i dag to ting, nemlig at i

[Indenrigsministeren]

december 1994 skal vi starte på asylsagsbehandling, og at de, der får afslag på asyl i en situation, hvor der stadig væk er krig i det tidligere Jugoslavien – i det område, hvor de pågældende kommer fra – naturligvis fortsat har deres midlertidige opholdstilladelse, fordi præmissen er, at der skal være fred, for at den bortfalder.

Jeg tror, at hvis hr. Helge Adam Møller, fru Birthe Rønn Hornbech og fru Pia Kjærsgaard havde gjort sig disse på sin vis ganske banale ting omkring 1992-loven klart, ville vi have sparet hinanden for en masse hyl og skrål omkring en i øvrigt, synes jeg, helt jordbunden og nødvendig lovgivning gående ud på, at man under alle omstændigheder bliver nødt til at se på de opholdsvilkår, der eksisterer for de bosniske krigsflygtninge i Danmark.

Dermed er jeg reelt inde i besvarelsen af det, som stadig er mig en stor kilde til undren, nemlig hvordan Det Konservative Folkeparti kan tale om forligsbrud. Hvordan kan det være et forligsbrud at fastholde ned til mindste komma præcis det, som Det Konservative Folkepartis justitsminister selv var med til at få gennemført i Folketinget? Hvori ligger forbrydelsen?

Det er også her blevet sagt, at det var dog urimeligt, at man ikke lavede en varsling i god tid af, at der var noget på vej her. Jamen hvornår plejer vi at gå og varsle over for hinanden, at vi holder os til lovgivningen, som den er? Så ville vi da få travlt, må jeg sige til hr. Helge Adam Møller.

I Socialdemokratiet og i regeringen overholder vi altid den lovgivning, der er, indtil vi beslutter os til at ændre den, så det dér med, at det pludselig er kommet dumpende, at vi vil følge den lov, man har vedtaget, det går lidt over min forstand, men det kan være, hr. Helge Adam Møller er i stand til at forklare: Hvori ligger det forligsbrud? Hvor er det, vi er kommet med noget, der er en afvigelse fra det, som et bredt flertal i Folketinget var enige om, og dér tænker jeg alene på det med at starte asylsagsbehandlingerne? Vi følger det, den daværende regering fik gennemført, og det står vi fuldstændig ved.

Så er det rigtigt, at på et tidspunkt for nogle måneder siden, da vi havde fået nogle fredeligere tilstande i og omkring Sarajevo, hvor Mostar var begyndt at blive et mere normalt fungerende område, da den fuldstændige isola-

tion f.eks. i forhold til lufthavnen i Tuzla blev brudt bl.a. også ved dansk medvirken, da var der et begyndende og gradvis voksende fredshåb, og vi var inde i overvejelser om, hvorvidt det ikke var fornuftigt lige at trække sagen lidt i ørerne. Jeg tror, det var det udtryk, fru Dorte Bennedsen anvendte i en af sine korte bemærkninger.

Men det er da ikke regeringen, der har skiftet holdning. Det er da vilkårene, der har ændret sig, desværre. Alt dette her er naturligvis set i lyset af, at de fredsudsigter, som på et tidspunkt så langt bedre ud, end de gør i dag, har fået et forfærdeligt tilbageslag. Det var det, der skete omkring Gorazde.

Så vil jeg godt opponere imod den meget primitive tankegang, som jeg synes kom til udtryk i fru Pia Kjærsgaards indlæg, nemlig den tankegang, der gik ud på, at situationen omkring Gorazde var bestemmende for, at regeringen kommer med sit udspil nu, og at det var en form for udnyttelse af situationen.

Jeg vil godt sige til fru Pia Kjærsgaard: Når det kommer nu, er det af rent praktiske årsager. Det er, fordi en lang række af de ting, der er tale om her, og som har med undervisning at gøre, håber vi kan træde i kraft efter sommerferien, sådan at det kan begynde at få virkning fra det nye skoleårs start. Det er såmænd den helt enkle forklaring, og jeg synes, at en så stor primitivitet i tankegangen som den, der lå i fru Pia Kjærsgaards indlæg, er deklasserende, ikke for den regering, som det bliver rettet imod, men for den, der overhovedet kan få den type argumentation fremført i forbindelse med en så alvorlig sag som det, der er tale om her.

Og igen i hr. Helge Adam Møllers, men også lidt i fru Birthe Rønn Hornbechs indlæg synes jeg der står nogle spørgsmålstejn tilbage, nemlig følgende: Når nu hr. Helge Adam Møller kan sige – og det er vist nogenlunde ordret citeret – at man er enig i alt det, der ligger i lovforslaget, man er enig i intentionerne, og at man også er enig i den måde, som man har tænkt sig at gennemføre det på, så synes jeg, det helt store spørgsmål er:

Hvorfor i alverden vil man så ikke stemme for det? Hvad er det for nogle forhindringer, der ligger for Det Konservative Folkeparti og for Venstre? I den forbindelse vil jeg helt holde Fremskridtspartiet udenfor, de har jo aldrig engageret sig i omsorgen for de bosniske flygt-

[Indenrigsministeren]

ninge. Men hvad er det, der forhindrer de to andre partier i at stemme for de forbedringer, som man i øvrigt her erklærer sig fuldstændig enige i? Fru Birthe Rønn Hornbech gik endda så vidt – og det vil jeg godt kvittere for – at hun beklagede, at det ikke var muligt at stemme for loven.

Derfor spørgsmålet: Hvad er det, der forhindrer de to partier i at stemme for forbedringer, som de erklærer sig enige i, når der i øvrigt ikke er nogen ændringer i det lovgrundlag, der eksisterer for sagsbehandlingen, altså det, at man efter to års forløb starter på den almindelige asylsagsbehandling?

Så var fru Ebba Strange inde på et helt konkret spørgsmål, nemlig om regeringen holder fast ved, at det er december 1992, der er udgangspunktet, når man skal starte asylsagsbehandlingen. Det vil jeg gerne bekræfte. Det er ikke det tidspunkt, på hvilket asylansøgningen er indgivet, der vil være skæringslinjen. Det vil være vedtagelsen af loven i Folketinget.

Fru Ebba Strange var også inde på noget, som jeg mener er meget rigtigt set, nemlig at vi i det danske samfund skal være meget varsomme med at være overdommere i forhold til de bosniske flygtninge med hensyn til, hvornår det rette tidspunkt for at vende tilbage oprinder. Det er og bliver den enkeltes helt individuelle valg. Det, vi kan gøre – og det er det, som Dansk Flygtningehjælp allerede nu rent praktisk er begyndt at forberede sig på – er at gøre den bedst tænkelige rådgivningsindsats, men også give praktisk hjælp med at skaffe visum f.eks., hvis der er behov for det, eller genrejsepapirer, og der kan være en lang række andre ting, som vi kan hjælpe med til for dem, der vil vende tilbage, allerede inden krigen er slut.

Men det er ikke vores ærinde at være dem, der vurderer, om tidspunktet er det rigtige. Det er kun den enkelte, der kan gøre det. Og derfor vil jeg understrege i mit svar til fru Ebba Strange, at det er en rådgivningsindsats, der lægges op til, ikke noget, der hverken skal tilskynde eller fraråde. Det kan kun den enkelte tage stilling til.

Så vil jeg til slut blot sige til alle dem, der har været inde på, at her gives der et forkert signal: Jamen det signal, der gives, er jo det, der er kommet hele tiden siden 1992, nemlig at man har retten til at få sin asylsag behandlet.

Jeg lagde også mærke til, at hr. Helge Adam Møller sagde i sit indlæg, at her kommer vi og siger, at nu vil vi tilbyde asylsagsbehandling.

Det er ikke noget, regeringen giver de bosniske flygtninge. Det er en ret, de har. Det har de på grund af den flygtningelovgivning, der er. Det har de på grund af den tilslutning, som Danmark har givet til de internationale flygtningekonventioner, og det er ikke en ret, der kan fratages dem. Det, som et bredt flertal i Folketinget var enige om i 1992 – en fastfrysning i to år, det var nok dér, man med rimelighed kunne sætte grænsen – det forholder vi os blot til.

Så der er for så vidt ikke nogen afgørende nye signaler i det lovforslag, der er lagt frem, ud over at vi gerne vil forbedre vilkårene. De vilkår, de bosniske krigsflygtninge i Danmark har i dag, er meget begrænsede. Vi vil gerne gøre dem lidt bedre, men det vil stadig væk være dybt problematisk at opholde sig som krigsflygtning både i Danmark og i andre europæiske lande.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Sagt i al venskabelighed til indenrigsministeren: Vi bilder os altså ind i Venstre, at vi også uden belæring har forstået, hvad det var, vi stemte for dengang, hr. Engell var justitsminister, og vi vedkender os det. Vi synes nemlig, det var en vældig god lov. Det er også derfor, vi ønsker de såkaldt midlertidige opholdstilladelser forlænget, og det vil sige, at forudsætningen for den følgelovgivning, som vi hidtil har været enige i, synes vi nu er bristet.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er første gang, jeg har hørt ministeren forsøge at forklare, hvorfor ministeren sådan lige pludselig – og jeg vil stadig væk kalde det et overgreb imod Folketinget – kom med det initiativ, som vi nu er i gang med at diskutere i dag. Det er simpelt hen et skammeligt overgreb, og jeg vil godt sige til ministeren: Det er blokpolitik, og det har jeg for så vidt ikke spor imod, men så må jeg sige med det samme til ministeren, at jeg går ud fra, at Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet vil udnytte nøjagtig samme blokpolitik efter næste valg til at få ændret på de her tilstande.

[Pia Kjærsgaard]

Jeg må stadig væk fastholde, hvad jeg var oppe og sige i mit første indlæg, at der er dog et besynderligt sammenfald med en aldeles ulykkelig situation i det tidligere Jugoslavien netop omkring Gorazde og så ministerens initiativ.

Og når ministeren så fuldender sit indlæg med at sige, at vi aldrig har engageret os i omsorgen for bosniske flygtninge, må jeg ligeledes tage afstand fra ministerens udtalelser og tilbagevise dem. De flygtningelejre, som bl.a. både ministeren og jeg var nede at besøge for en lille måneds tid siden, har Fremskridtspartiet naturligvis også været med til at give et bidrag til, og det er den måde, vi ønsker at hjælpe på, nemlig ved at gøre det humanitært, ved at gøre det økonomisk, men i nærområderne så tæt på som overhovedet muligt.

Jeg synes, det er besynderligt, at hver gang vi har en diskussion i Folketinget – og den har naturligt nok gået meget det sidste års tid eller halvandet eller to på situationen i det tidligere Jugoslavien – starter både den forhenværende og den nuværende regering med at sige, at man hjælper bedst i nærområderne. Det er blevet til sådan en floskel, som jeg desværre ikke synes der er særlig meget kraft bag. For man gør jo ikke meget for at gøre det. Man ønsker stadig væk, at det er her i landet, hjælpen skal gives, og det er Fremskridtspartiet imod, og det vil vi fortsætte med at være.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Indenrigsministeren kunne ikke forstå eller havde ikke hørt, hvorfor Det Konservative Folkeparti ikke kunne være for forslaget.

Det sluttede jeg faktisk min tale med at svara på i fem klare punkter. Dem skal jeg ikke gentage, men lad mig gentage det helt afgørende og det vigtige: Når ministeren i sin fremsættelsestale skriver, at regeringens politik hviler på to grundelementer, hvor det ene grundelement er, at asylsagsbehandlingen skal starte, når de to år er gået, og det andet grundelement er, at eksjugoslaverne skal have bedre uddannelse og bedre vilkår, mens de er i Danmark, så er vi helt enige i det ene grundelement, nemlig det med, at vi skal kvalificere dem til at vende tilbage til Jugoslavien, men vi er fundamentalt uenige i det andet grundelement, altså at man giver dem mulighed for at søge asyl, når de har været i Danmark to år.

De ting hænger ikke sammen. Når man på den ene side siger, at de skal vende tilbage til Eksjugoslavien, og at de skal kvalificere sig til det, hvorfor søren skal vi så samtidig begynde at sætte 18.000 asylansøgninger i gang – det er jo spild af tid, papir og arbejde, af ressourcer – når folk alligevel skal vende tilbage.

Der er ingen sammenhæng i det, og det er den væsentlige årsag.

Når vi er voldsomt utilfredse med og kritiserer og er vrede – lad mig bare bruge alle de udtryk, for det er jeg i hvert fald – over den måde, loven er blevet til på, så hænger det sammen med alle de meldinger, der er kommet fra ministeren, der for et par måneder siden sagde til Politiken:

»Det er oplagt at hælde til det synspunkt, at den midlertidige ordning er den bedste.«

Kristeligt Folkepartis ordfører sagde, at det er hans foreløbige bud, at man skal forlænge den midlertidige opholdstilladelse.

CD's hr. Peter Duetoft gav udtryk for det tilsvarende.

Der var altså en lang række af regeringspartier, der sagde, at det var nok det naturlige.

Når vi så tænker på, at dette er fjerde ændring til jugoslaverloven! Den oprindelige jugoslaverlov blev vedtaget gennem samarbejde, i drøftelser og på mange møder. Da vi ændrede den første gang i foråret 1993, var det også gennem drøftelser, og sådan har det været hele tiden. Her kommer et diktat fra regeringen – eller et diktat, der kommer et lovforslag, som altså ikke har været forhandlet. Sådan kan man selvfølgelig juridisk gøre, men er det en måde at behandle de partier, der har været med hele vejen igennem, at vi først får præsenteret lovforslaget, når det er trykt?

Det er det ikke, må jeg sige til indenrigsministeren, og det er også en begrundelse for, at vi ikke kan stemme for det.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Heller ikke her i anden omgang synes jeg det lykkes fru Pia Kjærsgaard at forklare, hvori overgrebet på oppositionen ligger. Det har været velkendt og omtalt i pressen gentagne gange, at for cirka tre måneder siden begyndte regeringen på arbejdet med redegørelsen til Folketinget. Det har vi aldrig lagt skjul på, og vi har endda nogle gange undervejs også været inde i drøftelser om det. Det har været nævnt i jugoslaverfølgegruppen i anden sammenhæng.

[Indenrigsministeren]

Når der så træffes beslutning på et meget tidligt tidspunkt – og det har intet med den aktuelle melding her at gøre – i regeringen om, at det er en god idé, at redegørelsen og det opfølgende lovforslag kommer inden sommerferien, så er det, fordi en række af de ting, der skal på plads i forhold til undervisningen, skal på plads nu, senest inden Folketinget går på ferie, simpelt hen fordi man ellers ikke kan nå i de arbejdsgrupper, der skal forberede det, at gøre arbejdet på en fornuftig måde, når det skal træde i kraft her i august-september.

Derfor: Hvori ligger overgrebet? Det har været aldeles velkendt, at vi arbejdede med denne redegørelse, og det kan dog ikke være et overgreb, at vi fastholder den del af lovgivningen, der drejer sig om asylsagsbehandlingen, og som det var hr. Helge Adam Møllers parti-fælle der fik bragt igennem en forhandling her i Folketinget og fik vedtaget med et bredt flertal. Det kan ikke være et overgreb.

Og den anden del af det, det andet vigtige element, det, at vi forbedrer vilkårene, kan da heller ikke være et overgreb, når man samtidig gør sig til talsmand for, at det er man egentlig ret enig i. Så den dér overgrebstankegang er da ikke noget, der forholder sig til den virkelighed, som vi forhandler dette lovforslag i.

Så derfor må jeg til både fru Pia Kjærsgaard og hr. Helge Adam Møller sige, at det er fortsat, synes jeg, beklageligt, at oppositionen ikke kan stemme for forbedringerne. Jeg tror, at alle, der har været på et asylcenter, alle, der har kontakt med de mennesker, der arbejder som frivillige lærere ude omkring, ved, at der er behov for nogle forbedringer med henblik på, at de bosniske krigsflygtninge i stort tal kommer til at vende tilbage, og det skal de være så veludrustede til som overhovedet muligt.

Det er selvfølgelig også baggrunden for, at hovedindholdet i den undervisning, der gives, fortsat vil være på serbokroatisk. Det vil fortsat være færdigheder, som de skal bruge ved genopbygningen af deres eget land, som de selv i meget stort tal giver udtryk for at de gerne vil vende tilbage til, så snart det overhovedet er muligt. Men samtidig vil der være et større element af dansk i det end hidtil, fordi det er urimeligt, at folk ikke bringes i stand til at kommunikere med det omgivende samfund, når de nu skal til at opholde sig her på tredje år.

Så alt i alt må jeg endnu en gang takke ordførerne for regeringspartierne og SF for, at man vil være med til dette naturlige skridt, og jeg vil beklage, at en eller anden underlig overgrebsfilosofi fra oppositionen får dem til ikke at ville stemme for noget, hvorom de alligevel siger, at det vil de med hjertet godt kunne følge. De vil bare ikke stemme for det.

Jeg synes, logikken brister, men det er jo gudskelov sådan, at der er et forholdsvis bredt flertal her i Folketinget for at gennemføre disse forbedringer og også for at sørge for, at vi med hensyn til den anden del af det, nemlig asylsagsbehandlingen, holder os til den tidligere regerings forslag, sådan som det blev rettet til her i Folketinget, og til den forventning, som der har været.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.01

Mødet genoptaget kl. 13.00

Man gik først til dagsordenens punkt 5, som var:

5) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 1188

1) Til statsministeren af:

Eva Kjer Hansen (V):

»Vil statsministeren med henvisning til, at statsministeren den 26. januar 1994 lovede, at alle pensionister senest i marts ville få udbetalt

[Eva Kjer Hansen]

de manglende pensionsudbetalinger som konsekvens af skattereformen, redegøre for, hvorvidt dette er sket?»

Statsministeren (Mimi Jakobsen, fg.):

Jeg må jo sige til fru Eva Kjer Hansen, at regeringen jo mange gange har understreget, at de ændringer, der blev gennemført i pensionsloven som konsekvens af skattereformen, skal gennemføres, uden at pensionisterne behøver at nære ængstelse for, at de ikke får de pensionsudbetalinger, de er berettiget til.

Da vi vedtog loven i december, blev Tinget informeret om, at den noget sene vedtagelse af lovændringen betød, at det, der trådte i kraft 1. januar, ikke kunne nå at blive indregnet i pensionsudbetalingerne for januar og februar 1994, og det var selvfølgelig, fordi edb-kørslerne allerede var gennemført. Hertil kom der så et teknisk problem, der vanskeliggjorde gennemførelsen, nemlig at lovændringen som bekendt betød en nedsættelse af indtægtsgrundlaget, hvis ægtefællen havde arbejdsindkomst eller visse former for overførselsindkomster, og der var så det problem, at det kommunale pensionsberegningssystem ikke på det tidspunkt havde adgang til de fornødne detaljerede oplysninger om ægtefællens indtægter, så det var ikke muligt at foretage en automatisk regulering af pensionstillægget til de pågældende pensionister.

I forbindelse med loven blev det sikret, at pensionsmyndighederne fik de fornødne oplysninger fra skattemyndighederne, og disse oplysninger var til kommunernes rådighed den 8. februar, således at de kunne indgå i beregningen af martspensionen. Samtidig tilpassede man Kommunedatas pensionssystem, så det kunne køre.

Men da det ikke kunne ske med virkning fra 1. januar, tilkendegav regeringen, at der ville ske en efterregulering af pensionen tilbage fra ikrafttrædelsesdatoen den 1. januar.

Jeg bliver imidlertid også nødt til at understrege, hvad fru Eva Kjer Hansen ganske givet ved, at det altså er kommunerne, der administrerer lov om social pension, og derfor er det selvfølgelig også kommunernes ansvar at sikre, at de sager, der vedrører den relevante gruppe af pensionister, bliver taget frem, og at de rigtige oplysninger bliver indberettet. Men kommunerne har fået en grundig orientering om

disse ændringer i pensionsreglerne dels i form af en generel og forhåbentlig grundig orientering om lovændringen og dels som praktiske anvisninger. Regeringen har lagt meget vægt på, at de nye regler for beregning af pensionstillæg kunne tages i brug hurtigst muligt, og det blev de faktisk, således at de heraf følgende efterbetalinger blev gennemført i forbindelse med martsudbetalingen.

Dermed har vi altså i regeringen draget omsorg for, at de tekniske forudsætninger for, at kommunerne kunne foretage en korrekt beregning, var til stede, og det generelle indtryk er da også, at pensionister har fået deres korrekte pension fra og med marts måned i år. Socialministeriet har dog oplyst, at man har kendskab til enkeltsager, hvor efterbetalingen først vil finde sted efter martsudbetalingen. En forsinket efterbetaling kan f.eks. skyldes ændringer i indtægtsforholdene hos den pågældende pensionist, eller der kan ske ændringer med hensyn til ægtefællen, som spiller ind. Så er man nødt til at trække det ud af systemet i kommunen og foretage en individuel beregning.

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg vil gerne takke den fungerende statsminister for svaret på spørgsmålet, og så vil jeg gerne stille yderligere to spørgsmål.

Jeg kan forstå, at det er kommunerne, der skal klandres for, at udbetalingerne ikke har fundet sted i marts måned, til trods for at statsministeren har givet tilsagn om, at alle manglende pensionsudbetalinger ville komme i marts måned. Skal det så forstås derhen, at statsministeren har udtalt sig uden egentlig at have aftalt med kommunerne, hvorvidt det overhovedet kunne lade sig gøre, og at det så bare er et slag på tasken, altså en dato, der er hevet ud af den blå luft, uden at man forudgående har fundet ud af, hvad der egentlig ville kunne lade sig gøre?

Mit andet spørgsmål er, om ikke den fungerende statsminister er enig i, at det netop skaber usikkerhed og utryghed, når man den ene dag lover, at pensionsudbetalingerne vil komme på et bestemt tidspunkt, og det så efterfølgende viser sig, at de slet ikke kommer på det tidspunkt, men at der går yderligere flere måneder, inden pensionsudbetalingerne kommer til den enkelte pensionist.

[Eva Kjer Hansen]

Jeg vil gerne spørge, om ikke den fungerende statsminister er enig i, at det er et problem, og at det netop er sådan noget, der skaber utryghed for landets pensionister?

Statsministeren (Mimi Jakobsen, fg.):

For det første må jeg sige med hensyn til det at tale om skyld eller ikke skyld, at det, at det overhovedet har været muligt at udbetale disse pensioner allerede i marts måned – hvad der er det helt generelle billede – skyldes en helt ekstraordinært fin indsats både fra Kommunedata, fra Datacentralen og fra kommunerne. Der er blevet knoklet rundt omkring for at få dette til at lykkes, og derfor er der ikke tale om skyld eller ikke skyld. Der er tale om, at de tekniske faciliteter har været til rådighed. Der er tale om, at udbetalingerne kunne ske automatisk, uden at man skulle henvende sig. Det samme gælder reguleringerne. Men det, der også er tale om, er, at kommunerne har gjort det, kommunerne skal, nemlig at gå ind og se på, om der er pensionister inden for grupperne, hvis indtægtsforhold har ændret sig, således at man må give dem en individuel bedømmelse.

Jeg er da helt enig i, at man ikke må sprede usikkerhed. Men der er faktisk sket det, at pensionisterne har fået en meddelelse. Jeg står her med et eksemplar af en sådan pensionsmeddelelse, som er sendt ud, og der er nøje redegjort for, at der vil ske en efterregulering, og dermed har man bestemt fjernet noget af den usikkerhed, der måtte være. Men tingene skal jo beregnes individuelt, fordi folk altså ikke bare lever efter en lov, men fordi de også lever i et virkeligt liv, hvor tingene skifter. Nogle har måske skiftet ægtefælle, nogle er blevet alene osv. osv. Det kan man jo ikke dække fuldstændig til en bestemt dato.

Så vil jeg i øvrigt sige, at noget af det, statsministeren jo særligt understregede, var, at det ville ske helt automatisk, det vil sige, at man ikke selv skulle rende på rådhuset for at få det gjort, og at pensionisterne ville modtage information om de ændrede beregningsregler.

Erik Larsen (V):

Det er rigtigt, at pensionisterne fik at vide, at de ikke skulle foretage sig noget. Men finder den fungerende statsminister ikke, det er uheldigt, at man så via pressen får at vide, at statsministeren har lovet pensionisterne, at beløbet

vil komme til udbetaling senest i marts måned, og så kommer det rent faktisk i nogle tilfælde først til udbetaling i maj måned? Det vil altså sige, at vi har oplevet, at mange pensionister har været urolige for deres pensionsbetalinger, fordi der var et løfte fra statsministeren, som ikke blev indfriet.

Jeg har også forstået af svaret, at den fungerende statsminister har beklaget, at statsministerens løfte har været så kategorisk; det synes jeg da er rart i sådan en sag. Så det kunne være, at den fungerende statsminister ville give et lille praj til statsministeren om måske at lade være med det en anden gang, når det gælder nogle truede grupper.

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg håber, jeg har forstået den fungerende statsminister korrekt derhen, at den fungerende statsminister altså erkender, at en række udbetalinger ikke har fundet sted i marts måned, som det ellers blev lovet af statsministeren helt tilbage i januar, og at der dermed er skabt problemer for en række pensionister, der selvfølgelig ikke kan forstå, hvorfor de ikke har fået de udbetalinger, som de jo har krav på.

Jeg vil sige, at hvis jeg har forstået det korrekt, vil jeg ønske, at den fungerende statsminister sørger for, at man i regeringen og fra statsministerens side ikke igen på et andet tidspunkt kommer med tilsvarende tilsagn, som man så ikke kan leve op til, fordi man åbenbart ikke har undersøgt grundlaget godt nok.

Statsministeren (Mimi Jakobsen, fg.):

Jeg mener nu ikke, jeg har beklaget statsministerens udtalelser overhovedet. Det, jeg har understreget over for spørgerne, er, at jeg selvfølgelig også synes, det er vigtigt, at der ikke skabes utryghed i pensionisternes kreds med hensyn til, hvornår deres pension kommer, hvor stor den bliver, om de skal gå op på rådhuset for at få den efterreguleret, og hvad der i det hele taget er sket med den lovændring.

Det mener jeg ikke der er tale om, for uanset at efterreguleringen ikke er sendt ud, har man i hvert fald fået en meddelelse om, hvad der er sket, at det vil ske automatisk, og at man får en efterregulering; det synes jeg må tage noget af utrygheden væk.

Så er det jo ikke statsministeren, der sidder og administrerer hver enkelt pensionsudbeta-

[Statsministeren]

ling, og er der sket ændringer i folks private forhold, som gør, at tallene ændrer sig, må man jo have tid til i de enkelte tilfælde at tage højde for det ved udbetaling af pensioner. Det er endnu værre, hvis man får udbetalt et forkert beløb; så kan man da først rigtig få ballade.

Eva Kjer Hansen (V):

Er det ikke korrekt, at regeringen oprindelig oplyste samtlige folkepensioner gennem pjecer og andet om, at de ikke skulle foretage sig noget, altså at det ikke var nødvendigt at gøre opmærksom på ændringer i de økonomiske vilkår, selv om der er en oplysningspligt – er det ikke korrekt?

Statsministeren (Mimi Jakobsen, fg.):

Nu er jeg ved at bevæge mig dybt ind på socialministerens område, men lad mig så prøve mig frem da. Jeg vil sige, at mig bekendt skal pensionisterne ikke foretage sig noget. Det er jo kommunerne, der sidder og piller ud af det materiale, de får fra Kommunedata, eller hvor de nu får det fra, og siger, at her er der sket ændringer.

Men i øvrigt er det vel i et eller andet omfang folks pligt at henvende sig, hvis der er noget i deres personlige forhold, der ændres; det gælder jo helt generelt. Men jeg vil anbefale, at man, hvis man ønsker at gå videre med det mere teknisk specifikke på det sociale område, enten retter henvendelse til indenrigsministeren, der er her for det samme, eller spørger socialministeren selv; det må nok være til at få oplyst.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1185

2) Til *indenrigsministeren* af:

Pernille Frahm (SF):

»Hvilke muligheder har en asylsøger efter ministerens forslag til ændring af udlændingeloven, som efter afslag på sin ansøgning, og efter at udrejsefristen er overskredet, får mulighed for at dokumentere berettigelsen af sin ansøgning?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge ministerens besvarelse af et spørgsmål

stillet gennem Retsudvalget vedrørende lovforslag nr. L 214 er det ikke ualmindeligt, at udrejsefristen på de normalt 15 dage overskrides. Nogle asylsøgere har svært ved at fremskaffe de dokumenter, som de danske myndigheder ønsker. Det tager tid, og det er sket, at dokumenter først når frem, når de danske myndigheder har afgjort asylsøgerens sag.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Per Sørensen-udvalget har i sin første delbetænkning sidste år – det var i juni, den kom – peget på det problem, at mange asylansøgere og måske i endnu højere grad deres advokater tilsyneladende ikke betragter Flygtningenævnets afgørelse som endelig. Der er en tendens til, at man i stedet betragter det som en mellemstation, inden der skal indgives ansøgning om genoptagelse, eller måske kan der være tale om en klage til Ombudsmanden.

I det lovforslag, som regeringen har lagt frem, og som blev andenbehandlet i går, har vi blandt en lang række ting foreslået, at en asylansøger i en normalprocedure ikke skal kunne få sin udrejsefrist udsat, hvis den pågældende efter udrejsefristens udløb – og det vil jeg godt understrege: efter at den er udløbet – alligevel kommer og beder om at få sin asylsag genoptaget eller klager til Ombudsmanden.

Forslaget hviler på det grundsynspunkt, at når en asylansøger i en normalproceduresag ikke inden udrejsefristens udløb har søgt om genoptagelse af sin asylsag eller har klaget til Ombudsmanden, bør udrejsefristen tages alvorligt, og asylansøgeren bør udsendes af landet, om nødvendigt med politiets hjælp.

I den forbindelse vil jeg gerne sige om forslaget om afskæring af opsættende virkning, at det jo netop har til formål at give politiet den fornødne arbejdsro til hurtigt at iværksætte og gennemføre en udsendelse af de ansøgere, der ikke frivilligt vil rejse efter at have fået afslag.

Den nuværende ordning indebærer, at politiet gang på gang har måttet indstille bestræbelserne på at udsende en asylansøger, fordi denne i allerallersidste øjeblik – billedligt talt når man står med foden oppe på trappen til flyveren – alligevel kommer og beder om at få sagen taget op igen. Det må forventes, at politiet efter de nye regler langt hurtigere, end det er tilfældet i dag, vil kunne udsende en asylansøger, der har fået afslag på sin sag.

Pernille Frahm (SF):

Jeg takker for ministerens besvarelse. Men nu er det jo sådan, at det i hvert fald ofte, når asylsøgere beder om at få genoptaget deres sag, skyldes, at der er kommet nyt i sagen, at man har modtaget netop det dokument, man stod og manglede for at dokumentere, at ens påstand i ansøgningsfasen var rigtig. Og det tidspunkt, hvorpå man modtager et sådant dokument, er jo sådan set desværre ikke afhængig af, hvornår vi finder på at fastsætte udsendelsesfrister, og hvornår vi finder på at bringe folk til flyet.

Jeg har stor respekt for, at vi gør, hvad vi kan, for ikke at genere politiets arbejdsro. Men jeg finder det nok noget ude af balance, at man prioriterer politiets arbejdsro så højt, at man altså er villig til at sætte asylsøgnernes sikkerhed på spil.

Derfor vil jeg gerne spørge: Hvordan skal man bære sig ad, hvis man nu har modtaget dette virkelig væsentlige dokument, der beviser, at man er den, man er, og havde den position, man havde, og netop derfor er en truet person, efter at udrejsefristen er overskredet og politiet er gået i gang med sin procedure? Hvad skal man egentlig stille op?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

I det lovforslag, vi har til behandling i øjeblikket, ligger der en opstramning af alle elementerne i behandlingen af en asylsag.

Der ligger dermed også en konstatering af – og det synes jeg ikke man skal glemme – at asylansøgeren under sagens behandling har haft meget rig lejlighed til både at fremføre sine argumenter og fremlægge sine beviser eller bevismidler for at blive anerkendt som flygtning. Og her taler vi som bekendt både om Direktoratet for Udlændinge og i anden instans om behandlingen i Flygtningenævnet.

Den korrekte måde at se denne sag på mener jeg er, at nu vil alle involverede myndigheder i langt højere grad være forpligtet til at sørge for, at tingene er til stede på de tidspunkter, hvor der er brug for dem under sagsbehandlingen.

Så er der selvfølgelig de situationer, hvor det kan vise sig umuligt at gennemføre en udsendelse, og dér vil der som hidtil være mulighed for at give opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 4, hvis ganske særlige

grunde taler for det. Derudover vil politiet i den forbindelse underrette Direktoratet for Udlændinge med henblik på, at man kan vurdere, om vedkommende skal have opholdstilladelse efter den bestemmelse, som jeg nævnte før.

Jeg kan desuden oplyse, at der vil blive udsendt nærmere retningslinjer til politiet om politiets forpligtelse til at forelægge sager, hvor der opstår spørgsmål om meddelelse af opholdstilladelse efter udlændingeloven § 9, stk. 2, nr. 4. Retningslinjerne vil blive forhandlet mellem Indenrigsministeriet og Rigspolitiet, og de vil blive sendt til Retsudvalget til orientering. Jeg vil foreslå fru Pernille Frahm, at vi på baggrund af fremsendelsen af disse retningslinjer kan tage en eventuel fornyet diskussion, hvis man fortsat mener, at der er brug for det.

Pernille Frahm (SF):

Jeg takker endnu en gang for besvarelsen. Jeg har også respekt eller i hvert fald forståelse for, at man vil prøve at stramme op på proceduren, så sagsbehandlingstiden ikke bliver for lang. Men i Per Sørensen-udvalgets betænkning slår man altså fast, at man fortsat mener, at en klage til Ombudsmanden eller en anmodning om, at sagen bliver genoptaget, som udgangspunkt bør have opsættende virkning. Det mener jeg ikke ministeren har respekteret i det ændringslovforslag, der nu ligger til udlændingeloven.

Det er derfor, jeg endnu en gang vil spørge, for selv om myndighederne har pligt til at sørge for, at al dokumentation er til stede, og den pligt selvfølgelig bliver skærpet med skærpede betingelser for udsendelse, ændrer det jo ikke på, at asylsøgeren i sidste ende sidder med bevisbyrden og skal bevise, at man er den, man giver sig ud for at være. Spørgsmålet er så: Hvad så, hvis man først kommer i besiddelse af sådan et bevis, efter at fristen er overskredet? Hvad stiller man så op med det bevis?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg mener, at vi ved det lovforslag, der er til behandling i Folketinget, har respekteret det, der blev citeret af fru Pernille Frahm, nemlig når man bruger ordene »som udgangspunkt«.

Det, der er til debat her, er jo ikke, hvorvidt man vil afskære folk fra at få deres sag genop-

[Indenrigsministeren]

taget. Det vil man kunne under alle omstændigheder. Der er alene tale om, at man skal gøre det inden for de frister, der nu engang er fastlagt, og hvis vi ikke er indstillet på at respektere disse frister, er det meget vanskeligt at gennemføre en forkortelse af behandlingstiden for asylsager.

Jeg vil gerne sige til fru Pernille Frahm, at hvis man er enig i, at det har et menneskeligt formål at få en kortere behandlingstid for asylsager, og hvis man i øvrigt også er enig i, at der er nogle alt, alt for lange sagsbehandlingstider – i dag i gennemsnit 22 måneder – må man altså også være villig til at sætte nogle frister og også opfordre til, at disse frister bliver overholdt. Dermed mener jeg ikke mindst asylansøgnernes advokater, og derfor ligger der også en forpligtelse for dem til at skaffe dokumentation inden for de frister, der nu engang er fastsat. Det vil jo ikke være sådan, at en sag ikke vil blive behandlet, men det vil være sådan, at det ikke har opsættende virkning for udsendelsen.

Pernille Frahm (SF):

Der er jo også i dag mulighed for at afvise, at en sag kan have opsættende virkning, selv om man har anmodet om at få den genoptaget. Det er der mulighed for, hvis man skønner, at der ikke er nyt i sagen, og at der ikke er nogen grund til, at den skal have opsættende virkning.

Det, man så kunne spørge om, er, hvorfor denne regel ikke bliver brugt så ofte, og hvorfor ministeren nu altså vil gøre denne mulighed til en regel.

Grunden til, at jeg undrer mig over, at man netop strammer op i den ende, er, at Flygtningævnet har meddelt, at det vil tage dem ca. to måneder at behandle en genoptagelsessag, og Ombudsmanden har ligeledes meddelt, at to måneder i gennemsnit vil være hans behandlingstid.

Så mit spørgsmål er: Hvorfor vælger man at stramme op i den ende, hvor det i forvejen går hurtigt?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Det er en forkert opfattelse, at vi strammer op i den ende og kun i den ende. Det, der er hele hovedpointen i det store lovforslag, vi har til behandling i øjeblikket, er, at der vil blive

strammet op på tidsfristerne i alle elementer af en asylsagsbehandling, der vil blive lagt et, lad os så bare kalde det mildt, men kontant pres på alle dele af en normal asylsagsbehandling med hensyn til, at de enkelte instanser skal gøre deres arbejde så præcist, så forsvarligt og på så kort tid som muligt.

Derfor er det ikke korrekt at sige, at det kun er i den sidste ende, der bliver strammet op. Det bliver der også i forhold til sagsbehandlingen i Direktoratet for Udlændinge, det bliver der i Flygtningenævnet, det bliver der i Indenrigsministeriet, det bliver der i politiet, og det bliver der så i hele det samlede system. Det er også baggrunden for, at jeg har foreslået, at vi løbende skal oplyse offentligheden om, hvor lang behandlingstiden er i alle de enkelte led, der er i en asylsagsbehandling. Det er simpelt hen, fordi det er nødvendigt, at alle parter, ikke bare i den sidste ende, men alle parter, der overhovedet er involveret i behandlingen af en asylsag, har det som en absolut vigtig bestræbelse, at sagerne bliver behandlet så hurtigt som overhovedet muligt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1183

3) Til *indenrigsministeren* af:

Pernille Frahm (SF):

»Vil ministeren sørge for, at indrejsemuligheden i hjemlandet eller et af asylsøgeren ønsket tredjeland indgår i afgørelsen i henholdsvis Direktoratet for Udlændinge eller Flygtningenævnet, når en asylansøgning behandles?«

Skriftlig begrundelse

Som nævnt i begrundelsen til spørgsmål nr. S 1185 er det ikke ualmindeligt, at udrejsefristen overskrides. Årsagen er ofte, at det ikke er muligt for den afviste asylsøger at indrejse i sit hjemland eller i et tredjeland. Ventetiden opleves som et enormt nervepres, som kan være stærkt invaliderende for de pågældende og kan føre til desperate handlinger.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil gerne starte med at understrege, at afgørelsen af, om en asylansøger får asyl her i

[Indenrigsministeren]

landet, jo henhører under Direktoratet for Udlændinge som første instans og Flygtninge-nævnet som klageinstans. Jeg ved godt, at fru Pernille Frahm ved det i forvejen, men det er alligevel det rigtige udgangspunkt at tage i denne besvarelse.

Hvis disse myndigheder vurderer, at asylansøgeren ikke skal meddeles asyl, skal der samtidig efter udlændingeloven tages stilling til, hvorvidt asylansøgeren tvangsmæssigt kan udsendes, hvis den pågældende ikke selv ønsker at rejse som pålagt. Også den afgørelse hører under Direktoratet for Udlændinge og Flygtninge-nævnet, og der er det sådan, at de to instanser i forbindelse med spørgsmålet har oplyst over for Indenrigsministeriet, at det indgår som et moment i asylvurderingen, om den pågældende har mulighed for indrejse i hjemlandet. Hvis indrejse i hjemlandet må vurderes som umulig, indgår det også som et moment i asylvurderingen, om den pågældende har mulighed for indrejse i et tredjeland.

Det vil naturligvis også spille ind i asylmyndighedernes overvejelser, hvad grunden har været til asylansøgerens manglende indrejsemuligheder i hjemlandet eller tredjelandet, som der jo også kan være tale om. Asylvurderingen vil således falde forskelligt ud, afhængig af om de manglende indrejsemuligheder kun skyldes problemer med at få fremskaffet de fornødne rejsedokumenter eller nogle rent generelle forhold i hjemlandet, eller om de manglende indrejsemuligheder er et udtryk for, at asylansøgeren af grunde, som er nævnt i flygtningekonventionen, eller andre lignende grunde vil blive udsat for konkret og individuel forfølgelse. Derfor vil det altså ikke være sådan, at en asylansøger, som ikke umiddelbart kan indrejse i sit hjemland eller et tredjeland, vil kunne få asyl her i landet. Det er altså ikke nogen selvfølge, at det vil være sådan.

Men som jeg også har været inde på ved mange andre lejligheder, er der en mulighed for via § 9, stk. 2, nr. 4, at give en opholdstilladelse af ganske særlige grunde.

Anden næstformand (Grove):

Jeg vil gerne bede ministeren om at overholde taletiden.

Pernille Frahm (SF):

Jeg takker for ministerens svar og især for

den sidste del, fordi jeg synes, den er yderst relevant.

Både ministeren og jeg er jo bekendt med, at der rundt omkring på landets asylcentre sidder en stor gruppe mennesker dels fra Irak, dels fra Afghanistan og også fra andre lande, som er blevet udstvist, men som ikke kan vende hjem af forskellige årsager. Nogle af disse mennesker har af forskellige grunde opholdt sig her i landet i fire år, nogle af dem har ventet i næsten et år, efter at udsendelsesfristen er overskredet, flere af dem taler dansk, og flere af dem har børn, der er født her i landet.

Selv om både Direktoratet for Udlændinge og Flygtninge-nævnet har vurderet, at disse mennesker skulle udvises, er det altså ikke lykkedes Danmark at få sendt dem ud. Mit spørgsmål er så: Var det ikke rimeligt at give den type ansøgere asyl, når de har været her i fire år, når det ikke kan lade sig gøre at få sendt dem ud af landet, og når de efterhånden er blevet en del af – ja, man kan sige det almindelige danske samfund? Hvorfor så ikke give dem asyl efter § 9, stk. 2, nr. 4?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Hvis det er en opfordring til, at vi på forhånd skulle sikre, at alle, der ikke umiddelbart kan udsendes af landet, uanset hvad grunden så kan være, skulle have tilladelse til at blive i landet på baggrund af § 9, stk. 2, nr. 4, er svaret: Nej, det vil jeg ikke sikre.

Når jeg ikke vil det, er det, fordi det er et fuldstændig grundlæggende princip i al asylsagsbehandling, at det bygger på konkrete vurderinger af de enkelte sager. Når spørgsmålet derfor formuleres så generelt som her, må besvarelsen blive: Nej. Hvis det skal besvares i forbindelse med enkelte og konkrete sager, vil det i nogle tilfælde blive et ja og i andre tilfælde et nej.

Pernille Frahm (SF):

Det er naturligvis ikke en opfordring til, at man på forhånd giver folk asyl, uanset hvordan deres sager står, men det er en opfordring til, at man måske ser på administrationen af reglerne, for det forekommer mig, at man i langt højere grad søger efter en grund til at slippe af med folk, end man søger efter en grund til at lade dem blive. Og når nu ministeren har den mulighed, som ministeren har iføl-

[Pernille Frahm]

ge udlændingeloven, for at give asyl af forskellige humanitære årsager eller, som der oven i købet står, af anden årsag, undrer det mig, at der sidder mennesker her, som har ventet i op til et år på at blive sendt ud af landet.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg føler det også både ubehageligt og kritiksabelt, at folk kan sidde og vente så længe på at få en udsendelse effektueret, men jeg må med dyb beklagelse konstatere, at SF ikke ønsker at stemme for det lovforslag, der er til behandling i Folketinget, fordi man, når man så kommer til de konkrete midler, der skal til for at få en kortere behandlingsprocedure, alligevel ikke vil bruge de midler, der er til rådighed. I kølvandet på dette lovforslag vil vi også sørge for, at der bliver en afkorting af de ting, der er nævnt i forbindelse med dette spørgsmål, og dermed også en konstatering af, at der skal være en større hurtighed omkring stillingtagen til at bruge § 9, stk. 2, nr. 4.

Men det kræver jo én ting; det kræver først og fremmest, at folk har søgt om opholdstilladelse efter den pågældende paragraf.

Nu kender jeg jo ikke alle de sager, fru Pernille Frahm kan have i tankerne, men jeg er ret sikker på, at der blandt dem vil være en del, hvor man slet ikke har søgt om opholdstilladelse efter den paragraf, og det er derfor, jeg må besvare spørgsmålet negativt, hvis vi taler generelt, men hvis vi taler om de enkelte sager mere differentieret – i nogle tilfælde ja og andre nej.

Pernille Frahm (SF):

Jeg skal bare ganske kort forklare, at SF sandelig vil være med til mange ting, der kan forkorte sagsbehandlingstiden, men vi vil ikke være med til at forkorte sagsbehandlingstiden på bekostning af retssikkerheden, og det synes jeg at det forrige spørgsmål og det næste spørgsmål viser at vi er ved at gøre.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

En gennemførelse af det lovforslag, som er til behandling i Folketinget i øjeblikket på dette område, vil medføre en meget væsentlig forkortelse af det tidsforbrug, der er i de enkelte instanser, der er involveret i en asylsagsbehandling, og det er med fuld respekt for alle de retssikkerhedsgarantier, der skal være i en asylsagsbehandling.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1184

4) Til *indenrigsministeren* af:

Pernille Frahm (SF):

»Hvilke muligheder har en asylansøger efter ministerens forslag til ændring af udlændingeloven, såfremt asylansøgeren efter at have fået afslag på sin ansøgning, og efter at udrejsefristen er overskredet, får informationer om en ny politisk udvikling i hjemlandet?«

Skriftlig begrundelse

Som nævnt i begrundelsen til spm. nr. S 1185 er det ikke ualmindeligt, at udrejsefristen overskrides. I nogle af de lande, Danmark modtager asylansøgere fra, er den politiske situation ustabil, og forholdene kan ændre sig fra uge til uge – ja fra dag til dag.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Denne gang kan jeg love formanden ikke at overskride min taletid, for jeg kan i min besvarelse af dette spørgsmål helt og fuldt henholde mig til svaret på spørgsmål nr. S 1185.

Pernille Frahm (SF):

I besvarelsen af det tidligere spørgsmål i dag, hvor jeg spurgte om, hvad der sker, hvis man først er i besiddelse af dokumentation senere i forløbet, sagde ministeren, at man jo havde rig lejlighed til at redegøre for sin sag, inden udvisningsfristen var overskredet, men hvis forholdene i det land, man kommer fra, rent faktisk ændrer sig, har man jo sådan set ikke mulighed for at redegøre for det, inden udsendelsesfristen er overskredet. Det vil sige, at man står med det problem, at man risikerer at blive sendt tilbage til et land, hvis forhold medfører, at éns sag står endnu ringere, end den gjorde, da man rejste derfra, og man har ikke mulighed for at blive i Danmark og vente på, at éns sag bliver behandlet færdig.

Det er på denne baggrund, jeg spørger, om ministeren vil overveje muligheden for at lempe den stramning, man har lavet i forslaget med hensyn til den opsættende virkning.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Som jeg sagde under besvarelsen af det tidli-

[Indenrigsministeren]

gere spørgsmål, vil det være sådan efter den nye lov, at politiet skal kontakte Direktoratet for Udlændinge, inden udsendelsen finder sted, hvis der er medgået mere tid end det, vi kan kalde normaltiden, til at få en udsendelse effektueret, og når den henvendelse skal ske, er det naturligvis, fordi man dermed skal have bekræftet eller afkræftet, om der er sket en ny ubehagelig udvikling i det pågældende land. Hvis der er det, er det en ny situation, der er opstået, og så er det den, man skal forholde sig til. Ellers har man blot fået bekræftet, at der her ikke er noget at tage stilling til, og at man dermed kan gå videre med en udsendelse.

Derudover nævnte jeg også § 9, stk. 2, nr. 4, som jo er en mulighed for, hvis det viser sig, at der er uoverstigelige vanskeligheder med at få den pågældende sendt ud af landet, at give en opholdstilladelse af helt særlige grunde.

Pernille Frahm (SF):

Jeg vil igen sige tak, især for den sidste del af ministerens besvarelse. Men jeg vil gøre opmærksom på, at det jo er sket, at Direktoratet for Udlændinge har bygget sine vurderinger på beskeder fra Udenrigsministeriet, som består i, at embedsmænd på et højt niveau har talt med andre embedsmænd på et højt niveau i den fjernere ende af verden, og at det ikke nødvendigvis har kunnet forklare, hvordan situationen var for de konkrete asylsøgere i Danmark. Jeg tænker her på det såkaldte idylnotat, som i en lang periode blev brugt som baggrund for at udvise asylansøgere.

Det, jeg gerne vil have ministeren til at gøre sig klart, er, at der sker en opstramning af sagsbehandlingstiden. Man bruger politiets arbejdsgang som argumentation, og man taber altså en vigtig del af retssikkerheden for de mennesker, som i forvejen har svært ved at forklare, hvad det er, de flygter fra, til danske myndigheder, som ikke har oplevet den slags situationer.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg er helt uenig med spørgeren på to punkter. Det ene er påstanden om, at det, der lægges til grund for en asylsagsbehandling, er højststående embedsmænds samtaler med andre højststående embedsmænd.

Det er da rigtigt, at Udenrigsministeriets vurderinger indgår, men med lige så stor vægt

indgår vurderinger fra Amnesty International, fra Dansk Flygtningehjælp, fra UNHCR, og hvad der ellers kan være af borgerretsorganisationer, der har ytret sig om forskellige forhold i de pågældende lande. Så den skildring af, at det alene er folk på de bonede gulve, der aldrig nogen sinde kommer i nærheden af de vilkår, der fremkalder flygtningesituationer, er ganske enkelt ikke rigtig.

Det andet, jeg vil anfægte, er, at vi her laver et indgreb i forhold til retssikkerheden for den enkelte asylansøger, og at det er hensynet til politiets arbejdsgang, der har været styrende for vores lovforslag. Det turde kaldes en misforståelse. Det er det menneskelige hensyn til den enkelte asylansøger, der har været udgangspunktet for det lovforslag, vi har til behandling, og som fuldstændig gennemsyrrer det. Og det er ud fra regeringens opfattelse af, at det er umenneskeligt, at en asylsag kan trække ud måned efter måned, år efter år, også selv om det ligger lysende klart, at vedkommende ikke er i nærheden af at få asyl i Danmark, fordi baggrunden simpelt hen ikke er til stede.

I den forbindelse vil jeg gerne gentage, hvad jeg sagde under behandlingen af et tidligere spørgsmål her, nemlig at hvis man vil lave en kortere asylsagsbehandling, må man også ville midlerne. Det er ikke rimeligt, som fru Pernille Frahm gør, at påstå, at man gerne vil have en kortere asylsagsbehandling, men altså ikke vil bruge de midler, der er mulige, inden for den fulde respekt af retssikkerheden.

Pernille Frahm (SF):

Når jeg mener, at ministeren bruger hensynet til politiets arbejdsgang som et argument i forbindelse med denne opstramning, er det, fordi ministeren i besvarelsen af spørgsmål 21 stillet i Retsudvalget til det forslag, vi taler om, skriver: Det anføres videre i bemærkningerne, at hensigten med forslaget er at give politiet mulighed for en hurtig og smidig tilrettelæggelse af tvangsmæssige udsendelser af ansøgere, hvis udrejsefrist er udløbet.

Det kan jeg kun læse som udtryk for, at hensynet til politiets arbejdsgang i hvert fald vejer tungt, kan vi så sige, i ministerens vurdering af, hvordan sagerne skal løses.

Til gengæld vil jeg takke for, at ministeren siger, at vurderinger fra Amnesty International vejer lige så tungt som vurderinger fra Inden-

[Pernille Frahm]

rigsministeriet, og det vil jeg naturligvis følge nøje med i fra nu af.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Det var nu vurderinger fra Udenrigsministeriet og ikke fra Indenrigsministeriet.

Min pointe er, at når man sidder i Flygtningegævnet og i Direktoratet for Udlændinge og skal tage stilling til en konkret asylsag, har man en lang række forskellige rapporter som baggrund, når man skal finde ud af, om den pågældende er konkret og individuelt forfulgt. Det er selvfølgelig ikke tilstrækkeligt, hvis det blot er de officielle kanaler, man dér benytter sig af, og derfor er det et meget stort net af forskelligartede informationer, som man betjener sig af i de to instanser.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1187

5) Til *socialministeren* af:

Eva Kjer Hansen (V):

»Har ministeren sikret, at opholdssteder for børn får refunderet sygedagpenge?«

Skriftlig begrundelse

Under spørgetiden onsdag den 27. april 1994 oplyste ministeren, at ministeren er dybt interesseret i at få en løsning af problemet.

Socialministeren (Birte Weiss, fg.):

Her vil jeg gerne henvise til socialministerens mundtlige besvarelse af spørgsmål nr. S 1086 stillet af spørgeren, hvor socialministeren bl.a. oplyste, at hun nu vil tage et møde med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen for at finde en løsning på problemet.

Socialministeren nævnte også, at hun fortsat er af den opfattelse, at opholdsstedernes økonomiske problemer i forbindelse med langvarig sygdom hos personalet bør løses i samarbejde med de to organisationer.

Jeg kan supplerende oplyse, at socialministeren har indkaldt de to organisationer til møde om spørgsmålet.

Eva Kjer Hansen (V):

Skal jeg forstå ministerens svar derhen, at forhandlingerne med KL og Amtsrådsforenin-

gen altså ikke er afsluttet, til trods for at socialministeren under besvarelsen af spørgsmålet for 14 dage siden tilkendegav en stor interesse i netop at sikre opholdsstedernes økonomiske forhold, for dette her skaber usikkerhed ikke bare for de ansatte, men så sandelig også for børnene på opholdsstederne? Er forhandlingerne mellem KL og Amtsrådsforeningen afsluttet på nuværende tidspunkt?

Socialministeren (Birte Weiss, fg.):

Jeg vil gentage, hvad jeg oplyste før, nemlig at socialministeren har indkaldt de to organisationer til møde om spørgsmålet, og at alle parter har en interesse i, at denne sag bliver fornuftigt afsluttet.

Eva Kjer Hansen (V):

Hvornår kan de pågældende opholdssteder så vente en løsning på problemet? Jeg må gøre opmærksom på, at det ikke er noget, der er opstået her og nu, at det ikke er noget hovsaproblem. Tværtimod blev der første gang gjort opmærksom på det allerede i efteråret, nemlig i oktober måned. Der har været indkaldt til samråd i Socialudvalget, og vi har tidligere behandlet det i Folketingets spørgetid. Hvornår kan vi forvente en løsning på problemet?

Socialministeren (Birte Weiss, fg.):

Var jeg socialminister, ville jeg sikkert have været i stand til at sætte dato på. Jeg er kun fungerende socialminister, og derfor kan jeg sige: Absolut snarest muligt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1190

6) Til *arbejdsministeren* af:

Kirkegaard (KF):

»Hvad agter regeringen at gøre for at øge den geografiske og faglige mobilitet på arbejdsmarkedet, så de flaskehalsproblemer, som bl.a. i en undersøgelse foretaget for TV/Midt-Vest er konstateret i den midt- og vestjyske møbelindustri, kan undgås, og hvad agter man at gøre for at forbedre AF's service over for virksomhederne?«

Skriftlig begrundelse

I en undersøgelse foretaget for TV/Midt-

[Kirkegaard]

Vest og offentliggjort den 4. april 1994 dokumenteres det, at hver tredje møbelvirksomhed i regionen har problemer med at skaffe arbejdskraft, selv om ledigheden i regionen er over 10 pct. Endvidere fremfører virksomhederne en sønderlæggende kritik af AF-kontorenes service over for de arbejdskraftsøgende virksomheder.

Kirkegaard (KF):

I januar måned rejste jeg for første gang spørgsmålet om arbejdskraftmangel i træindustrien i det midt- og vestjyske område ud fra firmaet Tvis Køkkener. Dengang bagatelliserede arbejdsministeren problemet og lagde hele skylden på arbejdsgiveren, og jeg citerer fra Holstebro Dagblad den 10. januar:

»Ledelsen på Tvis Køkkener har ikke vist nogen som helst interesse i at samarbejde med Arbejdsformidlingen. Derfor mangler Tvis-virksomheden i dag kvalificeret arbejdskraft, og det må virksomheden altså selv tage skylden for.«

I dag har vi fået en ny undersøgelse foretaget af TV/Midt-Vest, der klart dokumenterer, at en tredjedel af virksomhederne i branchen har problemer med at skaffe arbejdskraft, og halvdelen af disse har ikke tillid til AF-systemet, og mit spørgsmål er: Hvad agter ministeren at gøre?

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg ved ikke rigtig, hvor klart TV/Midt-Vestjyllands undersøgelse dokumenterer, at der er flaskehalse, eller hvor klart undersøgelsen dokumenterer den almindelige kritik af AF, som den tidligere arbejdsminister deltager lystigt i.

Tendensen til mangel på arbejdskraft skyldes i meget høj grad, at virksomheder i de foregående år har haft et lavt indtag af lærlinge, og at de ikke i tide har tilrettelagt en uddannelses- og personalepolitik, hvor de har kunnet stille de krav til det omgivende samfund, både AF og AMU-systemet, som har gjort det muligt for dem at tilrettelægge en uddannelsespolitisk indsats.

Derfor er det selvfølgelig meget svært for AF fra den ene dag, fra den ene måned til den anden at løse virksomhedernes problemer her og nu.

AF har iværksat en lang række initiativer netop i det midt- og vestjyske område, og jeg vil gerne nævne et par eksempler på det. Der er i samarbejde med relevante virksomheder, AF-regioner, arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer samt arbejdsløshedskasser iværksat kurser for ikkefaglærte, jobrotationsprojekter samt omskolings- og efteruddannelsesprojekter.

Hertil kommer, at AF i Ringkøbing er ved at afdække træ- og møbelindustrivirksomhedernes behov for arbejdskraft med henblik på at iværksætte initiativer, der kan afhjælpe eventuelle flaskehalse på arbejdsmarkedet, såvel på kort som på lang sigt. Altså en klar og åben håndsrækning fra Arbejdsformidlingens side i en dialog med virksomhederne – en dialog, som skal og bør føre til, at medarbejdere kvalificeres, så virksomhederne kan få den kvalificerede arbejdskraft, de skal have for at kunne hjemtage de ordrer, som kan være med til at sætte gang i beskæftigelsen.

Kirkegaard (KF):

Må jeg for det første klart afvise, at jeg – som ministeren formulerede det – har deltaget lystigt i kritikken af AF. Det vil ministeren ikke kunne dokumentere.

Må jeg dernæst sige tak for svaret, men jeg synes ikke, det var et tilfredsstillende svar.

Det er naturligvis helt fantastisk og helt uacceptabelt, at der i en situation, hvor vi nærmer os 360.000 registrerede arbejdsløse, er virksomheder, som i længere tid forgæves må søge efter arbejdskraft. Ministerens reaktion var nogle undersøgelser, nogle konferencer og nogle sikkert ganske nyttige initiativer af forskellig karakter, men hun gik fuldstændig uden om de fundamentale problemer, nemlig hvordan vi får folk fra et andet geografisk område til at flytte til regionen.

For det andet vil jeg spørge, hvordan vi får folk fra andre faglige områder til at gå over i træindustribranchen. Helt konkret kan jeg spørge: Hvordan får man en ledig træindustriarbejder i Århus til at tage arbejde dér, hvor der er arbejde i det midt- og vestjyske område? Vil ministeren tage initiativ til at tale med sin sidemand, skatteministeren, om eksempelvis at genindføre det særlige befodringsfradrag?

Man kunne også spørge skatteministeren – det er der jo rig lejlighed til, sådan som de to

[Kirkegaard]

ministre sidder – om der kunne være overvejelser om, at virksomhederne skattefrit kunne dække nye medarbejderes flytteomkostninger.

Endelig vil jeg sige følgende: Der er jo nogle rådighedsregler vedrørende de ledige, og det er ikke noget unaturligt spørgsmål at stille på baggrund af det, vi her har fået at vide, om tidspunktet ikke er kommet til at sige i noget større udstrækning end nu, at ledige også må flytte for at få arbejde.

Svend Heiselberg (V):

Den undersøgelse, som Rosendals Analyse lavede for TV Midt- og Vestjylland, viste, at over halvdelen af alle virksomheder for tiden manglede arbejdskraft, og 70 pct. af denne gruppe havde haft problemer med at skaffe arbejdskraft. Det betyder, at hver tredje møbelvirksomhed, på trods af at der ellers kun er 10 pct.s arbejdsløshed i Ringkøbing og Viborg Amt, har problemer med at skaffe arbejdskraft.

Også i den undersøgelse må man konstatere, at virksomhederne retter en sønderlemmende kritik imod arbejdsformidlingskontorerne. Vi har også for nylig set, hvordan landbruget har givet udtryk for, at det var svært at skaffe arbejdskraft.

Derfor må man spørge: Foretager ministeren sig slet ingenting? Det kan da ikke være rigtigt, at man ikke kan anvise arbejdskraft, når der er 360.000 mennesker, der er arbejdsgørende.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil gerne sige, at en forudsætning for at få anvist arbejdskraft er, at man henvender sig i arbejdsformidlingen, og det, jeg synes er interessant ved den undersøgelse, som TV/Midt- og Vestjylland har foretaget, er, at 42 pct. af de virksomheder, hvis mening om AF man har efterlyst, og som tilsyneladende mangler arbejdskraft og tilsyneladende vender sig imod arbejdsformidlingen, ikke har henvendt sig til arbejdsformidlingen. Jeg mener at kunne tillade mig at sige, at man ikke kan tage sådan nogle kritikpunkter alvorligt.

Så bliver der spurgt: Hvad agter ministeren og regeringen at gøre? Dertil kan jeg sige, at vi faktisk har gjort ganske meget. Der er afsat 100 mio. kr. til mobilitetsfremmende foranstaltninger. Det har Landsarbejdsrådet taget stilling til en fordeling af, og arbejdsmarkedets parter,

både lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer, er i øjeblikket i fuld gang med at komme med ideer til, hvordan man skal bruge de penge.

Ideerne skal helst komme udefra, så min opfordring skal være, at der for de virksomheder, der har nogle gode ideer til, hvordan man kan fremme mobiliteten og sikre en bedre uddannelsespolitik, som passer lige præcis til de virksomheders behov, er en dør åben og i virkeligheden også en åben pengekasse. Der er faktisk 100 mio. kr., som lige præcis har det formål, som hr. Kirkegaard efterlyser, nemlig at imødegå flaskehalse.

Men jeg vil også gerne sige, at vi i regeringen ikke ser flaskehalse som et sygdomstegn. Vi ser dem som et sundhedstegn, for det er faktisk tegn på opsving, det er tegn på, at der er nogle virksomheder, der får nogle ordrer ind. Men det stiller selvfølgelig også regeringen over for den udfordring, som vi gerne påtager os, nemlig en offensiv og massiv efteruddannelsespolitisk indsats, en besked til virksomhederne om, at mangler de planlægningsmuligheder, mangler de virksomhedsrådgivning af den ene eller den anden karakter, er der faktisk penge til det fra denne regerings side.

Det handler altså om, at virksomhederne måske frem for at stille kritiske spørgsmål til arbejdsformidling kommer med nogle konstruktive bud. Så bliver de taget . . .

Anden næstformand (Grove):

Når formanden har rejst sig, er det tegn på, at taletiden er udløbet.

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg synes også, det er en interessant undersøgelse, TV/Midt-Vest har foretaget, og jeg vil gerne spørge ministeren, om hun kan bekræfte, at de problemer, de 29 virksomheder har, for de tyves vedkommende drejer sig om, at der er mangel på faglært og tillært arbejdskraft, og at de syv øvrige drejer sig om, at der mangler kvalificeret arbejdskraft.

Jeg vil gerne have at vide, hvad det er, ministeren har iværksat på grundlag af disse oplysninger.

Kirkegaard (KF):

Det er temmelig rystende, at ministeren ikke tager problemet alvorligt, hvis virksomhederne

[Kirkegaard]

ikke opfører sig på den ganske bestemte måde, som ministeren ønsker at virksomhederne skal opføre sig på.

Jeg har i øvrigt bemærket, at der ikke blev svaret på ét eneste af de supplerende spørgsmål, som jeg stillede ministeren. Det er selvfølgelig utilfredsstillende.

Sagen er jo den, at hvis vi ikke får løst disse flaskehalsproblemer, bliver det opsving, der forhåbentlig er på vej, kun til en døgnflue. Jeg er enig med ministeren i, at flaskehalsproblemer som udgangspunkt er et sundhedstegn, men hvis man ikke får problemet løst, kan det hurtigt udvikle sig til at blive et sygdomstegn.

Ministeren har intet nyt om den geografiske mobilitet. Hvad så med den faglige mobilitet? Vil ministeren eksempelvis foranstalte en undersøgelse om, hvorvidt den fagligt opbyggede a-kasse-struktur kan være en hæmsko for den faglige mobilitet?

Vil ministeren drage omsorg for, at flere af de uddannelsesmidler, der er til rådighed, bliver flyttet ud til regionerne, så der hurtigt kan træffes beslutninger? Vil ministeren forsøge at komme igennem med hurtigere beslutningsprocedurer, så virksomhederne kan blive hjulpet med det samme?

Er ministeren enig med næstformanden i LO, der i Det Fri Aktuelt den 5. maj siger: Det er ikke hensigtsmæssigt, at et stort antal personer er på orlov, hvis der samtidig er pres på arbejdsmarkedet og tendens til flaskehalse?

Svend Heiselberg (V):

Det opsving, ministeren henviser til, må vi nok konstatere er et opsving, som først og fremmest er fremkommet ved, at man har gennemført en orlovsordning, sabbatordninger og uddannelsesordninger. For rent faktisk har vi jo betydelig større arbejdsløshed, end vi tidligere har haft, og jeg synes, det er fantastisk, at vi skal opleve, at en arbejdsminister svarer på en fuldstændig ligegyldig måde. Og man må nok undre sig over, at en socialdemokratisk ledet regering ikke har mere interesse i at få folk i arbejde end det, som arbejdsministeren giver udtryk for. Det er, som om arbejdsministeren har interesse i at værne om, at flest mulig fortsat skal være i arbejdsløshed.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Når der i dag mangler kvalificeret arbejds-

kraft nogle steder, hænger det, som hr. Ole Vagn Christensen spurgte om, sammen med, at faglært og tillært arbejdskraft er en meget stor del af det, som virksomhederne efterlyser. Det er 20 af de adspurgte virksomheder, der mangler faglært og tillært arbejdskraft, og det er 7, der mangler kvalificeret arbejdskraft.

Faglært arbejdskraft får man altså ikke uddannet natten over, men adspurgte, hvad regeringen har gjort, kan jeg svare, at der faktisk er sat 3.000 flere uddannelsespladser af i AMU-systemet, og der er også løftet på ungdomsuddannelserne. Endvidere vil vi komme med forslag om 10.000 flere voksen- og efteruddannelsespladser, netop for at imødegå det problem, som vi her diskuterer. Men mangelen på arbejdskraft her og nu med tilstrækkelige kvalifikationer skyldes i meget høj grad den tidligere regerings svigt på uddannelsessiden.

Vi tager det faktisk alvorligt. Vi tager det meget alvorligt. Vi tager det så alvorligt, at vi har afsat en pulje på 100 mio. kr. med en besked til virksomhederne om, at de skal komme med nogle gode ideer. Vi havde en flaskehalskonference for et par måneder siden, hvor der også var budskab til virksomhederne om, at de skulle komme med nogle gode ideer. På den conference, hvor der også var arbejdsgiverrepræsentanter med, var der ikke nogen, der kunne få øje på en flaskehals. Alligevel har vi sat 100 mio. kr. af, fordi vi anser problemet for alvorligt.

Til hr. Kirkegaard kan jeg om spørgsmålet om mobilitet sige, at jeg er ved at udarbejde et forslag om en fleksibilitetsydelse, og jeg skulle hilse fra skatteministeren og sige, at der jo er generelle forbedringer på befordringsområdet i forhold til tidligere.

Endelig vil jeg sige, at jeg ikke synes, det er kasserne, man kan gøre ansvarlige for, at der ikke er en tilstrækkelig faglig mobilitet. Det er også et uddannelsesspørgsmål, og det tager vi også fat på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1209

7) Til *skatteministeren* af:

Pia Christmas-Møller (KF):

»Kan ministeren bekræfte oplysningerne om, at skattereformen rammer adskillige pen-

[Pia Christmas-Møller]

sionister på pengepungen, sådan som en gruppe af socialrådgivere ansat i LO-forbund i Nordjylland har tilkendegivet over for Det Fri Aktuelt den 6. maj 1994, og hvad vil ministeren i bekræftende fald gøre for at ændre på misforholdet?»

Pia Christmas-Møller (KF):

I et dagblad, der står skatteministeren og hans parti nær, nemlig Det Fri Aktuelt, kunne man den 6. maj i år læse, at nu slår også fagbevægelsens egne socialrådgivere alarm over skattereformens nedskæringer på pensionsområdet. LO-socialrådgiverne er nu via konkrete erfaringer kommet til præcis det samme resultat, som vi andre længe har foreholdt regeringen. Men regeringen har hårdnakket fastholdt, at skattereformen er en gave til landets pensionister. Socialrådgiverne derimod peger på, hvordan pensionister typisk mister mellem 200 kr. og 1.100 kr. om måneden. Derfor kræver LO's socialrådgivere, at regeringen tager reformen op til fornyet revision, således at de løfter, landets pensionister fik før reformens vedtagelse, kan blive indfriet.

Jeg vil på den baggrund spørge ministeren, om han har tænkt sig at følge dette meget gode råd, som han har fået fra sine egne, nemlig fra LO's socialrådgivere.

Skatteministeren (Stavad):

Hvis jeg i første omgang henholder mig til det spørgsmål, som fru Pia Christmas-Møller har stillet, vil jeg først gerne takke for et klart spørgsmål, og et klart spørgsmål kræver jo også et klart svar. Det vil jeg gerne give i form af et: Nej, jeg kan ikke bekræfte det, som fru Pia Christmas-Møller spørger om, og dermed bortfalder den anden del af spørgsmålet.

Supplerende vil jeg gerne oplyse, at da jeg så den pågældende artikel, som fru Pia Christmas-Møller henviser til, i fredags, var min første gerning, at jeg skrev et brev til den, som man havde meddelt var talsmand for de pågældende socialrådgivere, og udbad mig eksempler, der dokumenterede den pressemeddelelse, som de pågældende havde udsendt. Jeg har for nærværende ikke modtaget nogen eksempler.

Når fru Pia Christmas-Møller siger: Vi andre har længe foreholdt regeringen dette, må jeg da spørge fru Pia Christmas-Møller, hvor-

for vi så ikke har fået eksemplerne. Det samme tilbud, som er givet til socialrådgiverne, har fru Pia Christmas-Møller og andre, der er faret ud med løst sagte påstande, fået. Kom med eksemplerne! Vi vil meget gerne se dem og regne på dem. Vi har i Skatteministeriet fået mange henvendelser, og der har været megen usikkerhed, megen forvirring og mange misforståelser, ikke mindst i forhold til pensionisterne. Vi har fået en lang række henvendelser, men alle de minushenvendelser, vi har kunnet regne på – bortset fra fire – har vist sig at komme ud som plusser. Derfor står tilbudet stadig væk ved magt.

Pia Christmas-Møller (KF):

Tak for svaret! Men jeg må sige, at det ikke var særlig tilfredsstillende, for igen hører vi skatteministeren hævde, at det er alle andre, som ikke kan finde ud af at regne. Nu har skattereformen virket i fem måneder, og stadig får vi det ene konkrete eksempel efter det andet på pensionister, som mister ved den samlede omlægning. Skatteministeren har tidligere erkendt, at mellem 40.000 og 50.000 pensionister vil komme ud med tab, når det hele gøres op, og det har skatteministeren tidligere ment var en bagatel. Dette synspunkt var vi ikke enige i og er vi fortsat ikke enige i.

Ministeren efterlyser konkrete eksempler. I den forbindelse kan jeg henvise til Berlingske Tidende fra i dag, hvor man i læserbrevsspalterne kan læse om et meget konkret eksempel, hvor Tove Stahnke Hansen fra Holte fortæller om sin egen situation. Hun skriver bl.a.:

»Jeg blev folkepensionist pr. 1. oktober 1993 og fik resten af året en bruttoydelse på kr. 3.982, medens ydelsen pr. 1. januar 1994 faldt til kr. 3.694. Og jeg har ingen ekstraintægter. Forklaring udbedes!«

Det skriver Tove Stahnke Hansen, og jeg forstår hende kun alt for godt. Forklaring udbedes!

Skatteministeren (Stavad):

Jeg må stadig væk undre mig. Når fru Pia Christmas-Møller siger, at man har fået det ene konkrete eksempel efter det andet, hvorfor er man så ikke så hjælpsom, at man afleverer de konkrete eksempler med de faktiske oplysninger ovre i Skatteministeriet eller til mig personlig? Når nu tilbudet har været der og fortsat er der!

[Skatteministeren]

Med hensyn til læserbrevet vil jeg sige, at vi såmænd også – i den udstrækning det overhovedet har været gørligt – har forsøgt at indhente konkrete oplysninger i den slags tilfælde. Vi har endda fra Skatteministeriets side i en række situationer ringet de pågældende op og bedt dem om at sende os oplysningerne, så vi kan regne på dem! Og det har gang på gang vist sig, at det har været misforståelser. Jeg synes da, det ville være til stor glæde, hvis fru Pia Christmas-Møller sammen med os andre ville hjælpe til med at udrydde misforståelserne i stedet for at skabe utryghed og forvirring. Derfor er tilbudet gældende, og vi modtager gerne henvendelser, også fra den pågældende, som fru Pia Christmas-Møller henviser til, og som har skrevet et læserbrev i Berlingske Tidende i dag. Vi vil meget gerne vurdere de faktiske oplysninger, men skulle vi ikke holde op med løstagtig snak? Det synes jeg ville være en fordel for både fru Pia Christmas-Møller og mig.

Derudover vil jeg sige, at talsmanden for de pågældende socialrådgivere måske mere er ude i en valgkamp end i noget som helst andet ærinde. Hvis fru Pia Christmas-Møller læser det indlæg, som den samme Lis Jensen havde i Vendsyssel Tidende lørdag den 7. maj, vil fru Pia Christmas-Møller kunne se, at det har skullet anvendes til at sige, at alting er EF's skyld, for den pågældende er kandidat på Folkebevægelsens liste til Europa-Parlamentsvalget, og derfor er de fleste af de andre socialrådgivere statister i hendes valgkamp – men det vil man nok ikke indrømme, og det vil fru Pia Christmas-Møller sikkert heller ikke. Men hvis fru Pia Christmas-Møller ønsker at fortsætte i den retning, så er det ikke noget problem for mig.

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg forstår godt, at skatteministeren er nødt til at tale om EU-valg og meget andet, som ikke har med sagen at gøre, for at dække over regeringens angreb på landets folkepensionister. Sandheden er jo, at vi allerede har fået den dokumentation, som skatteministeren åbenbart ikke selv er opmærksom på. Bl.a. i Socialudvalget, men også i Skatteudvalget har vi fået oplysninger, der dokumenterer, hvordan tusinder af pensionister taber ved den samlede omlægning. Så vi behøver faktisk ikke at sende alle de konkrete eksempler over til

skatteministeren for at få bekræftet, at der er regnet rigtigt. Nok er lovgivningen kompliceret, men den er heller ikke vanskeligere, end at man godt kan finde ud af, hvad der står forne- den, om det er et plusresultat eller et minusresultat. Og der er altså tusinder af pensionister, som kommer ud med et minusresultat, og det er det, jeg gerne vil høre om skatteministeren agter at gøre noget ved, så løfterne fra i fjor kan blive indfriet.

Skatteministeren (Stavad):

Nu synes jeg, at der ligesom sænker sig større klarhed over spørgerens ærinde. Nu forstår jeg, at heller ikke spørgeren mener, at der er noget nyt, men at spørgeren mener, at det eneste, der er at sige om denne sag, er det, der allerede for lang tid siden og i stor udstrækning er meddelt Folketingets Socialudvalg og andre udvalg, nemlig det, der svarer til det, regeringen hele tiden har sagt: at 96 ud af 100 familier, hvor mindst én af personerne er pensionist, kommer ud med en gevinst, og at der altså er fire ud af 100, som af forskellige årsager – ikke noget symptomatisk, men på grund af helt særegne forhold – kan komme ud af ændringerne under ét med et minus, som regel et beskedent minus og som regel noget, der måske kun varer et enkelt år, hvorefter de kommer ud med et plus. Det er altså den gamle diskussion, fru Pia Christmas-Møller ønsker at tage op igen.

Jeg deltager gerne i den, men det kunne jo være interessant, om der var nyt i sagen.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Anden næstformand (Grove):**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Bach, Kai Dige (KF): spm. nr. S 1052

Dahl-Sørensen, Inge (V): spm. nr. S 1066 og 1067

Frahm, Pernille (SF): spm. nr. S 1034

Frandsen, Aage (SF): spm. nr. S 1071

Hovmand, Svend Erik (V): spm. nr. S 1053

Husmark, Birgitte (SF): spm. nr. S 1029, 1030 og 1032

[Anden næstformand]

Højland, Niels (FP): spm. nr. S 1063
 Jacobsen, Kirsten (FP): spm. nr. S 1048 og 1059
 Kjørulff-Schmidt, Steffen (FP): spm. nr. S 1027, 1069 og 1070
 Mejdahl (V): spm. nr. S 1111
 Møller, Rahbæk (SF): spm. nr. S 1072 og 1072 (suppl. besv.)
 Pedersen, Inger Stilling (KRF): spm. nr. S 1046
 Rasmussen, Fogh (V): spm. nr. S 1064
 Riishøj (SF): spm. nr. S 1091
 Sander, Helge (V): spm. nr. S 1073 og 1075
 Steenholdt (V): spm. nr. S 1024
 Taanquist (S): spm. nr. S 1036
 Voigt, Pelle (SF): spm. nr. S 1113

Spm. nr. S 1052

Til *industri- og samordningsministeren* (18/4 94) af:

Kai Dige Bach (KF):

»Kan ministeren udlevere den fortegnelse over statslige og kommunale projekter, der lå til grund for erhvervsredegørelsens anbefaling af systemeksport af velfærdssamfundet som en erhvervspolitisk styrkeposition?«

Begrundelse

Spørgsmålet er en opfølgning på besvarelserne af spørgsmål nr. S 717 af 17. februar 1994 og spørgsmål nr. S 907 af 22. marts 1994 stillet af spørgeren. Begge besvarelserne er desværre vejet uden om de hidtidige spørgsmåls tydelige, ja fuldkomne umisforståelige formulering. Det er baggrunden for dette tredje forsøg, der endnu en gang ikke efterlyser nogen generel argumentation og endnu en gang ikke forventer henvisninger til igangværende kommissionsarbejde, men udbeder sig ministeriets nøjagtige svar på, hvad der på tidspunktet for udarbejdelsen af erhvervsredegørelsen forelå for ministeriet af konkrete statslige, amtskommunale og kommunale eksempler på »systemeksport af velfærdsstaten«, samt en oversigt over de positive økonomiske resultater, der lå til grund for ministeriets anbefaling.

Svar (27/4 94):

Industri- og samordningsministeren (Mimi Jakobsen):

Bemærkningerne i erhvervsredegørelsen om systemeksport er ikke baseret på en konkret opgørelse af statslige og kommunale systemeksportprojekter, eftersom der ved udarbejdelse af redegørelsen ikke forelå samlede statistiske oplysninger om systemeksport. Derfor refereres der i erhvervsredegørelsen ikke til statistik, men til erhvervspolitiske overvejelser om mulighederne for gradvis at fremme systemeksporten. Systemeksportmulighederne må antages at afhænge af velfærdsinvesteringer i andre lande samt af vores evne til via forbedret offentligt-privat samspil at udvikle og markedsføre velfærdsydelse og -produkter, som er konkurrencedygtige på det internationale marked.

Som det fremgår af besvarelse af spørgsmål nr. S 717 af 17. februar 1994, arbejdes der imidlertid aktuelt i regi af Velfærdskommissionen med indsamling af statistiske oplysninger om kommunerne, amterne og statens systemeksport og de hidtidige resultater, der er opnået. Denne undersøgelse forventes færdiggjort inden for indeværende år. Før denne undersøgelses resultater foreligger, er det ikke muligt at redegøre for omfanget af systemeksport.

Spm. nr. S 1066

Til *justitsministeren* (19/4 94) af:

Inge Dahl-Sørensen (V):

»Hvorledes vil ministeren – i samarbejde med industri- og samordningsministeren – sikre, at alle, der driver restaurationsvirksomhed på Christiania, har erhvervet næringsbrev (eventuelt tillige alkoholbevilling), og at de desuden er registreret som momspligtige?«

Begrundelse

Af den redegørelse, som forsvarsministeren den 15. april 1994 afgav til Folketinget om Christiania, synes det indirekte at fremgå, at der stadig eksisterer ikkeregistrerede restaurationsvirksomheder i Christiania.

Foreløbigt svar (27/4 94):

Justitsministeren (Erling Olsen):

Justitsministeriet har til brug ved besvarelse af spørgsmålet anmodet Politidirektøren i København om en udtalelse.

Når denne udtalelse foreligger, vil Justitsministeriet vende tilbage til sagen.

Spm. nr. S 1067

Til *skatteministeren* (19/4 94) af:

Inge Dahl-Sørensen (V):

»Hvorledes vil ministeren sikre, at alle, der driver restaurationsvirksomhed i Christiania, er registreret som momspligtige?«

Begrundelse

Af ministerens svar til spørgeren på spørgsmål nr. S 994 fremgår det, at alle registrerede restaurationsvirksomheder i Christiania angiver og afregner moms. Men af forsvarsministerens Christianiaredegørelse af 15. april 1994 synes det indirekte at fremgå, at der stadig i Christiania findes uregistrerede restauranter (smugkroer).

Svar (27/4):

Justitsministeren (Erling Olsen):

Forsvarsministeren har i sin redegørelse af 15. april 1994 til Folketingets Forsvarsudvalg indgående redegjort for de mangeartede forhold, der er i Christiania.

Told- og Skattestyrelsen har oplyst, at der er registreret 76 virksomheder i Christiania. Jeg kan naturligvis ikke afvise, at der også i Christiania kan være personer, der driver momspligtig virksomhed uden at være registreret hos Told/Skat.

Told- og skattemyndighedernes indsats imod uregistrerede virksomheder i Christiania er i princippet ikke anderledes end den indsats, der udøves mod uregistrerede virksomheder uden for Christiania.

Told- og skattemyndighederne har et tæt samarbejde med politiet i forbindelse med opklaring af forhold om unddragelse af skatter og afgifter. Politiets udstedelse af bevilling til beværgninger sker først efter henvendelse til den lokale told- og skatteregion for afklaring af registreringsforhold og eventuelle restancer.

I redegørelsen til Folketingets Forsvarsudvalg har forsvarsministeren redegjort for politiindsatsen på Christiania. Det anføres, at de mange konfrontationer mellem politiet og Christiania har skabt en negativ forventning til andre myndigheder.

Told- og Skattestyrelsen har dog oplyst, at kontrolaktiviteter på Christiania ikke er udelukket på grund af ovenstående.

Spm. nr. S 1034

Til *justitsministeren* (13/4 94) af:

Pernille Frahm (SF):

»Vil ministeren oplyse, om det er muligt for en kommune at fratage en diskoteksejer eller en restauratør bevillingen eller nægte at forny bevillingen, ifald denne gentagne gange overtræder lov nr. 226 af 29. september 1987 om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v. ved at nægte flygtninge, indvandrere og andre med fremmedartet udseende adgang?«

Foreløbigt svar (21/4 94):

Justitsministeren (Erling Olsen):

Justitsministeriet har til brug ved besvarelsen af spørgsmålet anmodet Industriministeriet om en udtalelse.

Når denne udtalelse foreligger, vil Justitsministeriet vende tilbage til sagen.

Spm. nr. S 1071

Til *arbejdsministeren* (20/4 94) af:

Aage Frandsen (SF):

»Finder ministeren, at det er rimeligt, at staten skal tjene betydelige beløb, hver gang en arbejdsløs vælger at gå på forældreorlov, mens kommunen ikke sparer noget, hvis kommunen giver et tilskud, sådan at orlovssatsen bliver 100 pct. dagpenge og ikke kun 80 pct.?«

Begrundelse

Der er en vis logik i, at staten kun yder 80 pct. dagpenge til mennesker, der vælger forældreorlov, og at kommunerne yder det resterende beløb op til 100 pct., fordi kommunerne sparer udgiften til børnepasning. Dette er dog langtfra altid tilfældet. Det er oftest ikke tilfældet, når det drejer sig om arbejdsløse, der efter barselorlov vælger at tage forældreorlov. Sådan som det er fremgået af dagspressen, f.eks. omtalen af problemerne i Høring Kommune i Århus Stiftstidende den 15. april 1994. Af denne presseomtale er det fremgået, at adskillige kommuner har problemer med fortsat økonomisk at supplere ydelsen til forældreorlov op til 100 pct., fordi ganske mange arbejdsløse vælger forældreorlov efter endt barselorlov. Det giver en reel merudgift for kommunen,

[Aage Frandsen]

mens staten scorer gevinsten. Det var vel rimeligt, at kommunerne blev holdt skadesløse eller i det mindste stort set skadesløse, hvis der fortsat skal være en tilskyndelse for kommunerne til at supplere orlovsydelsen op til 100 pct. dagpenge under forældreorlov.

Svar (28/4 94):

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg har fra Finansministeriet modtaget følgende udtalelse om orlovsordningerne:

»Børnepasningsorlov til ledige og beskæftigede vurderes at være indrettet, så ordningen samlet set er nogenlunde neutral for statens finanser.

For ledige, som går på orlov med ydelse på 80 pct., kunne det umiddelbart fremstå således, at staten sparer de 20 pct., som er forskellen til dagpenge. Der skal imidlertid tages hensyn til, at en del af de ledige var kommet i beskæftigelse, hvis de ikke havde fået orlov.

Dertil gælder generelt, at lavere udgifter til dagpenge er afgørende for de offentlige finanser på længere sigt, idet statsunderskuddet alternativt kun kan fjernes gennem finanspolitiske stramminger.

Det er regeringens politik fremover at nedbringe de samlede udgifter til overførselsindkomster. Orlovstatterne skal blandt andet ses i lyset af dette.«

Jeg har fra Socialministeriet modtaget følgende supplerende udtalelse om kommunernes adgang til at yde tilskud til børnepasningsorlov:

»Indførelse af det supplerende tilskud indgår som en del af kommunernes tilrettelæggelse af deres dagtilbudsstruktur samt i deres vurdering af, hvordan de vil imødekomme forældrenes ønske om pasning af de mindste børn. Det er frivilligt for kommunerne, hvorvidt de vil indføre en sådan ordning, ligesom kommunerne kan træffe beslutning om at reducere i tilskuddet.

Socialministeriet vil i den forbindelse gerne understrege, at alle borgere i en kommune principielt har adgang til de kommunale dagtilbud. Man kan derfor ikke lovligt sige, at børn af arbejdsløse ikke har adgang hertil. Kommunerne kan derfor også ved orlov til arbejdsløse spare penge ved at give supplerende tilskud frem for at stille dagtilbudsplads til rådighed.«

Spm. nr. S 1053

Til *justitsministeren* (18/4 94) af:

Svend Erik Hovmand (V):

»Hvad kan ministeren i fortsættelse af svar på mit spørgsmål nr. S 538 af 25. januar d.å. oplyse vedrørende de såkaldte fup-bryllupper i Danmark?«

Begrundelse

Der henvises til ministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 538. Det fremgår heraf, at ministeren vil bidrage til at løse problemerne på baggrund af tyske og thailandske erfaringer.

Der er nu gået tre måneder, siden jeg henvendte mig til ministeren, hvorfor jeg tillader mig at forvente, at der kan gives et konkret svar.

Svar (27/4 94):

Justitsministeren (Erling Olsen):

Ved besvarelsen af spørgsmål nr. S 538 blev det oplyst, at jeg på baggrund af nogle nærmere angivne sager om ægteskaber med thailandske kvinder ville rette henvendelse til de tyske myndigheder og til myndighederne i Thailand med henblik på at få nærmere oplysninger om, hvilke erfaringer man i disse lande har med ægteskaber af denne art, og hvordan vi fra dansk side bedst kan bidrage til at løse eventuelle problemer.

Den 1. marts skrev jeg til den tyske justitsminister om de nævnte ægteskaber, og den 2. marts anmodede Justitsministeriet Udenrigsministeriet om at rette henvendelse til de thailandske myndigheder om spørgsmålet.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at jeg for nylig har haft et møde med den tyske ambassadør for at drøfte problemerne nærmere. Endvidere har Udenrigsministeriet oplyst, at det efter samråd med den danske og den tyske repræsentation i Thailand er blevet aftalt, at henvendelsen til de thailandske myndigheder forestås af de tyske myndigheder.

Når jeg har modtaget endeligt svar på disse henvendelser, vil jeg tage stilling til, hvilke initiativer der eventuelt bør tages, og jeg vil orientere spørgeren herom.

Jeg kan i øvrigt henvise til mine besvarelser af spørgsmål nr. S 758 og nr. S 783 samt af spørgsmål nr. 120 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del – bilag 275).

Spm. nr. S 1029

Til *sundhedsministeren* (13/4 94) af:

Birgitte Husmark (SF):

»Hvor mange klager og erstatningssager vedrørende fødselsforløb er færdigbehandlet i 1993 i henholdsvis Patientklagenævnet og Patientforsikringsforeningen, fra hvilke sygehuse og med hvilket resultat, herunder eventuelle erstatningsbeløbs størrelser?«

Svar (22/4 94):

Sundhedsministeren (Torben Lund):

Jeg har i anledning af spørgsmålet fået oplyst følgende fra Sundhedsvæsenets Patientklagenævnet og Patientforsikringsforeningen:

Sundhedsvæsenets Patientklagenævnet har i 1993 afgjort 23 sager vedrørende fødselsforløb, hvoraf 18 sager er afgjort uden kritik. I 5 sager er der fundet anledning til kritik i medfør af lægeloven, lov om jordemødre eller lov om sygeplejersker. Ingen af sagerne har givet Patientklagenævnet anledning til at anmode anklagemyndigheden om at rejse tiltale. Sagerne fordeler sig på følgende sygehuse:

Aalborg Sygehus: 3 sager, Haderslev Sygehus: 2 sager, Helsingør Sygehus: 1 sag, Centralsygehuset i Herning: 1 sag, Centralsygehuset i Hillerød: 1 sag, Centralsygehuset i Holbæk: 2 sager, Hvidovre Hospital: 1 sag, KAS Køge: 2 sager, Centralsygehuset i Næstved: 1 sag, Odense Sygehus: 2 sager, Rigshospitalet: 1 sag, KAS Roskilde: 1 sag, Sct. Joseph Hospital, Esbjerg: 1 sag, Sct. Marie Hospital, Vejle: 1 sag, Slagelse Centralsygehus: 2 sager, Centralsygehuset i Sønderborg: 1 sag.

Patientforsikringsforeningen har i 1993 modtaget 24 anmeldelser om komplikationer i forbindelse med fødselsforløb. Anmeldelserne fordeler sig således:

Esbjerg Centralsygehus: 1 sag, Odder Sygehus: 1 sag, KAS Roskilde: 3 sager, Gentofte Amtssygehus: 1 sag, Hillerød Centralsygehus: 2 sager, Aalborg Sygehus: 1 sag, Haderslev Sygehus: 1 sag, Viborg Sygehus: 1 sag, Glostrup Amtssygehus: 3 sager, Horsens Sygehus: 1 sag, Rigshospitalet: 3 sager, Tønder Sygehus: 1 sag, Herning Sygehus: 1 sag, Odense Sygehus: 3 sager, Hvidovre Hospital: 1 sag.

21 sager er afgjort, og 3 sager verserer stadig. I 8 sager er patienterne fundet berettiget til erstatning. I 13 sager er erstatningskravet afvist,

heraf i 6 sager på grund af patientforsikringslovens minimumsgrænse på 20.000 kr.

Ifølge sagens natur går der altid nogen tid, før skadernes omfang kendes og erstatningsbeløbet dermed kan fastsættes. Der er på nuværende tidspunkt derfor alene tilkendt erstatning i 3 af de 8 sager, hvor patienten har fået medhold.

Det samlede erstatningsbeløb udgør 632.656 kr. ekskl. renter, hvoraf 590.361 kr. vedrører en enkelt sag (forsørgertabserstatning til ægtefælle og barn).

Spm. nr. S 1030

Til *sundhedsministeren* (13/4 94) af:

Birgitte Husmark (SF):

»Hvor mange sager vedrørende fødselsforløb er rejst over for Patientklagenævnet og Patientforsikringsforeningen i 1993, og findes der et mønster for, hvilke typer af klager der forekommer oftest, og fra hvilke sygehuse de stammer?«

Svar (22/4 94):

Sundhedsministeren (Torben Lund):

Jeg har i anledning af spørgsmålet fået oplyst følgende fra Sundhedsvæsenets Patientklagenævnet og Patientforsikringsforeningen:

Der er i 1993 rejst 11 sager vedrørende fødselsforløb over for Patientklagenævnet. Patientforsikringsforeningen har i 1993 modtaget 24 skadesanmeldelser vedrørende komplikationer i forbindelse med fødselsforløb.

Sagerne i Patientklagenævnet vedrører 8 forskellige sygehuse. Sagerne i Patientforsikringsforeningen vedrører 15 forskellige sygehuse.

For så vidt angår antal sager pr. sygehus, kan det oplyses, at det for de fleste af de omhandlede sygehuses vedkommende drejer sig om 1-2 klagesager eller skadesanmeldelser pr. sygehus. For ingen af de omhandlede sygehuses vedkommende er der tale om mere end i alt 5 sager.

Patientklagenævnet har oplyst, at det ikke er muligt på baggrund af de sager, der er rejst over for nævnet i 1993, at drage konklusioner om et mønster i klagesager over fødselsforløb.

Patientforsikringsforeningen har anført, at store fødeafdelinger nødvendigvis må have et større antal anmeldelser, og at talmaterialet derfor alene kan indicere, at behandlingsni-

[Sundhedsministeren]

veauet er relativt ens på sygehusene. I ingen af de sager, hvor patienten er fundet berettiget til erstatning, er afgørelsen begrundet med ressourcemangel.

Det er min opfattelse på baggrund af ovennævnte oplysninger fra Patientklagenævnet og Patientforsikringsforeningen, at der ikke er noget mønster for, hvilke typer klager/skades anmeldelser der forekommer oftest, og fra hvilke sygehuse de stammer.

Spm. nr. S 1032

Til *justitsministeren* (13/4 94) af:

Birgitte Husmark (SF):

»Hvilke retningslinjer findes der for arrestforvareres tildeling af arbejde til arrestanter, der kan sikre, at arrestanter ikke sættes til at udføre arbejde, der krænker retsbevidstheden og har karakter af svindel?«

Begrundelse

Der henvises til artikel fra Helsingør Dagblad den 12. april 1994, »Fanger sættes til at bryde loven i Helsingør arrest«, hvor en arrestant er sat til at udskifte etiketter på dåser med majs, således at deres holdbarhed på de nye etiketter angives at være et år længere end på de oprindelige.

Svar (21/4 94):

Justitsministeren (Erling Olsen):

Efter straffeloven har fængselsdømte arbejdspligt under afsoningen. Varetægtsarrestanter har ikke arbejdspligt, men tilbydes beskæftigelse, hvis de ønsker det.

Beskæftigelsen i arresthusene sker hovedsagelig i form af lønarbejde for private virksomheder baseret på lokale aftaler mellem arresthuset og virksomheden. Beskæftigelsen består i lettere montagearbejde, pakkeopgaver og lignende.

Der er ikke fra centralt hold fastsat nærmere regler for, hvilke arbejdsopgaver arresthusene kan påtage sig med henblik på at sikre de indsatte mulighed for beskæftigelse. Det er naturligvis en forudsætning, at arbejdet udføres i overensstemmelse med gældende lovgivning m.v.

Om den sag, der er omtalt i begrundelsen for spørgsmålet, har politimesteren i Helsingør, der er leder af arresthuset, oplyst følgende:

»Firmaet Niels Buchholst A/S har gennem en årrække fået udført forskellige pakkeopgaver af Helsingør arrest. Først efter flytningen til den nye, store arrestbygning på Prøvestensvej 3 har der været tale om opgaver med ometikettering af majs, første gang i oktober 1992 (15.552 dåser), anden gang i januar 1993 (12.160 dåser) og tredje gang i marts 1994 (afsluttet den 4.4.1994) (21.600 dåser).

Kontakten mellem firmaet og arresten er fra arrestens side forestået af den ledende værkfører. Der findes ham (og mig) bekendt ingen retningslinjer for, hvorledes arresten skal forholde sig med hensyn til at skaffe arbejde til de indsatte. Værkmestrene forestår på eget ansvar dette arbejde, men vil naturligvis i tvivlstilfælde rådføre sig med arrestforvareren. Dette er også sket i dette tilfælde, hvor udløbsangivelsen for majsene ifølge den udskiftede etiket var 1994 og ifølge den nypåsatte 1995. Det – og senere en forespørgsel fra personalet – resulterede i henvendelser til firmaet Niels Buchholst for at få firmaets indeståelse for, at det udførte arbejde var lovligt. Da det af firmaet blev bekræftet, at arbejdet var lovligt, henholdsvis påtog man sig det, og fortsatte man med det.

Det, der fra arrestens side ikke blev gjort, var at udbede sig dokumentation for lovligheden. Tillidsforholdet mellem arrest og firma, som har arbejdet sammen i en årrække, gjorde, at det ikke blev anset for nødvendigt. Det kan efter min opfattelse også vanskeliggøre opnåelse af arbejde til de indsatte, hvis man i hvert enkelt tilfælde skal sikre sig gennem en undersøgelse af lovgivningen og en derefter opnået dokumentation, at det bestilte arbejde ikke strider mod f.eks. en regel i miljø-, konkurrence- eller levnedsmiddelovgivningen eller eventuelt et EF-direktiv.

Firmaet har beklaget, at det ikke har været klar over, at en forkert etikettering, der skulle ændres til den rigtige, krævede en tilladelse fra Levnedsmiddelstyrelsen, når den indeholdt en forlængelse af holdbarhedsmærkningen. En sådan dispensation er søgt den 13. april 1994 og forventes givet den 22. april, ifølge firmaets oplysninger. Jeg har ingen grund til at tro, at firmaet bevidst har forsøgt at lokke arresten til at udføre ulovligt arbejde, men har naturligvis bedt arresten om at være særlig opmærksom på aftaler med dette firma i fremtiden. Jeg har også anmodet arresten om i det hele taget at

[Justitsministeren]

være påpasselig ved forhandlinger om at udføre arbejde, hvor der kan rejses nogen som helst tvivl om det forsvarlige i at påtage sig det, og at forelægge sådanne spørgsmål for mig.«

Justitsministeriet kan henholde sig hertil.

Spm. nr. S 1063

Til *miljøministeren* (19/4 94) af:

Niels Højland (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvilke procedurer der benyttes til godkendelse af nye plantebeskyttelsesmidler, hvor lang tid en eventuel godkendelse tager, og hvor mange produkter der på nuværende tidspunkt ligger klar til godkendelse, samt redegøre for størrelsen af omkostningerne i forbindelse med godkendelsesproceduren, specielt i relation til den 3 pct.-afgift, som landbruget betaler til revurdering af plantebeskyttelsesmidler?«

Begrundelse

I forbindelse med forurening af grundvandet, bl.a. i Ejstrupholm, er der diskuteret flere muligheder for at undgå lignende tilfælde i fremtiden. Spørgeren er af den opfattelse, at en stadig søgen efter nye plantebeskyttelsesmidler, som er mere skånsomme over for naturen end de eksisterende, kan være en måde at komme forureningen af grundvandet til livs på. Spørgeren ønsker derfor at få belyst, hvor hurtigt nye produkter godkendes, samt hvor store omkostningerne er set i lyset af den øremærkede afgift, som betales for en revurdering af plantebeskyttelsesmidlerne.

Svar (26/4 94):

Miljøministeren (Svend Auken):

Jeg kan henvise til følgende udtalelse fra Miljøstyrelsen, som jeg har forelagt spørgsmålet:

»Alle bekæmpelsesmidler skal være godkendt af Miljøstyrelsen inden salg eller anvendelse. Den, der ønsker at markedsføre et nyt middel, skal indsende en ansøgning til Miljøstyrelsen vedlagt den nødvendige dokumentation for midlets effektivitet, miljøpåvirkning og virkning på sundheden.

Ansøgning og dokumentation, som normalt er meget omfattende, gennemgås af Miljøstyrelsen og effektivitetsvurderes i institutioner

under Landbrugsministeriet, hvorefter styrelsen træffer en afgørelse, som kan påklages til Miljøklagenævnet. Var aktivstoffet ikke markedsført i et plantebeskyttelsesmiddel i mindst ét EU-land den 26. juli 1993, skal ansøgningen gennemgå en særlig EF-procedure.

I øjeblikket er 26 nye aktivstoffer under behandling – alle stoffer, der var markedsført i et EU-land den 26. juli 1993. Der kan ikke siges noget præcist om den forventede sagsbehandlingstid, da denne afhænger meget af stoffets egenskaber og dokumentationens karakter.

Siden 1990 er der blevet godkendt 26 nye aktivstoffer, mens 8 er blevet nægtet godkendelse primært på grund af de miljømæssige egenskaber.

Folketinget behandler i øjeblikket forslag til lov om ændring af lov om kemiske stoffer og produkter (L 179). Formålet med forslaget er hurtigt, effektivt og endeligt at få truffet afgørelser om sundhedsfarlige og miljøskadelige bekæmpelsesmidler. Dette gælder både stoffer, der er under revurdering, og nye stoffer. En generelt hurtigere sagsbehandling for midler, der vurderes at være uacceptable, vil også betyde en kortere sagsbehandlingstid for de midler, som er miljø- og sundhedsmæssigt acceptable.

De samlede udgifter til godkendelse og revurdering af bekæmpelsesmidler udgjorde i 1993 i alt ca. 13 mio. kr. eller ca. 1/3 af provenuet fra 3 procents-afgiften.

3 procents-afgiften pålægges alle bekæmpelsesmidler, og provenuet fra afgiften skal ifølge lov om kemiske stoffer og produkter anvendes til myndighedsarbejde vedrørende bekæmpelsesmidler, uddannelse, information, forskning og udvikling.«

Spm. nr. S 1048

Til *justitsministeren* (15/4 94) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Hvordan kan/vil ministeren sikre, at offentligheden får kendskab til, hvem der er sigtet/rejst tiltale imod for insiderhandel i forbindelse med Himmerlandsbankens konkurs?«

Begrundelse

Det er vigtigt, at denne sag behandles i åbenhed, så man ikke skal gætte på, hvem der sigtede er. Det skulle nemlig gå som i kreditfor-

[Kirsten Jacobsen]

enings sagen, hvor de ansvarlige aldrig blev stillet til regnskab. Offentligheden og i særdeleshed de mange kunder, der satte penge til i Himmerlandsbanken, har krav på at vide, hvad der foregik.

Foreløbigt svar (21/4 94):

Justitsministeren (Erling Olsen):

Justitsministeriet har til brug ved besvarelsen af spørgsmålet anmodet Statsadvokaten i Aalborg om en udtalelse.

Når denne udtalelse foreligger, vil Justitsministeriet vende tilbage til sagen.

Spm. nr. S 1059

Til *justitsministeren* (19/4 94) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Vil ministeren straks tage initiativ til, at der bliver foretaget en undersøgelse af de mange påståede ulovligheder, som er foregået i Commercial Leasing?«

Begrundelse

Der henvises til artiklen fra Morgenavisen Jyllands-Posten af 14. april 1994.

Foreløbigt svar (27/4 94):

Justitsministeren (Erling Olsen):

Justitsministeriet har til brug ved besvarelsen af spørgsmålet anmodet Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet samt Rigsadvokaten om udtalelser.

Når disse udtalelser foreligger, vil Justitsministeriet vende tilbage til sagen.

Spm. nr. S 1027

Til *indenrigsministeren* (12/4 94) af:

Steffen Kjærulff-Schmidt (FP):

»Vil ministeren offentliggøre en ajourført oversigt over de kommuner, hvor flygtningelandsbyer eller flygtningecentre indtil dato er opført, er projekteret eller besluttet opført eller påtænkes opført i løbet af 1994 eller 1995, og for de enkelte landsbyer eller centre angive det faktiske eller forventede antal beboere og ibrugtagningstidspunkt?«

Begrundelse

Folketinget skal inden længe behandle en forespørgsel til ministeren om etableringen af flygtningelandsbyer og flygtningecentre.

For at sikre, at offentligheden og Folketinget forud for forespørgselsdebatten er i besiddelse af opdaterede og korrekte oplysninger, bedes ministeren fremkomme med den i spørgsmålet beskrevne oversigt.

Det vil være værdifuldt, hvis besvarelsen kan opdeles dels i a) en oversigt over de allere-
ste pr. dags dato ibrugtagne landsbyer og centre, dels i b) en oversigt over de landsbyer og centre, der på nuværende tidspunkt er projekteret eller besluttet, og endelig c) oplysning om, i hvilke kommuner der arbejdes med – eller blot overvejes – placering af landsbyer og centre.

Svar (21/4 94):

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Der vedlægges følgende oversigter: (Ikke optrykt her).

- 1) En statusoversigt over de pr. dags dato ibrugtagne flygtningelandsbyer, inkl. en angivelse af de flygtningelandsbyer, der forventes taget i brug i de kommende måneder.
- 2) En oversigt over den samlede centerkapacitet pr. 15. april 1994. Denne oversigt indeholder en angivelse af de ibrugtagne landsbyer og centre pr. 15. april 1994. Angivelsen af landsbyer er således sammenfaldende med oversigten under pkt. 1).
- 3) En oversigt over besluttede, henholdsvis projekterede flygtningelandsbyer og asylcentre.
- 4) En liste over de 84 kommuner, som der blev rettet henvendelse til ved brev af 14. december 1993. Indenrigsministeriet vil snarest tage kontakt til et mindre antal kommuner med henblik på start af den konkrete planprocedure efter planlovens § 3 a. Det skal understreges, at hvis Direktoratet for Udlændinge får mulighed for at etablere et flygtningecenter i en eksisterende bygning, vil dette blive søgt fremmet også i andre kommuner end de 84.

Spm. nr. S 1069

Til *arbejdsministeren* (20/4 94) af:

Steffen Kjærulff-Schmidt (FP):

»Vil ministeren klart redegøre for de betingelser, der skal være opfyldt, for at en sympatikonflikt lovligt kan iværksættes?«

Begrundelse

Spørgsmålet stilles på baggrund af den i Bornholms Tidende og Bornholmeren omtalte strid mellem forlystelseshaven Brændesgårdshaven i Ibsker og fagforeninger under LO.

Ifølge de to aviser søger LO nu at lægge stort pres på Brændesgårdshaven for at få den til at indgå overenskomst med LO-fagforeninger i stedet for med den kristelige fagforening. Det indgår ifølge bladet Folkeskolen nr. 14/15 i pressionen, at Handels-, Transport- og Servicekartellet opfordrer til, at man slet ikke holder lejrskoler på Bornholm, og ifølge Bornholms Tidende opfordrer Danmarks Lærerforening nu til, at foreningens medlemmer skal boykotte den populære forlystelseshave.

Ministeren opfordres til at redegøre for de betingelser, der efter gældende ret skal være opfyldt, for at en sympatikonflikt kan betegnes som lovlig, herunder,

- om det kan betegnes som et tilstrækkeligt grundlag for en sympatikonflikt, at en arbejdsgiver ikke vil indgå overenskomst med et forbund under LO, når den pågældende arbejdsgiver har overenskomst med en anden fagforening, og
- at der skal være et rimeligt forhold mellem mål og midler i en sympatikonflikt, og om ikke Danmarks Lærerforenings skridt til udelukkelse af skoleklasser fra at besøge Brændesgårdshaven er et udtryk for en urimeligt stor pression set i forhold til det tilsigtede formål eller ikke er anerkendelsesværdigt i forhold hertil.

Der bedes om, at ministeren bekræfter, at det ved bedømmelsen af sympatikonflikter hører med i billedet, hvilke ressourcer hovedkonfliktens part – i dette tilfælde Brændesgårdshaven – har at stå imod med over for pressionen, og at man selvfølgelig ikke, med store faglige organisationers økonomiske styrke, må iværksætte sympatikonflikter, der er så vidtrækkende, at de er ulovlige på grund af manglende forhold mellem mål og midler.

Spørgeren mener, at de faglige organisationer på Bornholm skulle koncentrere sig om det, de er gode til, og vise det hensyn over for skolebørn, forældre, lærere og det bornholmske samfund at afstå fra at bruge de tilrejsende skoleelever som kastebold i en lokal strid. En overenskomst er noget, man kommer overens om, og ikke noget, man tvinger hinanden til.

Svar (27/4 94):

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Indledningsvis kan der være anledning til at fastslå, at der ved en sympatikonflikt i arbejdsretlig henseende forstås arbejdsstandsninger til støtte for andre lønmodtageres hovedkonflikt.

Og som udgangspunkt er en sympatikonflikt lovlig, hvis hovedkonflikten er lovlig og iværksat, jf. f.eks. hovedaftalen mellem LO og DA, § 2, stk. 1, der forudsætter mulighed for anvendelse af sympatikonflikter, og § 11 i »Norm for regler om behandling af faglig strid«.

De almindelige betingelser for lovlig brug af kollektive kampskridt (lovligt fagligt formål, fornøden faglig interesse, og at der ikke er et misforhold mellem det søgte mål og de anvendte midler) gælder også for brugen af kollektive kampskridt som led i sympatikonflikter. Om disse betingelser er opfyldt, afgøres af Arbejdsretten, jf. lov om Arbejdsretten, § 9, stk. 1, nr. 5.

Det er fastslået i arbejdsretlig praksis, at det ikke i sig selv er ulovligt at iværksætte konflikt på et område, der allerede er overenskomstdækket.

Efter min opfattelse er der imidlertid ikke iværksat en sympatikonflikt over for den virksomhed, der omtales i begrundelsen for spørgsmålet. Der er efter det oplyste ikke tale om iværksættelse af kollektive kampskridt fra Danmarks Lærerforenings side, dvs. om et brud på fredspligten over for arbejdsgivermodparten, men om en opfordring fra foreningen til dens medlemmer om ikke at besøge den konfliktramte forlystelsespark.

Spm. nr. S 1070

Til *undervisningsministeren* (20/4 94) af:

Steffen Kjærulff-Schmidt (FP):

»Synes ministeren, at det er en god eller en dårlig idé, at Danmarks Lærerforening opfor-

[Steffen Kjørulff-Schmidt]

drer sine medlemmer til at boykotte den dejlige Brændesgårdshave, så skoleelever på skolerejser på Bornholm forhindres i at besøge den populære forlystelseshave?»

Begrundelse

Bornholms Tidende og Bornholmeren har behandlet striden mellem Brændesgårdshaven i Ibsker, der har haft overenskomst med Kristelig Fagforening siden midten af 1980'erne, og fagforeninger under LO.

Ifølge de to aviser søger LO nu at lægge stort pres på Brændesgårdshaven for at få den til at indgå overenskomst med LO-fagforeninger i stedet for med den kristelige fagforening. Det indgår ifølge bladet Folkeskolen nr. 14/15 i pressionen, at Handels-, Transport- og Servicekartellet opfordrer til, at man slet ikke holder lejrskoler på Bornholm, og ifølge Bornholms Tidende opfordrer Danmarks Lærerforening til, at foreningens medlemmer skal boykotte den populære forlystelseshave.

Spørgeren har samtidig hermed stillet spørgsmål til arbejdsministeren om de arbejdsretlige betingelser for at iværksætte såkaldte sympatikonflikter. Det er derfor ikke det fagretlige system, ministeren opfordres til at ytre sig om. Det er ministerens syn på, at skoleelever gøres til kastebold i en faglig konflikt.

Spørgeren mener, at det er fuldstændig meningsløst at gøre elever til gidsler i en faglig konflikt som denne. Spørgeren finder det særdeles usympatisk, at lærernes faglige organisation kan finde på at opfordre sine medlemmer til at hindre skolebørn i at more sig i den landskendte forlystelseshave. Spørgeren opfordrer ministeren til i sit svar at tage klar afstand fra Danmarks Lærerforenings udspil og til samtidig at præcisere, at lærerne og skoleeleverne med sindsro kan sidde diktatet fra Danmarks Lærerforening overhørig. Det vil være betryggende for de tilreisende skoleelever og deres forældre at vide, at ministeren står klart på børnenes side.

Svar (27/4 94):

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg mener ikke at kunne fremkomme med en vurdering af Danmarks Lærerforenings opfordring til sine medlemmer om ikke at bruge Brændesgårdshaven. Jeg må herved henvis

til, at spørgsmål om tilrettelæggelsen af skolerejser hører under de kommunale skolemynigheder, og at de implicerede læreres beslutninger i forbindelse med et sådant arrangement træffes under ansvar over for skolens leder.

Spm. nr. S 1111

Til *industri- og samordningsministeren* (22/4 94) af:

Mejdahl (V):

»Kan ministeren oplyse, hvor mange af de otte kommuner, der er omfattet af erhvervszonecirkulæret, som har en reel mulighed for at kunne oprette erhvervszoner?»

Svar (28/4 94):

Industri- og samordningsministeren (Mimi Jakobsen):

Efter at Folketinget før jul vedtog ændringslovene til lovene om erhvervszoner, udstedte Miljøministeriet den 8. februar 1994 cirkulære om erhvervszoner i 8 kommuner. En af disse kommuner har senere meddelt, at man ikke er interesseret i en erhvervszone. Da der er mulighed for oprettelse af op til 10 erhvervszoner, er der taget skridt til, at yderligere 3 kommuner kan oprette erhvervszoner.

Det er nu kommunernes opgave at udnytte mulighederne inden for de gældende bestemmelser og dermed søge at realisere de intentioner, der er bag kommunernes ansøgninger.

Spm. nr. S 1072

Til *industri- og samordningsministeren* (20/4 94) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Agter ministeren at bede Konkurrencerådet om at lave en undersøgelse af bedemænds priser og avancer?»

Begrundelse

Som omtalt i en række artikler i Århus Stiftstidende den 14. februar, 12. marts og 3. april 1994 samt i Morgenavisen Jyllands-Posten den 24. februar 1994 er prisstrukturen på ydelser fra bedemænd meget uigennemsigtig, samtidig med at kunderne ikke har mulighed for at handle direkte med producenterne af ligkister. Det er derfor vanskeligt for kunderne at sikre

[Rahbæk Møller]

en rimelig pris på ydelserne. At kunderne desuden er i en følelsesmæssigt belastet situation, gør det endnu vanskeligere at være kritiske kunder.

Der synes derfor at være grundlag for, at Konkurrencerådet undersøger, om bedemændene udnytter situationen til urimelige priser og avancer. Spørgeren er opmærksom på, at Monopolrådet lavede en undersøgelse i 1988. Imidlertid er lovgrundlaget ændret stærkt siden da. Dertil kommer, at kundernes allerede omtalte vanskelige situation begrunder en hyppigere overvågning af bedemænd end af andre virksomhedstyper.

Svar (25/4 94):

Industri- og samordningsministeren (Mimi Jakobsen):

Jeg har af Konkurrensec sekretariatet fået oplyst, at sekretariatet har modtaget en henvendelse om at iværksætte en undersøgelse af bedemandserhvervet, og at spørgsmålet vil blive forelagt Konkurrencerådet på dets førstkomende møde.

Jeg vil derfor afvente Konkurrencerådets stillingtagen til spørgsmålet.

Supplerende svar (9/5 94):

Industri- og samordningsministeren (Mimi Jakobsen):

Som jeg meddelte i mit svar af 25. april 1994, ville spørgsmålet om at iværksætte en undersøgelse af bedemænds priser og avancer blive forelagt Konkurrencerådet på dets førstkomende møde.

Jeg har nu fået oplyst, at Konkurrencerådet fik forelagt sagen på et møde onsdag den 27. april 1994, og at det herefter er besluttet at lade foretage en stikprøvevis undersøgelse af bedemændenes avancer på ligkister, der er den væsentligste post på opgørelsen over begravelsesudgifterne. Undersøgelsen foretages med henblik på at give offentligheden en orientering om indkøbspriser og avancer.

Der er tidligere af Monopoltilsynet i 1988 foretaget en omfattende undersøgelse af priser og avancer i bedemandserhvervet. Det fremgik heraf, at prisen på ligkister også dengang udgjorde en forholdsvis stor andel af den samlede bedemandsydelse, men prisniveauet for ydelsen som helhed forekom ikke særlig højt.

Der er efter det i sagen oplyste ikke grund til at antage, at forholdene nu afviger væsentligt fra dengang. Der er ikke anmeldt konkurrencebegrænsende aftaler på området, der i øvrigt er ureguleret. Bedemændenes samlede ydelse er overordentlig sammensat og varieret, og rådet har ikke fundet grundlag i det nu foreliggende for prisindgreb.

Rådets stikprøveundersøgelse har derfor til formål gennem forbrugeroplysning at skabe større gennemsigtighed på et marked, der på grund af den særlige situation, der er forbundet med anvendelsen af disse ydelser, adskiller sig fra de fleste andre erhverv.

Spm. nr. S 1046

Til *sundhedsministeren* (15/4 94) af:

Inger Stilling Pedersen (KRF):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at forhindre en gentagelse af Højesterets dom, der frifinder en 35-årig HIV-smittet mand for at have sat andres liv i fare ved at have dyrket ubeskyttet sex med en række kvinder?«

Begrundelse

Det er helt uforståeligt, at man ustraffet kan sætte andres liv i fare ved at udsætte dem for HIV-smitte ved at dyrke ubeskyttet sex med dem.

Dommen kan ses som en følge af, at Folketinget i 1988 ophævede kønssygdomsloven uden at erstatte den med noget andet. Man kan ikke tage så let på en dødelig sygdom som AIDS. I dag rammer sygdommen ikke kun homoseksuelle, men også heteroseksuelle mænd og kvinder, så der er ikke det samme behov som tidligere for at beskytte de AIDS-ramte.

Svar (21/4 94):

Sundhedsministeren (Torben Lund):

Der foregår for tiden drøftelser hos justitsministeren med min deltagelse med henblik på at tage et initiativ.

Spm. nr. S 1064

Til *forsvarsministeren* (19/4 94) af:

Fogh Rasmussen (V):

»Hvad er forklaringen på, at byggeriet af en ny idrætshal på Viborg Kaserne er blevet udsat?«

[Fogh Rasmussen]

Begrundelse

Ved årsskiftet overtog Landsarkivet i Viborg det gamle eksercerhus, som hidtil havde været anvendt som idrætshal for Viborg Kaserne. Samtidig fik kasernen løfte om byggeri af en ny idrætshal, som efter planen skulle stå færdig efter et halvt år.

Efter det oplyste er byggeriet blevet et helt år forsinket som følge af en beslutning truffet i Forsvarets Bygningstjeneste. Da det selvsagt er et problem for Viborg Kaserne at stå uden idrætshal i halvandet år, er det ønskeligt med en hurtig fremrykning af byggeriet.

Svar (28/4 94):**Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):**

Med virkning fra 1. oktober 1993 blev Forsvarsministeriets ejendom, matr. nr. 21 f, Viborg bygrunde, benævnt Eksercerhuset, afhændet til Kulturministeriet, jf. Folketingets Finansudvalgs tiltrædelse den 7. september 1993 af aktstykke nr. 412.

Eksercerhuset blev på daværende tidspunkt anvendt som idrætshal af Prinsens Livregiment på Viborg Kaserne.

Til erstatning blev det besluttet at renovere og ombygge bygning 22 på Viborg Kaserne til et nyt idrætscenter indeholdende idrætshal, motionscenter, depot for idrætsredskaber, bade- og omklædningsfaciliteter m.v.

Forsvarets Bygningstjenestes daværende tidsplan indebar, at projektet påregnedes færdigt i november måned 1994.

Det blev i forbindelse med afhændelse af Eksercerhuset til Kulturministeriet aftalt, at Prinsens Livregiment kunne benytte Eksercerhuset i en periode efter overtagelsesdagen den 1. oktober 1993.

Det var endvidere forudsat, at Prinsens Livregiments tjenstlige behov for idrætsfaciliteter i en midlertidig periode herefter skulle løses gennem lejeaftale med Viborg Kommune, indtil byggeriet var færdigt på Viborg Kaserne. Af kapacitetsmæssige grunde har det imidlertid ikke været muligt at leje faciliteter til det værnepligtige mandskabs fritidsbrug (om aftenen).

Udarbejdelsen af programoplæg og byggeprogram samt godkendelse heraf har imidlertid taget længere tid end forudsat i ovennævnte tidsplan.

Bevillingsanmodning påregnes nu forelagt Folketingets Finansudvalg primo maj 1994, og selve ombygningen påregnes udbudt i licitation i juni måned 1994 med henblik på byggestart umiddelbart efter sommerferien.

Byggeriet forventes herefter afsluttet medio maj 1995 og ibrugtaget juni 1995.

Spm. nr. S 1091Til *miljøministeren* (22/4 94) af:**Riishøj (SF):**

»Hvilke konkrete beslutningsforslag agter ministeren at fremlægge på Pariskommissionens møde i Karlskrona den 13.-18. juni 1994 vedrørende radioaktiv forurening af Nordsøen og Nordatlanten?«

Begrundelse

Pariskommissionen vedtog sidste sommer et dansk-irsk forslag om nedbringelse og eliminering af radioaktive udledninger fra oparbejdningsanlæg. Den vedtagne rekommandation støttes af alle medlemslande undtagen de to, der har oparbejdningsanlæg for brugt atombrændsel, nemlig Frankrig og Storbritannien.

Siden da har Storbritannien givet ny udledningstilladelse til det ene anlæg, Sellafield, hvilket betyder en forøgelse af de radioaktive udledninger til havet med omkring 900 pct. Det andet anlæg, Dounreay i Nordskotland, skal også have ny udledningstilladelse i den nærmeste fremtid. De foreliggende oplysninger tyder på, at Dounreays udledninger vil blive forøget i samme størrelsesorden.

Ministeren har tidligere afvist at rejse voldtgiftssag mod Storbritannien ved at afvise at støtte et forslag fra Irland og Island om indkaldelse til et ekstraordinært møde i Pariskommissionen. For fire måneder siden har ministeren også bedt Europa-Kommissionen om at vurdere, om det nye anlæg i Sellafield (THORP) er omfattet af VVM-direktivet. Så vidt vides har Europa-Kommissionen endnu ikke taget stilling til spørgsmålet.

Oparbejdning af brugt atombrændsel er omtrent den værste måde at tage hånd om atomkraftens affaldsproblemer på. Herigennem udvindes plutonium, og foruden radioaktiv forurening til hav og luft forøger oparbejdningen affaldsproblemets omfang med en faktor 189. De fleste lande og ejere af atomkraftværker

[Rilshøj]

har afvist oparbejdning af økonomiske årsager.

Hvis det er regeringens opfattelse, at hverken Pariskonventionen om landbaseret forurening af Nordsøen og Nordatlanten eller EF's miljøregler giver mulighed for at forhindre to EF-lande i at forøge den radioaktive forurening af havet og true bl.a. grønlandske og færøske interesser, må regeringen spille ud med forslag til, hvordan de internationale aftaler så skal laves om.

Indtil dette er sket, bør Pariskommissionens flertal klart tilkendegive, at oparbejdning ikke er en miljømæssigt forsvarlig behandling af brugt atombrændsel, og bl.a. derigennem yderligere isolere de to lande med oparbejdningsanlæg.

Svar (27/4 94):

Miljøministeren (Svend Auken):

Jeg kan oplyse, at den danske delegation senest på mødet den 21.-25. marts 1994 i Pariskommissionens komité for »Programmes and Measures« (PRAM) igen opfordrede Storbritannien og Frankrig til at tilslutte sig PARCOM Rekommandation 93/5 vedrørende forøgelser af radioaktive udledninger fra nukleare oparbejdningsanlæg. Opfordringen vil blive gentaget på Oslo- og Pariskommissionens (OSPAR) møde i juni.

Den danske delegation har desuden fremført, at konklusionen i Nordsøkonferencens »Quality Status Report« (QSR) vedrørende radioaktive stoffer ikke kan anses for holdbar i lyset af den britiske tilladelse til at forøge udledningen af radioaktive stoffer fra THORP-anlægget og planer herom i relation til Dounreay. Konklusionen lyder, »at faldet i koncentrationerne af radioaktive stoffer i Nordsøen er opmuntrende, og yderligere fald må forventes i lyset af den aktuelle policy«.

Danmark agter derfor at foreslå, at QSR-konklusionen bør revurderes, at dette bør ske inden for Pariskommissionens rammer, og at resultatet heraf blandt andet rapporteres til Nordsøministrene på Nordsøkonferencen i 1995.

Det er også blevet klart, at der indtil nu inden for de relevante fora vedrørende beskyttelse mod radioaktive påvirkninger har været lagt utilstrækkelig vægt på vurderinger, der sikrer det marine økosystem mod påvirkning fra ud-

ledninger af radioaktive stoffer fra især oparbejdningsanlæg, men også set i en helhed.

På den baggrund agter Danmark at stille forslag om, at Pariskommissionen gennemfører en sammenfattende miljømæssig vurdering af udledningen af radioaktive stoffer. Herunder foreslås det taget op til beslutning, at Pariskommissionens medlemslande har forpligtet sig til »at tage forholdsregler for at forebygge og eventuelt eliminere forurening af marine områder fra landbaserede kilder til radioaktive stoffer« samt »at vedtage foranstaltninger, inklusive anvendelsen af bedst tilgængelig teknologi for at reducere eller eliminere udledning af radioaktive stoffer til de marine områder«.

I den forbindelse har den danske delegation på de seneste møder i Pariskommissionen støttet, at kommissionen bør inddrage anvendelsen af ikkeoparbejdning (dvs. tørlagring) af brugt reaktorbrændsel som alternativ til oparbejdning i diskussionen om en miljømæssig mest fordelagtig håndtering af brugte radioaktive stoffer. Det blev på PRAM-mødet besluttet at videregive diskussion af dette spørgsmål til OSPAR's møde i juni.

Jeg kan oplyse, at udarbejdelsen af de danske forslag til OSPAR-mødet søges koordineret på skandinavisk plan og med Irland.

Vedrørende mit spørgsmål til Europa-Kommissionen, om THORP-anlægget er omfattet af VVM-direktivet, har Kommissionen endnu ikke svaret trods flere opfordringer hertil.

Spm. nr. S 1073

Til *miljøministeren* (20/4 94) af:

Helge Sander (V):

»Vil ministeren i forlængelse af svar på spørgsmål nr. S 689 give en vurdering af de udgifter, som i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 88 pålægges dambrugere?«

Begrundelse

Efter hvad Dansk Dambrugerforening har oplyst, synes der i stadig mindre grad at være sammenhæng med de gebyrer, som pålægges de enkelte dambrugere, og den arbejdsindsats, som de amtskommunale tilsynsmyndigheder må udøve hos den enkelte dambruger.

Den såkaldte brugerbetaling starter med en sats på 2.500 kr. årligt svarende til 17 timer.

[Helge Sander]

Næste sats er fra 17 timer og helt op til 425 timer. Her er brugerbetalingen den samme, nemlig 14.500 kr. For ét dambrug kan timebetalingen være godt 800 kr., for et andet 34 kr. Det er en alt for stor forskel, når det skal benævnes brugerbetaling. Det ligner mere en generel afgift.

Dertil kommer, at de samlede gebyrer har udviklet sig til en økonomisk belastning for den enkelte dambruger. En enkelt dambruger i Ribe Amt har således oplyst, at han i alt nu betaler 77.000 kr., nemlig 46.000 kr. for miljøtilsyn, 18.000 kr. for lovpligtig egenkontrol af afløbsvand og 13.000 kr. for slamanalyser.

Det må i den forbindelse erindres, at danske dambrugere på grund af de faldende fiskepriser er udsat for en voldsom konkurrence dels fra et havfiskeri med faldende priser og dels fra udenlandske dambrugere, der er belastet med langt mindre omkostninger end danske dambrugere også på miljøområdet.

Svar (26/4 94):

Miljøministeren (Svend Auken):

Som jeg oplyste i min besvarelse af spørgsmål nr. S 689, er brugerbetalingen for tilsyn og godkendelser tilrettelagt således, at der er nøje sammenhæng mellem de ressourcer, der gennemsnitligt anvendes på landsplan til godkendelser og tilsyn med de enkelte grupper af virksomheder, og det bidrag til brugerbetalingen på omkring 50 pct., som ydes af den pågældende gruppe.

Dambrug er miljømæssigt placeret i en gruppe af særligt forurenende virksomheder, som amtsrådene godkender og fører tilsyn med. Disse virksomheder reguleres miljømæssigt af samme regelsæt og betragtes som særligt miljøbelastende.

Inden fastsættelsen af brugerbetalingen blev der indhentet oplysninger fra samtlige amtskommuner om arbejdsindsatsen i forhold til hele denne gruppe af særligt miljøbelastende virksomheder, og det er på baggrund af disse oplysninger, at brugerbetalingen er blevet fastsat. Amternes oplysninger gav intet grundlag for at indføre en særlig brugerbetalingskategori for dambrug, og jeg finder derfor, at udgiftsniveauet for dambrugene er rimeligt.

I begrundelsen for spørgsmålet nævnes, at en dambruger i Ribe Amt skal betale i alt 77.000 kr., herunder 46.000 kr. til miljøtilsyn. I

den anledning vil jeg gerne præcisere, at der ifølge oplysninger fra Dansk Dambrugerforening ganske vist er tale om én dambruger, men tallene dækker udgifter for 4 dambrug.

Spm. nr. S 1075

Til *arbejdsministeren* (21/4 94) af:

Helge Sander (V):

»Finder ministeren det i overensstemmelse med normal selvbestemmelse for arbejdsmarkedets parter at tilsidesætte et enigt ønske fra mejeriområdet vedrørende placering i de nye erhvervsområdeudvalg?«

Begrundelse

Ifølge loven om arbejdsmarkedsuddannelser (AMU-loven), der trådte i kraft 1. januar 1994, skulle der nedsættes en række erhvervsområdeudvalg.

På grund af uenighed med arbejdsmarkedets parter har ministeren endnu ikke fået udvalgene nedsat. Blandt andet har jordbruget og fødevarerindustrien i overensstemmelse med regeringens egne ønsker om at styrke dette område foreslået et særligt erhvervsområdeudvalg for dette område.

Dette ville ministeren åbenbart ikke imødekomme, men har i stedet henført fødevarerindustrien under »Industri« og jordbruget under »Bygge/anlæg«.

Efter det oplyste har ministeren, selv om lønmodtagere og arbejdsgivere på mejeriområdet i enighed har skrevet til ministeren, at de ønsker sig placeret sammen med mælkeproducenterne og de øvrige jordbrug i »Bygge/anlæg«, imidlertid besluttet sig for at ignorere mejeriområdets ønsker.

Svar (28/4 94):

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Efter bemærkningerne til lov om arbejdsmarkedsuddannelser nedsættes der erhvervsområdeudvalg, der skal sikre sammenhængen inden for større områder, herunder under hensyn til, at uddannelserne i fremtiden skal udvikles og gennemføres under ét program.

Udvalgene blev nedsat den 25. april 1994. Efter lovbemærkningerne fastlægges antal udvalg – som kan korrigeres senere uden lovændring – efter høring af Uddannelsesrådet ned-

[Arbejdsministeren]

sat efter den tidligere lov. Det tidligere Uddannelsesråd lagde i sin udtalelse til mig om etablering af erhvervsområdeudvalgene i enighed vægt på følgende:

»Alle fag og brancher, der har arbejdsfelter, som er relativt ensartede, bør i videst muligt omfang være i samme områdeudvalg, således at lokaler, udstyr, lærere m.v. kan udnyttes bedre«.

Relativt ensartede har i denne sammenhæng betydet, at fødevarerindustrien er placeret i erhvervsområdeudvalg 1, industri, dvs. at også mejeriindustrien er placeret her.

Jordbruget, der har overlapninger til anlægsområdet, er således placeret i erhvervsområdeudvalg 2, bygge/anlæg og jordbrug.

Der har således i Uddannelsesrådet været enighed mellem parterne om, at der ikke skulle etableres et erhvervsområdeudvalg inden for levnedsmiddelområdet og jordbruget.

Ud fra disse principper, som jeg er enig i, og efter drøftelse med Undervisningsministeriet og særlige forhandlinger med SALA m.fl., som først fik et medlem i Uddannelsesrådet nedsat efter den gældende lov, er der foretaget en placering inden for de 4 erhvervsområdeudvalg. Placeringen af efteruddannelsesudvalg under de fire erhvervsområdeudvalg er som hovedregel foretaget ud fra de ønsker, udvalgene har meldt ind. Imidlertid har det i enkelte situationer været nødvendigt at vægte hensynet til de overordnede principper højere.

Jeg finder det i overensstemmelse med normal selvbestemmelse for arbejdsmarkedets parter at følge Uddannelsesrådet og hermed placere mejeriområdet i erhvervsområdeudvalg 1.

Spm. nr. S 1024

Til statsministeren (11/4 94) af:

Steenholdt (V):

»Vil statsministeren gøre sig umage med at genlæse mit spørgsmål om, hvorvidt der stadig findes plutonium på bunden af havet ved Thule?«

Begrundelse

Det svar på spørgsmål nr. S 914, som statsministeren gav mig den 6. april 1994 er så utilfredsstillende, at jeg er nødsaget til at stille spørgsmålet endnu en gang.

Vi, som bor i dette område, har krav på at få de relevante faktiske oplysninger fra statsministeren, da vores helbred og vores eksistensmuligheder i fremtiden afhænger meget af, om der er forurening ved Thule.

Svar (28/4 94):

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Til uddybning af mit svar på spørgsmål nr. S 914 kan jeg oplyse følgende:

Den amerikanske og danske indsats efter Thuleulykken den 21. januar 1968 er beskrevet i den fælles dansk-amerikanske rapport »Project Crested Ice« fra februar 1971. Amerikansk personel fastlagde den såkaldte nullinje, en grænselinje i en afstand fra ulykkesstedet på havisen, hvor strålingen var nul. Linjen var etableret den 25. januar 1968. Nullinjen omfattede et dråbeformet område, der var ca. 800 meter langt og ca. 500 meter bredt. Inden for nullinjen fandtes selve nedstyrtningsstedet samt den såkaldte brandplet, ca. 750 meter lang og ca. 150 meter bred.

Plutoniumforureningen fra destruktionsområdet blev målt til 3.150 gram +/- 630 gram, hvoraf omkring 99 procent var bundet til brandpletten.

De danske undersøgelser, der fandt sted i januar 1968, viste gennem måling af radioaktivitetsindholdet i et stort antal sneprøver, at der ikke var forurening på selve Thulebasen, samt at den totale forurening af Bylot Sound-området uden for nullinjen kunne beregnes til mellem 16 og 90 gram plutonium, og det kunne konkluderes, at denne mængde ikke kunne være af nogen biologisk betydning, hverken som overfladeforurening eller som forurening af havet i Bylot Sound senere, når isdækket smeltede.

Endvidere blev det på et fælles dansk-amerikansk møde i København den 15. og 16. februar 1968 konkluderet, at der »var enighed om, at under de nuværende forhold var spredningen af radioaktivitet i området ingen risiko for mennesker eller biologiske arter, og at der ej heller forudses nogen risiko i fremtiden«.

Det blev tillige på mødet besluttet at fjerne så meget som muligt af forureningen fra havisen. Forureningen skulle bringes til basen og senere deponeres i USA. Under arbejdet hermed blev man herudover enig om at afskrabe og fjerne al forurenede sne fra nedstyrtningsstedet.

[Statsministeren]

Forskningscenter Risø foretog senere, da isen var smeltet, en radioøkologisk undersøgelse. Undersøgelsen bestod i måling af radioaktivitetsindholdet i et stort antal prøver indsamlet fra Thuleområdet i sommeren 1968. Resultaterne herfra viste, at plutoniumsniveauerne i de indsamlede prøver i intet tilfælde var sådan, at de kunne betragtes som skadelige for mennesker eller højere dyr i Thuledistriktet eller i andre dele af Grønland.

Der er herudover gennemført danske prøvetagningsekspeditioner til Thuleområdet i 1970, 1974 og 1979 med deltagelse af danske, amerikanske og svenske forskere. Endvidere deltog man i 1984 fra dansk side i en canadisk indsamlingsekspedition. Endelig har Danmark fået stillet prøver til rådighed fra en ny canadisk ekspedition i 1991. Målingerne på de indsamlede prøver har gennem alle årene vist, at der i sedimentet på havbunden i 200-300 meters dybde under nedstyrtningsstedet findes ca. 500 gram plutonium. Målingerne har endvidere bekræftet de ovenfor nævnte vurderinger fra 1968 af, at forureningen i området ikke er skadelig for mennesker eller højere dyr i Thuledistriktet eller i andre dele af Grønland. Resultaterne af de gennemførte målinger er blevet publiceret i videnskabelige tidsskrifter.

Endelig kan jeg give tilsagn om, at Grønlands landsstyre snarest vil modtage materiale vedrørende de omtalte ekspeditioner til Thule.

Spm. nr. S 1036

Til *sundhedsministeren* (13/4 94) af:

Taanquist (S):

»Vil ministerens præcisering (med L 202) af det ulovlige i betalingsafdelingen ved Aabenraa Sygehus medføre, at udenlandske borgere og danske borgere bosat syd for grænsen får mulighed for at omgå ventelisterne ved Aabenraa Sygehus?«

Begrundelse

Ved førstebehandlingen af regeringens lovforslag nr. L 202 – forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet – blev der af Fremskridtspartiets ordfører fremført følgende:

»Hvad hvis f.eks. mennesker, der er i nød og her og nu skal indlægges, er villige til at betale for en operation på f.eks. Aabenraa Sygehus? Man gør dét, at man melder adressen om fra

Sønderjyllands Amt til lige syd for grænsen. Når man har bopælsadresse syd for grænsen, når man bliver visiteret på Aabenraa Sygehus, er der vel ikke noget til hinder for, at man får lov til at betale?

Det er ganske horribelt, at man nu med denne præcisering, som regeringen kalder det, klart siger, at udenlandske borgere, også danske statsborgere, der bor lige syd for grænsen, skal have en bedre service i det danske hospitalsvæsen end dem, der bor inden for landets grænser.«

Der henvises til Folketingstidende 1993-94, forhandlingerne sp. 7125.

Det ønskes oplyst, om denne mulighed er til stede.

Svar (21/4 94):

Sundhedsministeren (Torben Lund):

Som det fremgår af bemærkningerne til L 202 er lovforslaget en præcisering af den gældende retstilstand, hvorefter offentlige sygehuse ikke må opkræve betaling fra patienter, som har ret til gratis sygehusbehandling. Det præciseres endvidere, at amterne ikke kan deltage i driften m.v. af sygehuse, der ikke drives i overensstemmelse med sygehusloven, medmindre andet følger af denne lov.

Det betyder, at Sønderjyllands Amt ikke kan deltage i driften af den selvejende institution Aabenraa Sygehus, hvis sygehuset opkræver betaling af patienter, der har ret til gratis behandling.

Som følge af Sønderjyllands Amts deltagelse i Aabenraa Sygehus kan sygehuset kun modtage selvbetalende patienter efter de regler, der gælder for offentlige sygehuse.

Offentlige sygehuse kan mod betaling modtage et begrænset antal patienter, som ikke har ret til gratis sygehusbehandling her i landet, f.eks. danskere bosat i udlandet. Det er imidlertid efter Sundhedsministeriets opfattelse en forudsætning, at disse patienter ikke modtages uden om eventuelle ventelister.

Jeg vil i øvrigt gerne gøre opmærksom på, at hvis man bor i udlandet, men arbejder i Danmark, har man som såkaldt grænsearbejder ret til gratis sygehusbehandling her i landet. Offentlige sygehuse kan derfor ikke opkræve betaling fra disse personer. Dette gælder også for Aabenraa Sygehus som følge af Sønderjyllands Amts deltagelse i driften.

Spm. nr. S 1113

Til *boligministeren* (22/4 94) af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil ministeren udvide byfornyelseslovens § 31 b vedrørende gårdrydninger, således at der kan etableres fællesfaciliteter, eksempelvis cykel-, barnevogns-, renovations- og fællesrum, i beboelsesbygningerne i de ejendomme, som får gavn af faciliteterne?«

Begrundelse

I den gamle byfornyelseslov var der mulighed for at oprette denne slags faciliteter i rum, der ikke berørte egentlig beboelse, og med den nuværende udvikling i detailhandelen kan man forudse stadig flere tomme butikker, der lige så godt kan anvendes til fælles faciliteter. Derudover vil der være et begrænset antal friarealer i områder som Vesterbro med stor udnyttelsesgrad – selv efter en eventuel byfornyelse – og disse friarealer bør primært bruges til at skaffe lys og luft til beboerne.

Stederne, hvor der kan oprettes fællesfaciliteter, er f.eks. nedlagte butikker, kælderrum og lign.

Svar (2/5 94):

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Efter byfornyelseslovens § 31 b har kommunalbestyrelsen mulighed for under nærmere angivne forudsætninger at træffe byfornyelsesbeslutning alene om anlæg af fælles friarealer for flere ejendomme efter en lempet procedure.

Bestemmelsen i § 31 b er en afløser for gårdrydningsbestemmelsen i byggelovens § 15, som er ophævet.

Efter § 31 b fastholdes byfornyelseslovens princip om ejeres og lejerers inddragelse i planlægningen og gennemførelsen af byfornyelsen. Det er således en betingelse, at ejerne og i udlejningsejendomme mindst halvdelen af lejerne skriftligt har accepteret forslaget til byfornyelsesbeslutning.

Herudover er der ikke sket ændringer i indholdet og omfanget af beslutninger, der træffes efter § 31 b, set i forhold til den ophævede bestemmelse i byggelovens § 15.

Gennemførelse af friarealforbedring efter § 31 b adskiller sig fra gennemførelse af beslut-

ninger om friarealer efter de øvrige bestemmelser i byfornyelsesloven, for så vidt angår en mere forenklet procedure og omfanget af rydningsarbejderne.

Kommunalbestyrelsens beslutning om friarealforbedring omfatter ud over rydning af arealet samt udbedring af bygningsdele, der grænser op til anlægget, også møblering af friarealet. Til møbleringsarbejder henregnes bl.a. legeredskaber, bænke og borde, tørrestativer og eventuelle skure til renovation, herunder affaldssortering, cykler og barnevogne.

Kommunalbestyrelsen har mulighed for – efter bl.a. en vurdering af ejeres og lejerers ønsker, de lokale forhold og udgifterne ved foranstaltningens gennemførelse – både i henhold til lovens almindelige bestemmelser og efter den lempede procedure i § 31 b at beslutte, at nævnte fællesfaciliteter indrettes i eksisterende bygninger, f.eks. i kælderlokaler.

Endvidere giver byfornyelseslovens bestemmelser om tilvejebringelse af nødvendige fællesarealer og fællesanlæg adgang for kommunalbestyrelsen til at vurdere behovet for at forsyne beboerne i det afgrænsede område, byfornyelsesbeslutningen omfatter, med bl.a. fælleslokaler til brug for flere ejendomme. Kommunalbestyrelsen kan således træffe bestemmelse om, at lokaler kan gøres egnede til samlings- og/eller fritidslokaler, hobbyrum og lign., hvorved byfornyelsesområdet beboere får mulighed for at udøve fritidsaktiviteter og fællesarrangementer inden for selve byfornyelsesområdet.

Uanset hvordan indretning af fællesanlæg med faciliteter sker, finansieres de nævnte foranstaltninger inden for rammebeløbet til friarealforbedring, således at den offentlige støtte udelukkende ydes i form af tilskud. Rammebeløbet udgør overgrænsen for samtlige udgifter ved anlæggets etablering, inkl. møblering og anlægsudgifter.

Det må forventes, at kommunalbestyrelsen lægger stor vægt på, at boligerne får tilfredsstillende udendørs opholdsarealer, idet det i henhold til byfornyelseslovens § 3 er en norm for, om beboelsesbygningen er tidssvarende.

Det fremgår således, at der efter gældende regler allerede i vidt omfang er mulighed for at etablere forskellige fællesfaciliteter i eksisterende rum. Jeg finder derfor ikke, at der er behov for at udvide lovens § 31 b. Det er i øvrigt

[Bolligministeren]

min vurdering, at behovet for at anvende den forenkledede procedure efter § 31 b er blevet betydelig mindre, efter at der ved den seneste lovrevision er gennemført forenklinger og metodefrihed i § 9 om tilvejebringelse af byfornyelsesbeslutninger.

Den sidste sag på dagsordenen var herefter:

4) *Forhandling om redegørelse nr. R 17:*

Regeringens redegørelse af 27. april 1994 om forebyggelse.

(Redegørelsen anmeldt 27/4 1994. Redegørelsen givet 27/4 1994. Meddelelse om forhandling 27/4 1994).

Forhandling**Tove Lindbo Larsen (S):**

Livskvalitet er et flot ord; jeg holder meget af det. Livskvalitet er imidlertid ikke en ensartet størrelse; det er individuelt, hvad hver enkelt stiller af ønsker til netop sin livskvalitet. Alligevel tror jeg, livskvaliteten har nogle fællestræk for langt de fleste mennesker, og jeg tror, det er sundhed, tryghed og trivsel.

Diskussionerne går ofte på, hvad den enkelte selv kan gøre for at nå disse mål, og hvad samfundet har pligt til. Vi har netop modtaget et omfattende materiale: rapporten fra Middellevetidsudvalget. Det er 14 hæfter med hver sit emne. Det er et stort, men godt materiale at have i det videre arbejde med at sikre den enkelte den højeste grad af livskvalitet.

Den danske befolknings problemer er meget forskellige. Helt konkret viser statistikken, at den gennemsnitlige levetid er steget mindre i Danmark end i de øvrige nordiske lande. Det er naturligvis utilfredsstillende, og det giver anledning til nærmere undersøgelser af årsagerne hertil. Det er i denne forbindelse bemærkelsesværdigt, at vi har nogle sociale forhold, der bl.a. tegner et billede af social ulighed, og at arbejdsledige har en højere dødelighed end de, der har et arbejde.

Døden kan jo have mange årsager. Desværre viser det sig, at antallet af alkoholrelaterede dødsfald er stigende, og at selvmordstallet er større i Danmark end i andre lande, som vi kulturelt plejer at sammenligne os med. Der er heller ikke tvivl om, at tobakkens skadelige

virkning på rygerne selv og på deres omgivelser – de passive rygere – har indflydelse på helbredet.

Regeringen har allerede sat ind over for det store alkoholmisbrug, idet der er afsat en pulje til oplysning om, hvordan man kan lære at omgås alkohol med fornuft. Og om kort tid skal Folketinget behandle et forslag fra regeringen om, at ingen i offentlige bygninger mod sin vilje skal være nødt til at opholde sig i et værelse med aktive rygere. Det skal ses som en håndsrækning til folk, der ikke ønsker at opholde sig i et rum, der er tåget af tobaksrøg.

Det er vigtigt at målrette sin oplysningsindsats både om alkohol og om tobak direkte til de unge. Det skulle gerne blive in ikke at ryge og at begrænse alkoholforbruget. Desværre viser der sig i øjeblikket en tendens til, at unge piger ryger mere og mere, endog mere end unge drenge.

Når der tales om forebyggelse, er det godt at erindre sig, at sundhed er andet end fravær af sygdom; det er også at skabe sig en meningsfyldt hverdag. Eller jeg skulle måske hellere sige: at samfundet sikrer borgerne mulighed for at skabe sig en meningsfyldt hverdag. Hvad glæde har man af, at foråret smiler én i møde, hvis man ikke har sind til at modtage det. En rigere hverdag behøver ikke at have noget med penge at gøre; trivsel og gode levevilkår i alle aldre er en virkelig god form for forebyggelse.

For børn er tryghed i opvæksten afgørende. Børn skal sikres mulighed for en plads i en børneinstitution, hvis det er det, forældrene ønsker.

Erhvervsaktive skal have mulighed for beskæftigelse, og ældre medborgere skal – når behovet viser sig – have mulighed for hjælp hjemme eller en plejehjemsplads, hvis dét er behovet. Et socialt netværk må det offentlige inspirere til, sådan at ensomhed fjernes og erstattes af nye fællesskaber. Det giver en tryghed, som alle har brug for uanset alder.

Jeg kan ikke lade være med at nævne, at det er meget vigtigt, at samfundet sikrer flere sunde boliger. Tænk, hvor megen tid man egentlig tilbringer i sin bolig! Når jeg nævner socialt netværk og boliger, må jeg minde om en række forslag, som regeringens byudvalg har fremlagt. Det er vigtigt at få skabt et fællesskab i de store boligområder: boligrådgivning, aktivitetsudvalg, målrettede dagtilbud osv. osv. Det